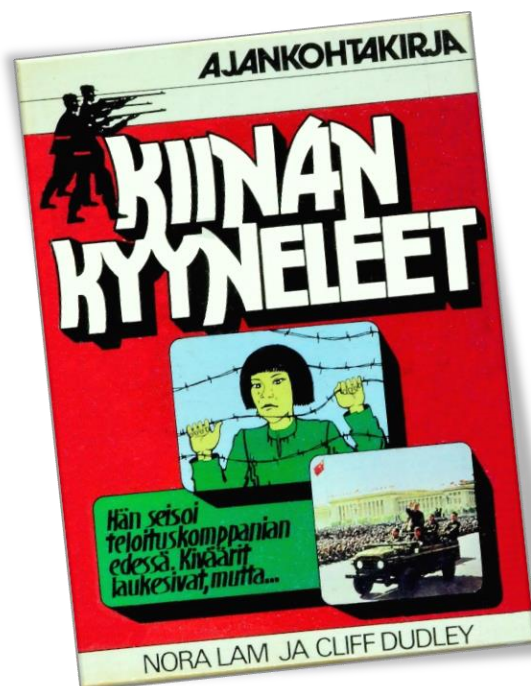

NORA LAM

KIINAN
KYYNELLEET

Copyright NORA LAM
Alkuperäisteos FOR THOSE TEARS
Kustantaja NEW LEAF PRESS ARKANSAS. USA
KAUKO ALLEN kirjapaino
LOIMAAN KIRJAPAINO 1979

Noralla oli elinaikaa jäljellä kolme minuuttia. Hän seisoi Kiinan kansanarmeijan kahdeksan sotilaan muodostaman teloitusryhmin edessä. Juuri ennen kuin teloittajien aseet laukesivat Noran ympärille levittäytyi yliluonnollinen kirkkaus häikäisten sotilaiden silmät. Yksikään luoti ei osunut...

Edellä kerrottu on yksi helmi siinä yliluonnollisten ihmeiden helminauhassa, josta Nora Lammin elämäntarina muodostuu. Nora adoptoitiin erääseen Kiinan vanhimpaan ja rikkaimpaan sukuun. Hän valmistautui lainopinkandidaatiksi Soochowin yliopistosta. Nora koki Kiinan kaksi ahdistusta: ensiksi japanilaisten miehityksen, sitten Maon kommunistien valtaanpääsyn. Norasta tuli kommunistivakoojia valmistavan laitoksen opettaja. Ainoana rikoksenaan kääntyminen kommunismista Kristuksen seuraajaksi hänet tuomittiin vertaansa vailla oleviin kokemuksiin. Dramaattisen vaiheen jälkeen Nora pääsi Kiinasta vapaaseen maailmaan ja johtaa nyt kiinalaisia evankelioivaa lähetysjärjestöä Kaliforniassa.

Nora Lam on legendaarisen Kiinaa elävä legenda. Luke-malla tätä kirjaa — jossa on Noran erityinen tervehdys suomalaisille — lukija kokee Jeesuksen ja enkelien ilmestymiset ja monet uskon ihmeet yhtäläillä todellisina kuin Nora Lam, Kirjan lopussa on merkittävä näkylupaus Kiinan avautumisesta evankeliumille.

Jälleen kerran sain ihmeellisellä tavalla kokea Jumalan johdatusta elämässäni tavatessani suomalaisen matkaryhmän keväisessä Israelissa. Kaukaa tulleet ystävät puhuivat minulle näystä joka oli vallannut heidän sydämensä — evankeliumin sanoman vieminen Kiinan kansalle. Näky oli meille yhteinen. Keskustelin matkaryhmän johtajan. Leo Mellerin kanssa syvällisesti siitä, mitä Jumala on tekemässä kansani kohdalla. Lyhyt yhdessäolomme synnytti minussa aivan erikoislaatuisen rakkauden Suomen kansaa kohtaan. Tiesin, että Jumala puhui sydämelleni. Ja niinpä kädessäsi onkin nyt elämäkertani - suomenkielellä! Ihmeellistä, sillä maantieteellisesti olemme niin kaukana toisistamme, mutta sydämessä...

Vaikka itse olen kiinalainen ja suurin osa kirjani tapahtumista kertoo punaisesta Kiinasta kuvaukset saattaisivat olla muualtakin. Miksi näin? Koska ihmiset kaikkialla maailmassa ovat samanlaisia. Koska synnin julmuus on yleismaailmallinen. Koska Jumalan rakkaus on iankaikkisesti sama.

Rukoukseni on, että elämäni tapahtumat voisivat olla rohkaisuna jokaiselle tämän kirjan lukijalle ja että vain yksi asia jäisi kantamaan — kokosydäminen Jeesuksen palveleminen kannattaa olkootpa olosuhteet mitkä hyvänsä! Mikään ei voi erottaa meitä Jumalan rakkaudesta! Ei mikään! Elämämme ahdistukset ja vaikeudet ovat hyvän Jumalan tiedossa ja niiden kautta me Hänen huolenpidossaan voimme kasvaa Kristuksen kaltaisuuteen.

Ei ole sattuma, että pitelet tätä kirjaa kädessäsi. Näin uskon. Pyydänkin Sinua, suomalainen lukijani - ole avoin kirjani sanomalle. Sinua tarvitaan nyt, kun Kiinan ovet ovat avautumassa Jumalan evankeliumin sanomalle!

Rakkaudella

NORA LAM

Sisällys

Matka vapauteen.....	3
Apinan vuosi	7
Kadotettu lapsuus.....	10
Vanha Mies	13
Isoisän luona	16
Paluu Šanghaihin.....	18
Kiinan tuho.....	20
Pelastus kuolemasta	23
Askelmia vapauteen.....	27
Ulos punaisesta Kiinasta	31
Lupauksen lapsi.....	34
Ihmeitä äidin elämässä	37
Jumalan antama viisaus	41
Hengen täyteys	43
Avioero.....	46
Hänen voimansa suuruus.....	50
Kiinan kyynleet.....	53

Matka vapauteen

Rautatieasema oli täynnä ihmisiä. Unohdin kokonaan ylläni olevat ryysyt; unohdin lian, joka oli töhritty kasvoilleni. Seisoin ja tuijotin satoja ihmisiä, jotka työnsivät ja tyrkkivät toisiaan ympärilläni, mutta jotka eivät kertaakaan katsahaneet yksitoistavuotiaaseen tyttöön.

Olin iloinen siitä, että olin lähdössä pois Sanghaista vanhempieni kanssa. Äitini itki lähdön takia ja isäni oli vihainen siksi, että hänen täytyi jättää kaikki omaisuutensa japanilaisten käsiin. Itse saatoin vain ajatella sitä, että pääsin pois isoäitini luota. Olin lähdössä pois hänen talostaan, tuosta pimeästä, iki-vanhasta rakennuksesta jossa Budhan patsaiden silmät katsoivat minua aina, mihin tahansa huoneeseen meninkään. Käytävällä leijaileva pilaantuneen ruoan lemu lisäsi entisestään haluani päästä mahdollisimman pian pois tästä ympäristöstä. Kaikki tuo oli nyt jäämässä taakseni. Saisin tavata ihmisiä! Jopa heidän tönittäväksensä joutuminenkin oli minulle tervetullut asia. Sillä he olivat ihmisiä, todellisia: lihaa ja luuta olevia inhimillisiä olentoja.

Nyt heidän kasvonsa vain eivät näyttäneet inhimillisiltä. He työnsivät toisiaan, kynsivät, kirkuivat. He yrittivät varata itsellensä istumapaikkoja junassa. Tavalla tai toisella he toivoivat pääsevänsä pakoon japanilaisten sotilaiden mielipuolisuutta. Ihmisjoukko työnsi ja tyrkki minua mukanaan eteenpäin. Yhtäkkiä pelko kouraisi sydäntäni. Tunsin olevani äärettömän yksin. Katsoin ympärilläni joka suuntaan. Vanhempani olivat kadonneet! En voinut nähdä heitä missään!

Pakokauhu kasvoi sisimmässäni. Syöksyin edestakaisin, työnsin ja tönin ihmisiä ja etsin katseillani vanhempieni. Mitä saatoin tehdä? En voinut nähdä ihmisjoukon ylitse. Ympärilläni oli sadoittain tungeksivia ihmisiä.

"Autu minua, Jumala", huusin. "Älä anna heidän lähteä ilman minua! Jumala, autu minua!"

En ollut häpeissäni siitä, että puhuin Jumalalle vain silloin kun olin epätoivoinen. En tiennyt Hänestä niin paljon, että olisin osannut hävetä käyttäytymistäni. Minä vain koin huutavani avukseni uutta ystävääni samalla kun etsin väenpaljouden keskeltä vanhempieni.

Vihdoin näin heidät. He seisoivat kauempana väkijoukosta — ja etsivät minua. Juoksin heidän luokseen. "Äiti, äiti, älä jätä minua! Tässä minä olen", huusin ja juoksin hänen syliinsä. Painoin kasvoni hänen syliinsä. Millaista helpotusta tunsinkaan sisimmässäni! Vanhempani olivat odottaneet minua. Ja tämä uusi Jumala — Hän todella kuuli rukouksia! Hän oli elävä Jumala! Toisenlainen kuin Budhat, jotka oli tehty kivistä ja tomusta.

Ahtauduimme junaan. Istuimet oli jo varattu, käytävät olivat täynnä; ihmiset seisoivat niin vieri vieressä, ettei kukaan pystynyt edes kaatumaan. Ei edes silloin, kun juna nytkähtäen lähti asemalta. Pidin tiukasti äitiäni kädestä kiinni. Junan ilma lämpeni. Siinä oli voimakas, vastenmielinen haju, erittyen ihmisistä, jotka ovat peloissaan ja jotka oli sullottu tiukasti toisiaan vastaan. Kuumuus alkoi olla sietämätön. Muutamia naisia pyörtyi. Heidä ei voitu asettaa makuuasentoon. Ystävien täytyi kantaa näitä naisia. Heidän päänsä heiluivat edestakaisin Junan rytmissä ja heidän kasvonsa muuttuivat valkoisiksi.

Matka oli hirvittävä kokemus. Se kesti Nankingiin kahdeksan tuntia. Ei ollut vettä, ei ruokaa, ei hygieniaa. Löyhyä paheni pahenemistaan. Silti olin iloinen. Jokainen kilometri, jonka juna kulki eteenpäin, erotti minua julmista japanilaisista ja isoäidistäni ja Budhan silmistä, jotka seurasivat kaikkialle.

En ollut koskaan ajatellut, että voisin kestää noita kahdeksaa tuntia, mitkä matka kesti. Vaaterievut hiersivät ihoani ja olivat hiestä läpimärät. Pelkään pyörtyväni. Mutta jotenkin aika vain kului.

Kun juna lähestyi Nankingin asemaa, kuulin vanhempieni voihkivan. "Mitä nyt?" kysyin, mutta he eivät vastanneet. Pujottauduin ikkunan luo. Japanilaiset sotilaat seisoivat asemalla ja seurasivat junan tuloa. He seisoivat julmin, ilmeettömin kasvoin. He olivat pukeutuneet sotilaspukeihinsa. Noita pukuja olin oppinut vihaamaan.

Sotilaat tutkivat junan ennen kuin saatoimme poistua siitä. He avasivat kaikki mukanamme tuomamme nyytit. He levittivät tavarat maahan junan viereen. Me seisoimme ja katsoimme vieressä kun he ottivat kellot, kynät, taskulamput, kaiken arvokkaan. Näytimme kerjäläisiltä ja meillä oli vain kerjäläisten omaisuutta mukanamme. Niinpä me saimme mennä.

Kun kävelimme junalta kuulin kirkaisuja. En voinut olla katsomatta taakseni. Seisoin ja tuijotin. Sotilaat tempoivat muutamia naisia mukaansa, en tiedä minne. Muistan miten eräs nainen kirkui koko ajan ja tarrautui aviomieheensä. Eräs sotilaista riuhtaisi hänet väkivaltaisesti irti ja painoi hänet raa'asti

polvilleen. Sotilas otti pistimen vyöltään ja katkaisi häneltä kaulan yhdellä nopealla iskulla. Nainen kaatui omaan verilammikkoonsa.

Toinen sotilas lähestyi kaunista nuorta naista, jolla oli sylissä pieni lapsi. Nainen näytti kauhistuneelta ja hän puristi lasta tiukasti sylissään. Sotilas tempaisi sen hänen sylistään, heitti ilmaan ja lävisti lapsen pistimensä kärjellä.

Seisoin jäykistyneenä. Yhtäkkiä tunsin miten isäni käsi nyki minua liikkeelle. "Kävele, kävele, äläkä katsele!"

Ryhmäämme kuului kaksikymmentäseitsemän ihmistä. Noin kahdeksan tunnin kuluttua siitä, kun olimme saapuneet Nankingin kaupunkiin kokoonnuimme kaupungin ulkopuolella. Pitkä kävelymatkamme alkoi. Valoisana aikana piileskelimme pensaikossa ja puiden takana. Yöllä kävelimme tai juoksimme pakoon. Tässä vaiheessa ymmärsimme miten tärkeätä oli omistaa hyvät jalkineet. Ne vanhat kengät, jotka olivat jaloissamme, kuluivat pian loppuun. Me kävelimme ja kompastelimme pitkin epätasaisia teitä ja vuoriston polkuja. Jalkani tulivat pian aroiksi ja niistä vuoti verta. Äitini otti vanhan paidan ja satoi sen jalkojeni ympärille kengiksi, jotta voisin kävellä. Miten hyvältä ne tuntuivatkaan! Kukaan meistä ei ollut käsittänyt, miten hirvittävä matkamme tulisi olemaan. Kiitos Jumalalle! Hän sallii meidän nähdä elämää eteenpäin vain hetken kerrallaan. Me ajattelimme jatkuvasti edessämme hämöttävää vapautta, poissa japanilaisten silmistä. Tämä toivo piti meidät liikkeellä.

Ruokamme koostui mustista sämpylöistä tai vastaavista, jotka voimme ostaa matkan varrella niillä vähillä rahoilla, jotka meillä oli mukana. Ostamamme ruoka oli tuskin syötävää. Useimmat meistä sairastuivat punatautiin. Painomme putosi ja pian otimme hyvin heikossa kunnossa. Meillä ei ollut paljon kannettavaa mukana, mutta yksi esine toisensa jälkeen jäi matkan varrelle ja näin taakkamme jälleen keveni. Muistan erityisesti erään naisen, joka oli ottanut mukaansa kaiken, mitä hän saattoi kantaa. Päivä toisensa jälkeen hän jätti kantamuksestaan tavaroita pois. Kun tulimme rajalle, hänellä oli tuskin mitään jäljellä. Alue, jonka läpi kuljimme ei ollut kokonaan japanilaisten miehittämiä. Noilla alueilla saatoimme välillä matkustaa härkävankkureilla, muulilla tai puhvelilla.

Kymmenen viimeisen päivän ajan me vaelsimme vuorilla. Kaikkien kädet ja jalat olivat hiertyneet verille ja särkevät ruumiimme olivat naarmujen ja vuotavien haavojen peitossa. Aurinko oli polttanut kasvomme, ja repaleiset vaatteet roikkuivat yllämme. Silti meidän oli mentävä eteenpäin. Jos pysähtyisimme, joukon alkuosa jättäisi meidät siihen paikkaan kuolemaan. Tuon sopimuksen olimme tehneet ja pidimme kiinni siitä matkan alusta alkaen. Sodan jaloissa olevassa Kiinassa oli ihmishenki halpa.

Joka yö rukoilin Jumalaa, vaikka tiesinkin hyvin vähän elävästä Jumalasta, enkä tuntenut Häntä henkilökohtaisesti. Minusta tuntui että olin ainoa joukossa, joka uskoi kenenkään muun auttavan meitä kuin Budhan. Silti minäkin epäilin välillä, antaisiko tämä minun Jumalani meidän saavuttaa vapautta.

Kaksi päivää ennen rajalle saapumista matkamme päättyi. Olimme väsyneitä ja pysähdyimme lepäämään kulkemamme polun varrella olevaan pieneen majaan. Sullouduimme kahteen hyvin pieneen huoneeseen ja nukahdimme. Yhtäkkiä ovet reväistiin auki. Avasimme silmämme — oviaukossa seisoi kymmenen kiinalaista rosvoa. "Rahat tänne! Heti!" he käskivät. He kiersivät ympäri ja keräsivät kaikki korvakorut, kellot ja muut arvoesineet joita japanilaiset eivät olleet löytäneet. Me annoimme heille melkein kaiken mitä omistimme. Toivoimme vain säilyttävämme henkemme. Mikään ei merkinnyt meille mitään elämän ja vapauden rinnalla. Olimmehan vain muutaman kilometrin päässä rajasta.

Kolme rosvoista oli polttanut koko ajan oopiumia. Heidän silmistään näki, että he halusivat vielä jotain. Kaksi heistä tuli nukkuvien naisten luo. Pelkäämme. Luulenpa, että olimme niin takkuisen ja saastaisen näköisiä, että heidän niidestään emme olleet minkään arvoisia. Niinpä he kävelivät ulos ovesta. Kun rosvojoukko lähti mukanaan kaikki mitä oli jäljellä maallisesta omaisuudestamme, me nousimme nopeasti ja pakenimme henkemme edestä. Tiesimme, että japanilaiset olisivat pian majan luona. Rosvot paljastaisivat meidät palkkion toivossa. Olimme peloissamme. Itkimme ja huusimme juostessamme. Olimme vain viidentoista kilometrin päässä rajasta. Voisimmeko, pystyisimmekö ylittämään sen?

Aamuun mennessä olimme tulleet puolentoista kilometrin levyisen metsäaukeaman laidalle. Japanilaiset sotilaat vartioivat rajaa. Mielialamme laski; olimme tulleet näin pitkälle, ja nyt mahdollisuutemme näyttivät olemattomilta. Emme pystyisi milloinkaan pääsemään näiden tarkkasilmäisten vartijoiden ohi. Monet ryhmän jäsenet ajattelivat, että kuolema oli väistämättömästi edessä. Erikoisesti vanhempani ajattelivat näin. Otimme kokeneet kolmekymmentäseitsemän vuorokautta elävää helvettiä; kävelen ja juosten. Olimme janoisia ja nälkäisiä — ja turhan takia, siltä tilanne näytti. Jokainen alkoi puhdistautua — pestä käsiään ja jalkojaan ja kasvojaan ja vaihtaa vaatteitaan — sillä tiesimme, että muutaman tunnin kuluttua olisimme kuolleita. Tämä tilanne oli hirvittävä yksitoistavuotiaalle tytölle. Kiinalaiset pelkäävät kuolla ruumis likaisena. Heidän täytyy olla puhtaita niin että heidän jumalansa ottavat heidät vastaan. Meillä ei ollut paljon vettä mukana. Niinpä jokainen vuorollaan sai pestä itsensä, kunnes jonon viimeinen joutui pesemään itseään melkein mudalla. Näin valmistauduimme väistämättömältä näyttävään loppuumme.

Ajattelin, että *nyt on aika puhua ystävälleni, elävälle Jumalalle*. Olin ainoa henkilö tuossa kahdenkymmenenseitsemän ihmisen ryhmässä, joka ajatteli rukoilemista. Isäni sanoi olevansa katolinen, mutta en ollut koskaan nähnyt hänen rukoilevan.

Jokainen kirjoitti sukulaisilleen kirjettä. Jos he eivät selviytyisi rajan ylityksestä, sukulaiset tietäisivät, mitä heidän piti tehdä omaisuudella, joka oli jäänyt pakolaisilta jäljelle. Tämä oli heidän viimeinen tahtonsa ja testamenttinsa. En tiedä, miten he kuvittelivat kenenkään saavan noita kirjeitä. Meillä ei ollut mitään keinoa toimittaa niitä perille.

Kun istuimme ja odotimme hetkeä, jolloin ylittäisimme rajan ja juoksisimme viimeiset kaksi kilometriä, pystyin vain ajattelemaan peseytyviä ihmisiä. Sitten äitini tuli ja pesi minutkin kuolemaa varten. Kun hän oli lopettanut pesemisen, minut jätettiin jälleen yksin. Noina muutamina hiljaisina hetkinä rukoilin hiljaa. *Elävä Jumala, voitko Sinä kuulla minua? Toivon niin, ällä juuri nyt me todella tarvitsemme elävän Jumalan apua. Auta meidät rajan yli äläkä salli japanilaisten sotilaiden nähdä meitä. Auta minua jonakin päivänä näkemään Sinut. Johdata, että saan oppia tuntemaan Sinut. Kiitos. Amen.*

Kun yön pimeys peitti seudun oppaamme tuli paikalle. "Nyt on oikea hetki!"

Nousimme ylös. Aloimme kävellä rajaa kohti niin hiljaa kuin osasimme. Emme sanoneet sanaakaan, emme edes oikein uskaltaneet hengittää. Sitten juoksimme. Me kävelimme ja juoksimme, kävelimme ja juoksimme. Lopulta ryömimme viimeisen etapin kunnes saatoimme nähdä vapauden aivan edessämme. Viimeisillä voimilla nousimme ylös ja syöksyimme rajaa kohti. Jostakin kummallisesta syystä japanilaiset eivät nähneet meitä. Mietin mielessäni: *Olisiko Jumala voinut kuulla rukoukseni ja sokaista heidän silmänsä?*

Olimme lopultakin perillä — rajan toisella puolella, vapaudessa!

"Vapaus!" me huusimme.

Vapauden maa oli vain kuivaa erämaata, mutta miten ihmeellistä olikaan heittäytyä tuolle kuivalle, paahtuneelle maanpinnalle. Me aloimme yhdessä laulaa kansallislauluamme. Kyyneleet viilasivat jokaisen poskia pitkin; pako oli ollut hyvin vaikea.

Olin tuolloin yksitoistavuotias tyttö. Päätelin silloin, että vapauden täytyy olla hyvin tärkeä asia ihmisille. Olimme kulkeneet pitkän matkan ja miten pitkälle olinkaan itse tullut! Ei mikään ollut antanut minulle koskaan sitä iloa, jonka koin nyt. Vapaus ei ole sitä, millaista ruokaa me syömme, tai miten kauniita vaatteita on päällämme, tai miten monta autoa meillä on. Vapaus on meissä oleva henki. Niin, puhumisen vapaus, hymy, hetki, mahdollisuus tehdä asioita niin kuin itse haluaa ilman surmatuksi tulemisen pelkoa. Täällä Setšuanin maakunnassa meillä olisi vapaus. Olimme onnellisia ja rentouduimme.

Silloin tajusimme, että edessämme olivat vielä korkeat vuoret. Emme olleetkaan päässeet vielä päämääräämme! Vielä kerran joutuisimme kokemaan vastoinkäymisiä, nälkää, jäätävää kylmyyttä ja kävelemistä. Kun kiipesimme vuoria pitkin, saimme kokea kylmyyttä hyvin konkreettisesti. Vuorilla oli lunta. Pelkäsimme jatkuvasti kangistuvamme kylmyydestä. Mutta pahentuneet kädet, jalat ja kasvot olivat silti ihania verrattuna siihen, että olisimme joutuneet kokemaan japanilaisten kidutusta. Kun tuntui, että emme jaksaisi enää eteenpäin, törmäsimme kuorma-autoon, jonka japanilaiset olivat jättäneet jälkeensä. Se oli kummallisen näköinen auto; en ollut koskaan nähnyt sellaista aikaisemmin. Auton moottori ei kulkenut bensiinillä vaan puuhiilellä. Bensiini oli niin harvinaista, että se säästettiin tankkeja varten. Keräsimme kiitollisin mielin puita. Pian matka jatkui pyörien päällä.

Vuorilla kulkeva mutkitteleva tie oli hyvin kapea. Meidän täytyi nousta pois autosta monta kertaa. Auton jokin pyörä oli vain muutaman sentin päässä jyrkänteiden reunalta. Pelkäsimme putoavamme rotkoon kuolemaan. Monet kuorma-autot ja linja-autot ennen meitä olivat pudonneet jyrkänteeltä ja satoja ihmisiä oli kuollut. Kaiken sen kivun ja tuskan jälkeen, jota olimme matkallamme kokeneet, emme halunneet elämän päättyvän tällä tavoin.

Oli ihmeellistä, miten Jumala oli varjellut jokaisen ryhmämme kahdestakymmenestäseitsemästä jäsenestä. Olimme kaikki vielä hengissä. Kun olimme matkamme viimeisellä osuudelta Tšungkingiin, tapahtui hassunkurinen asia, joka sai meidät kaikki nauramaan. Kun istuimme vähäisten tavaroidemme päällä ja matkasimme onnellisina tietä alaspäin, kysyi joku yhtäkkiä. "Missä on Sun Kit Foo?" Emme löytäneet häntä mistään. Yhtäkkiä hän ilmestyi kuorma-auton takaa ja huusi, "Odottakaa minua! Odottakaa minua!" Hän oli kaatunut pahasti ja satuttanut päänsä. Hän nousi autoon, eikä tiennyt silloin, että hänen päänahassaan oleva haava vaati kymmenen ommelta.

Me saavuimme Tšungkingiin uuden vuoden jälkeen. Kaupunki oli hyvin hiljainen. Näin siellä isoisäni ensimmäistä kertaa moniin vuosiin. Pelkäsin häntä kovasti; olin kuullut niin monenlaista hänestä kuluneiden vuosien aikana; miten rikas hän oli ja miten kaikki ihmiset pelkäsivät häntä. Kun katsoin häntä silmiin, saatoin ymmärtää, miksi ihmiset tunsivat pelkoa häntä kohtaan. Mielestäni ne olivat ankarimmat silmät mitä olin koskaan nähnyt. Kun opin tuntemaan hänet, havaitsin, että kaikki hänestä kerrotut tarinat eivät olleet totta. Huomasin, että hän oli hyvin miellyttävä ihminen.

Serkkuni antoivat minulle vaatteita, äitini sai puvun kälyltään ja isäni sai vaatteet isältään. En unohda

milloinkaan miten ihmeelliseltä ensimmäinen riisikulhollinen maistui. Saimme pehmeitä, valkoisia sämpylöitä, ei enää mustia. Ruoka oli niin hyvää, että saatoin tuskin niellä sitä. Ja sitten puhdas, kirkas juomavesi — miten ihmeelliseltä se maistuikaan!

Muistan ensimmäisen kerran, jolloin jouduin juomaan saastaista, likaista jokivettä — ajattelin, että en voisi niellä sitä. Olin nähnyt ihmisulosteiden kelluvan vedessä ja sanoin äidilleni, "Emme voi juoda tätä, me kuolemme." Kumma kyllä, emme kuolleet.

Monet asiat olivat minulle uusia. Saatoin tuskin uskoa miten paljon olin muuttunut siitä pilalle hemmotellusta lapsesta, jollainen olin ollut kaksi vuotta sitten. Olin vaatinut ja kirkunut. Ja nyt olin nuori tyttö, kiitollinen yhdestä puhtaasta lasillisesta vettä. Tuossa tilanteessa katselin taaksepäin elämän alkuvuosiin. Olin elänyt ne melko epätavallisissa oloissa.

Apinan vuosi

Synnyin aviottomana lapsena Yee Won sairaalassa Pekingissä. Äitini oli vielä teini-ikäinen. Hän oli rakastunut miellyttävään oopperatahteen. Äitini oli korkea arvoisesta, kuuluisasta perheestä. Hän oli saanut hyvän koulutuksen ja hän oli myös hyvin kaunis, kuten minulle myöhemmin kerrottiin. Isäni oli hyvin rakastunut häneen. Mutta Kiinassa ihmiset saavat solmia avioliiton vain omaan luokkaansa kuuluvan kanssa. Äitini kuului paljon korkeampaan yhteiskuntaluokkaan kuin isäni. Vaikka isäni oli lahjakas, rakastavaiset eivät saaneet toisiaan. He eivät tienneet, mitä heidän olisi pitänyt tehdä lapselleen. Niinpä he luovuttivat minut sairaalalle.

Neiti Soo, joka oli tulevan adoptioäitini serkku, työskenteli ja asui Pekingin sairaalassa samaan aikaan kun minut luovutettiin sinne. Olin valloittava pieni vauva. Ja koska kaikki rakastavat vauvoja, antoivat lääkärit rahaa minun ruokkimiseeni. Heidän anteliaisuutensa sai aikaan sen, että minua ei siirretty valtion laitokseen. Pian he kuitenkin huomasivat, että niin moni ihminen ei voinut osallistua yhtä aikaa pienen lapsen kasvattamiseen. Sen tähden heidän täytyi löytää lapselle ikioma adoptioperhe.

Adoptiovanhempani, joita tulen tästä alkaen kutsumaan yksinkertaisesti vain äidikseni ja isäkseni, olivat menneet naimisiin vuosia sitten. Heillä ei ollut lapsia. Monet lääkärit olivat tutkineet äitini ja todenneet, että hän ei pystyisi saamaan lapsia. Kaikki hänen sukulaisensa tiesivät hänen lapsettomuudestaan. Niinpä lääkäri Soo kirjoitti hänelle Yee Won sairaalaan luovutetusta lapsesta.

Olin syntynyt apinan vuonna, syyskuun neljäntenä, kuten kiinalaiset laskevat ajan, varhain aamulla ennen auringonnousua. Perinteiden mukaan kaikki nämä seikat kertovat lapsen tulevaisuudesta. Kiinalaisessa traditiossa on kaksitoista symbolia, yksi kutakin vuotta kohti. Apina on yksi näistä symboleista. Meillä on myös lehmän vuosi, sian, härän, hiiren, leijonan, koiran ja muidenkin eläinten vuosia. Kaikki nämä merkit kiertävät kahdentoista vuoden rataa. Synnyin apinan vuonna. Apina -merkki tarkoittaa eloisaa, viisasta, älykäästä ja ymmärtäväistä. Nämä merkit ovat hyvin tärkeitä, kun perhe harkitsee lapsen adoptoimista. Tarkka syntymäaika ja -päivä täytyy määrittää ennen laillisia toimenpiteitä. Jokaisen merkin täytyy olla hyvä, kun lapsi tulee perheeseen. Muussa tapauksessa adoptoitu lapsi voi tuottaa perheelle huonoa onnea.

Adoptiovanhempani tutkivat minun merkkejäni ja yrittivät selvittää olivatko ne hyviä. Syntymätuntini perusteella he arvioivat, että olisin jonakin päivänä hyvin kuuluisa, rikas ja hyvin huomattava. Pikemminkin pojan kuin tytön lailla. Minulla olisi myös lämmin sydän, olisin suoraluonteinen, ja auttaisin aina köyhiä. He ajattelivat, että he pystyisivät kertomaan kaiken luonteestani sen hetken perusteella jolloin olin syntynyt.

Äidillääni oli aina mukanaan pienessä kukkarossa punainen paperi, jossa oli syntymääni liittyvät asiat ja yksityiskohdat. Kukkaro oli musta ja siinä oli sivustalla pieni opaalijalokivi, jonka ympärillä oli monta pientä jalokiveä. Tässä pienessä, kummallisessa kukkarossa oli myös kaksi kuvaa, jotka oli otettu heti syntymäni jälkeen. Toinen kuva oli nenästäni ja toinen korvistani. Vauvan korvien muoto on hyvin tärkeä kiinalaisille. Jos lapsen korvat ovat kukkakaalin näköiset tai hörökorvat, silloin ajatellaan, että lapsi tuhlaa helposti perheen rahat. Siksi sellainen lapsi ei ole tervetullut. Minun korvani olivat hyvät — ne olivat ohuemmat kuin pannukakku. Lapsen kasvot olivat myös hyvin tärkeät. Kasvojeni piirteet ja nenäni muoto olivat hyvät.

Kasvattiäitini oli mennyt naimisiin erittäin kuuluisan. Sung-nimisen perheen jäsenen kanssa. Hänen appensa oli Kiinan Pankin johtaja yli neljäkymmentä vuotta ja oli hyvin tunnettu. Hän oli myös pankin suurin osakkeenomistaja. Pankilla oli haaraliikkeitä New Yorkissa, Pariisissa, Lontoossa ja kaikissa maailman suurimmissa kaupungeissa. Tällaiselle suurelle ja rikkaalle perheelle on lapsen adoptoiminen tärkeä askel. Äitini oli perheen häpeäpilkku, sillä hän ei ollut synnyttänyt Sungin perheelle lasta.

Minun adoptoimiseni oli tulevan isäni vastuulla. Koska hän oh valmistunut Lyonin yliopistossa Ranskassa lääketieteen tohtoriksi, hänen ajattelutapansa oli avoimempi länsimaiselle ajattelutavalle. Niinpä hän päätti, että minut voitiin hyväksyä perheeseen, ja antaa minulle nimi Sung. Tämä oli minulle suuri kunnia, sillä Kiinassa nimi on äärettömän tärkeä. Tämä sukunimi pysyy jatkuvasti samana, mutta jokaisella sukupolvella jokaisessa perheessä on oma keskimäinen nimensä. Minun nimeni on Sung Neng Yee, ja niinpä minun serkkujeni keskimäiset nimet ovat myös Neng, kuten Sung Neng Song, Sung Neng Kung ja Sung Neng Yu. Jokainen lapsi, jolla on nimi Neng, kertoo jo nimensä perustalla sen

seikan, että hän kuuluu määrättyyn sukupolveen. Keskimäinen nimi, tai sukulaisnimi, on viisaan esivanhemman nimen mukaan valittu. Tavallisesti joku esivanhemmista on määrännyt keskimäisen nimen, usein jo monta sukupolvea aikaisemmin. Kun kaikki valitut nimet on käytetty, valitaan toinen viisas mies, joka antaa uudet nimet seuraaville sukupolville.

Sairaalan lääkärit olivat hankkineet lastenhoitajan, joka piti huolta minusta. Olin puolen vuoden ikäinen kun Sungin perhe päätti adoptoida minut. Koska olin ollut niin pitkään lastenhoitajan kanssa, olin niin kiintynyt häneen, etten halunnut mennä kenenkään toisen syliin. Kun lähdimme Pekingistä, äitini palkkasi lastenhoitajan lentämään kanssani Šanghain. Lastenhoitaja ei tottunut Šanghain murteeseen. Kukaan ei ymmärtänyt häntä eikä hän liioin ketään. Lopulta Sungit ostivat hänelle lentolipun ja lähettivät hänet takaisin Pekingiin.

Ennen kuin japanilaiset valloittivat Šanghain, vanhemmillani oli Kiinan suurin omaisuus. Äitini oli kotoisin hyvin rikkaasta perheestä. Hänen isänsä oli eräs Kiinan rikkaimpia kauppiaita ja hän oli niiden johdossa, jotka hoitivat meren antimien kauppaa Japanin kanssa. Hänen etunimensä oli Yip. Hänellä oli myös kaksi vaimoa, hyvin yleinen käytäntö tuohon aikaan. Hän oli niin rikas, että hän luovutti valtiolle Hung Yingin kirjaston, erään Šanghain suurimmista.

Vanhan kiinalaisen tavan mukaan puisten ovien tulee sijaita puisten ovien vieressä ja bambuovien toisten bambuovien vieressä. Toisin sanoen, kahden perheen välinen avioliitto tulisi solmia siten, että molempien perheiden taloudellinen ja kulttuuriasema otetaan huomioon. Ellei tätä tehdä, pariskuntaa halveksitaan. Nuoret kiinalaiset menevät harvoin naimisiin henkilön kanssa, joka ei ote heidän säädystään. Näin oli tilanne myös isäni kohdalla. Hän oli hyvin rikkaan ja tunnetun perheen jäsen ja hän tuli luonnollisesti solmimaan avioliiton tytön kanssa, jolla oli samanlainen tausta. Kun äitini meni naimisiin isäni kanssa, hän toi mukanaan suunnattoman suuret myötäjäiset, tavan mukaan. Myötäjäiset olivat huonekaluja, vaatteita monien vuorien käyttöä varten, ja palvelijoita — ei ainoastaan hänen omaan käyttöönsä vaan myös hänen miehensä käyttöön. Miehen ei tarvitsisi ostaa vaatteita itselleen moniin vuosiin. Hänen vaimonsa toi mukanaan kokonaisen vaatevaraston häntä varten. Oli erittäin epätavallista, että vaimo antoi miehelleen palvelijoita, tavallisesti hän toi mukanaan palvelijoita vain omaan käyttöönsä. Mutta koska äitini oli satumaisen rikas, hänen kapioidensa oli myös palvelijoita hänen miehelleen. Hän toi mukanaan myös paljon rahaa ja suuren määrän jalokiviä. Monet tuhannet kapioihin kuuluvat tavarat oli lueteltu punaisessa kirjassa. Punainen on hyvän onnen väri sekä kiinalaisten avioliitossa että syntymässä.

Miten minua onnistikaan, että minut otettiin sellaiseen ihmeelliseen ja rikkaaseen perheeseen kasvatiksi Äitini piti minusta hyvää huolta. Hän toi minulle Euroopasta ja Amerikasta kaikkein kalleimmat vaatteet. Minut oli aina puettu kuin tuon ajan amerikkalainen elokuvan ihmelapsi Shirley Temple ja minulle oli annettu Shirley Temple -nukke, jolla oli aina samanlaiset vaatteet kuin mitä minulla oli. Tuosta nukesta tuli minulle hyvin tärkeä myöhemmin elämässäni.

Melkein joka viikko minusta oli kuvia China Post -lehdessä. Lehden seurapiirisivuilta esittelin uusimpia amerikkalaisia puvustojani.

Olin lättäjäkainen. Minulla piti aina olla erikoisesti tehdyt kengät, minulla kun ei ollut lainkaan jalkaholvia. Isäni oli lääkäri, ja hän ajatteli, että koska minulla oli lättäjalat, joutuisin kärsimään päänsärystä. Hän ei voinut kestää ajatusta että hänen rakkaan lapsensa pitäisi kärsiä tuskaa. Niinpä hän aina tilasi minulle erikoiskengät.

Minua hemmoteltiin aivan samalla tavalla kuin pientä prinsessaa Kuninkaallisessa palatsissa. Siitä päivästä lähtien, kun tulin tähän perheeseen adoptiolapsena, en ollut hetkeäkään yksin. Koska olin ainoa lapsi, vanhempani pelkäsivät terveyteni tähden. He paikkasivat minulle kotiopettajattaren, joka oli jatkuvasti kanssani. Vielä illallakin palvelustyttö tai lastenhoitaja piti huolta minusta. Minun ei annettu leikkiä hetkeäkään pihalla yksin, tai kulkea koiran kanssa tai tehdä mitään muutakaan yksin. Kotiopettajatar, puutarhuri, autonkuljettaja, palvelustyttö, lastenhoitaja, yksityisopettaja seurasi minua, meninpä minne tahansa. Pian totuin siihen, että minulla oli aina seuraa, ja nautin siitä. Vanhempani olivat tuskin koskaan kotona. He olivat huomattavia henkilöitä. He olivat jatkuvasti kutsuilla tai sitten he järjestivät niitä itse. Ja he nauttivat Šanghain yöelämästä täysin siemauksin. Tämän johdosta en nähnyt heitä kovinkaan usein.

Eräänä päivänä, kun olin leikkimässä, juoksin portaita alaspäin. Miten muistankaan tuon kauniin talon ja erikoisesti kauniit portaat! Kotiopettajatar seurasi minua, kuten tavallista, mutta haluan olla yksin. Niinpä karkasin hänen näköpiiristään. Juostessani pienet jalkani tarttuivat paksuun, punaiseen mattoon ja kaaduin. Kun opettajatar nosti minut maasta hän näki keskellä otsaani olevan haavan.

Kaikki palvelijat pelästyivät ja joutuivat paniikin valtaan. Prinsessalla oli haava — mitä he tekevät? Kokki haki kalasta tehtyä luujauhetta ja hieroi sitä haavaan jotta verenvuoto tyrehtyisi. Myöhemmin, kun isäni tuli kotiin, hän vei minut heti sairaalaan; kuitenkin oli liian myöhäistä puhdistaa haavaa kunnolla, ja siksi minulla on arpi edelleen otsassani tänäkin päivänä.

Isäni moitti kaikkia palveluskunnan jäseniä palvelustytöistä autonkuljettajan asti. Jokainen oli peloissaan sen tähden että "rakas pikku prinsessa" oli loukkaantunut.

Milloin tahansa halusin jotain, sain sen aina. Äitini sanoi minulle, että jos kuu ei olisi niin korkealla, niin hän hankkisi minulle senkin. Minä olin kuitenkin tunteellinen, ja olin usein tyytyväinen yksinkertaisten asioiden kanssa. Kerran palvelustyttöni heitti pois kankaisen leikkikoirani. Itkin ja huusin: "Tee minulle heti uusi koira, tai muuten en mene nukkumaan!" "Kyllä, rakas lapsi", hän vastasi. Palvelustyttö alkoi ommella uutta koira sinä hetkenä jolloin olin vaatinut sitä. Sain uuden koirani ja nukahdin heti.

Sain aina kaiken sen, mitä halusin — tavalla taikka toisella.

Kadotettu lapsuus

Ollessani vasta seitsemän vuoden ikäinen japanilaiset alkoivat pommittaa Sanghain rikkaita alueita. Meidän oli pakko paeta kauniilta maatilaltamme henkemme edestä. Hetkessä meistä tuli köyhiä ja jouduimme riippuvaisiksi toisista ihmisistä. Vanhemmillani oli ollut paljon amerikkalaisia osakkeita omistuksessaan. Kiinalaiset osakemarkkinat romahtivat ja kaikki osakkeet kävivät arvottomiksi. Kaupunki oli paniikin vallassa. Monet aikaisemmin rikkaat ihmiset eivät sopeutuneet menetyksiinsä. Kaikkiällä kaupungissa tapahtui itsemurhia. Isäni kuitenkin ajatteli että on muitakin tapoja selviytyä tappioistaan.

Kun japanilaiset tulivat, kiinalaiset kansalliset dollarit vedettiin pois rahamarkkinoilta ja japanilaiset kielsivät niiden käytön. He antoivat ihmisille hyvin lyhyen ajan aikaa vaihtaa rahat japanilaisiin jeneihin. Niinpä useimmista ihmisistä, jotka olivat olleet satumaisen rikkaita, tuli hetkessä melkein pennittömiä. Näätäkin, joilla oli ollut miljoonia dollareita pankissa.

Pian sotilaat tulivat ja ottivat sormuksemme, kellomme, timantit — kaiken, jolla oli mitään rahallista arvoa. Sitten he tulivat ja ottivat jopa meidän kotimme: he antoivat meille aikaa vain muutaman tunnin selviytyä kodeista ulos. Näimme pian, miten halpaa elämä oli heidän silmissään. He tappoivat usein pelkästään tappamisen halusta. Meidän annettiin ottaa mukaamme vain minkä saatoimme kantaa.

Koska meillä ei nyt ollut rahaa, meidän täytyi muuttaa isoäitimme taloon. Isoäitini oli isäni äitipuoli — ei hänen oikea äitinsä. Isäni oli lähtenyt Ranskaan kouluun kolmentoista ikäisenä vain tämän julman naisen tähden. Isälläni oli astma ja keuhkoputken tulehdus koko elämänsä ajan vain sen tähden, että tämä nainen ei antanut hänelle kyllin paljon lämpimiä vaatteita kylmään talvisaikaan.

Asuimme kaikki kolme hänen talossaan. Minun ei käynyt sen paremmin kuin isänikään. Koska en ollut perheen oikea lapsi, isoäiti vihasi minua aivan erikoisesti. Hetkessä minun prinsessamainen elämäni päättyi. Minusta tuli vanki. Asuin isoäitini kanssa kahdeksasta ikävuodesta lukien.

Isoäitini koti, jonka Kiinan Pankki omisti, oli näkemisen arvoinen. Kun muutimme taloon asumaan, osa siitä oli uutta rakennusta ja toinen puoli oli vanha, vuosikymmenien ikäinen. Isoäitini yhdessä kahden tyttärensä ja lapsenlapsensa kanssa asuivat uudella puolella. Me kolme — isäni, äitini ja minä — asuimme vanhassa siivessä. Useimpia siiven huoneita ei voitu enää käyttää. Tämä siipi oli valtavan suuri, ja kaikkialla oli likaa ja hämähäkinverkkoja. Se oli näöltään aivan paholaisen pesän kaltainen.

Siipirakennus oli pimeä ja hylätty, hirvittävä paikka hemmotellulle "prinsessalle", jollainen olin. Koko ensimmäistä kerrosta käytettiin suolatun ruuan riiputtamiseen ja kuivaamiseen. Ruokaa voitiin säilyttää tällä tavoin yli vuoden.

Kun kävelin riippuvien lihojen ohitse, yksi isoäidin Budhista istui ja vartiot hänen omaisuuttaan niin että kukaan ei uskaltaisi varastaa hippustakaan. Kaikki uskoivat, että Budha kertoisi isoäidilleni, kuka oli varastanut lihaa. Kun kuljin lihan ohitse siitä tuleva haju oli sanoinkuvaamaton. Palaset näyttivät aivan paholaisilta kun ne heiluivat siinä edes takaisin, edes takaisin. Voi, miten pelkäsinkään! Miksi tämä oli tapahtunut minulle? En yksin kertaisesti pystynyt ymmärtämään uutta elämääni. Ja Budhan silmät — en pystynyt katsomaan niihin.

Siipirakennuksemme oli kolmikerroksinen. Me asuimme toisessa kerroksessa. Meillä oli vain yksi huone ja kylpyhuone käytettävissämme. Samassa kerroksessa oli monia muita huoneita, mutta ne kaikki oli kiinni — varattu isäni velipuolta varten, jos hän sattuisi tulemaan ja haluaisi asua niissä.

Isoäitini oli kotoisin vuorilta; talonpojan tytär ennen kuin hän meni naimisiin isoisäni kanssa, joka myös oli hyvin köyhä maanviljelijän poika Cheakingistä. Tästä johtuen isoäitini ei tiennyt mitään hygieniasta. Hän oli vanhanaikainen ja hänen jalkateränsä olivat aina kääreessä. Ne olivat lisäksi epätavallisen lyhyet, vain hieman yli 10 cm pituiset.

Isoäitini oli Budhan palvelija. Kaikkiällä oli Budhan patsaita. Budhat vartioivat kaikkea hänen omaisuuttaan. Miten vihasinkaan noiden kivistä ja tomusta tehtyjen jumalten lasisia silmiä.

Joka päivä hän kysyi Budhilta, oliko joku hänen monista palvelijoistaan varastanut jotakin. Hän syytti aina jotakuta siitä, että tämä oli varastanut jotain. Hän huusi jokaiselle ja sätti heitä aamusta iltaan.

Isoäidillä oli myös kummalliset syömätavat. Hän söi aina kaikki ruokalajit erikseen. Hän uskoi, että jos hän tekisi niin, silloin hän voisi ostaa palstan maata lisää — Budha kertoi hänelle tämän. Hän oli hyvin tauskoinen ja hän teki aina yhtä ja toista pitääkseen Budhan onnellisena.

Minä en ollut tottunut tähän Budha-keskeiseen elämäntyyliin. Tunsin pahan hallitsevan kaikkialla tässä pahassa talossa. Minne tahansa meninkään, kaikkialla oli hymyileväkasvoisia Budhia. "Armon jumalattaren" ja muiden epäjumalien rinnalla oli suuria ja pieniä Budhia. Minun elämäni oli täynnä painajaismaista pelkoa. Olin jatkuvasti järkyttynyt. Tiesin kuitenkin, että asialle ei voitu tehdä mitään.

Meidän oli pakko syödä ruokaa, jota tarjottiin epäjumalille. Isoäidin talossa ei palvottu ainoastaan epäjumalia vaan myös kuolleita esi-isiä. Jokaisen esi-isän syntymäpäivänä ja kuolinpäivänä meidän täytyi sytyttää suitsuke. Alttareilla tarjottiin vainajahengille monia erikoisia ruokalajeja. Jokaisen piti kumartua esi-isien henkien edessä. Sen jälkeen me söimme erikoista ruokaa. Myöhemmin, kun lähetyskoulussa kuulin elävästä Jumalasta, kieltäydyin syömästä epäjumalille keitetystä ruokaa.

Kaikki pelotti minua — ympäristö, isoäitini, Budhat — aivan kaikki. Seuraavina vuosina minä itkin melkein koko ajan, koska olin yksinäinen ja hylätty. Vain kolme ihmistä asui koko suuressa, vanhassa siivessä. Kun tulimme isoäidin luo, olimme ottaneet vain yhden palvelijan mukaan, kaikki muut oli erotettu. Tämä viimeinen oli tullut mukaamme tekemään taloustöitä. Mutta hän ei asunut samassa talossa missä me. Hän asui autotallin yläpuolella ja hän oli kanssani vain muutaman tunnin päivässä.

Vanhempani menivät yhä usein ulos illalla pelaamaan mahjongia ja pitämään hauskaa sillä he olivat vielä nuoria. Niinpä minä olin yksin ja hylättyni; tämä oli sellaista yksinäisyyttä, jota en ollut koskaan aikaisemmin tuntenut.

Minut ilmoitettiin pian kouluun, jonka nimi oli McTyierin koulu Šanghaissa. Se oli kristillinen koulu. Aloitin siellä kuusi vuotta kestävästä peruskoulusta. Ensimmäistä kertaa elämässäni sain kuulla Jeesuksesta, jota kutsuttiin Jumalan Pojaksi ja joka oli elänyt maan päällä. *Mitä tämä oikein oli?* ajattelin mielessäni.

Weisasimme virsiä. Lähetysaarnaaja kertoi meille kertomuksia Jeesuksesta ja Hänen rakkaudestaan lapsia kohtaan. Meille kerrottiin myös, että Hän halusi olla meidän ystävämme. *Miten ihmeellistä,* ajattelin. En tiennyt paljoakaan, mutta aloin ymmärtää, että elävä Jumala oli todella olemassa. Monta kertaa, kun olin yksinäinen ja pelkasin, erikoisesti iltaisin, rukoilin uutta ystävääni, Jeesusta.

Minut jätettiin yksin melkein joka ilta. Vanhempani tulivat kotiin vasta myöhään pikkutunneilla. Monta kertaa puhelin soi pitkässä pimeässä käytävässä. Se soi ja soi ja soi kunnes vihdoinkin peloissani ja vavisten nousin ja hiivin vastaamaan siihen. Usein sain todeta, että soittaja oli kyllästynyt odottamaan vastausta toisessa päässä. Yöllä talo oli pelottavampi kuin koskaan. Se oli kuin kammottava aavetalo, joka oli täynnä paholaisia.

Huoneessamme oli hyvin vähän huonekaluja. Siellä oli vain sänky ja vaatekaappi vanhempiani varten. Itse nukuin laatikon päällä. Panin tuolin sen toiseen päähän niin että saatoin nukkua jalat suorana.

Meillä ei ollut keittiötä. Niinpä meidän täytyi syödä isoäitinnan, tätien ja serkkujen kanssa, jotka asuivat hänen luonaan. He kaikki olivat halpamaisia minua kohtaan. Isoäitini oli opettanut heidät haukkumaan ja vainoamaan minua päivällispöydässä. Monta kertaa oli kutsuttu vieraita ja sukulaisia syntymäpäiville tai johonkin perinteiseen juhtaan. Meillä kiinalaisilla on monta erikoista tilannetta, joita juhlimme vuoden mittaan. Näiden juhlien aikana oli tapana, että lapset kumarsivat esi-isiensä henkien edessä ja osoittivat näin kunnioitustaan heille. Isoäitini tai joku toinen aikuinen kutsui lapset, yksi kerrallaan, vanhimmasta nuorimpaan, kumartamaan. Minua satutti kaikkein eniten se, että he eivät koskaan kutsuneet minua esiin. He eivät yksinkertaisesti huomioineet minua. He eivät halunneet, että olin minkäänlaisessa yhteydessä heidän esivanhempiansa. Minä juoksin tällöin ulos ja itkin. En ymmärtänyt miksi he eivät pitäneet minusta.

Kaikki söivät suuren pöydän ääressä. Koska vanhempani olivat tavallisesti poissa päivällisen aikaan, olin ainoa perheestämme, joka söi heidän kanssaan. Jälleen minua solvattiin. Toiset ottivat aina parhaat palat ruuasta ja jättivät minulle vain tähteet syötäväksi.

Tulen aina muistamaan, miten minut pakotettiin syömään sorsan niskaiho. Isoäitini sanoi kaikkien kuullen, "jos et syö sitä, minä käsken Budhaa lävistämään sinut syömäpuikoillaan tai kiskomaan tukan päästäsi." Niinpä minä nielaisin niskaihon. Joka kerta kun nielin sen, kyynelkivet valuivat poskilleni ja kakistelin. Monta kertaa aloin voida pahoin ja minun täytyi juosta pöydästä huoneeseeni kaikkien nauraessa minun perääni. Meidän huoneessamme ei ollut ruokaa. Siksi olin suurimman osan ajasta nälissäni. En puhunut tästä ongelmasta vanhempieni kanssa koska en halunnut loukata heidän tunteitaan enkä saattaa heitä huolestuneiksi.

Minun oli pakko kasvaa. Ajattelin, että minun täytyy olla rohkea. Itkin usein yksin ja ihmettelin koko ajan, miksi kaikki kohtelivat minua huonosti. En tiennyt tuolloin, että olin adoptoitu lapsi. Kun serkkuni haukkuivat ja ivasivat minua, he joskus nimittivät minua "helvetin siemeneksi". En voinut käsittää miksi. Se koski minuun kovasti. Kuulin alussa tätä nimitelyä vain kotona. Päivällä, kun menin kouluun ja olin toisten lasten kanssa, tunsin oloni paremmaksi. Sitten serkkuni kertoivat joillekin tyttöystävilleni koulussa että olin paha ja avioton lapsi. Huhu levisi, ja ystävääni alkoivat nimitellä minua ja haukkua minua. Koulustakin muodostui minulle yksinäinen painajainen. Koulun jälkeen palvelustyttö haki minut sieltä. Pian hänkin kutsui minua "helvetin siemeneksi."

Eräänä päivänä olin niin kiihdyksissäni, että minussa oli kyltin paljon rohkeutta puhuakseni äidilleni. Isäni ei ollut silloin kotona. Sanoin äidilleni. "Ihmiset kutsuvat minua pilkkanimillä ja sanovat että et ole synnyttänyt minua. Kertoisitko minulle totuuden? En tule enää koskaan kysymään tätä uudelleen."

"Lapseni", äiti sanoi, "istuuduhan. Se on kyllä totta, että en ole oikea äitisi. Sinä synnyit sairaalassa ja oikea äitisi jätti sinut sinne. Äitisi oli rikkaasta perheestä ja hän oli hyvin sivistynyt. Hänen vanhempansa eivät antaneet hänelle lupaa mennä naimisiin näyttelijäisäsi kanssa, joka ei ollut samaa säätyä äitisi kanssa. Isäsi oli saanut hyvän koulutuksen ja hän oli hyvin komea. Mutta se ei auttanut. Niinpä otimme sinut isän kanssa aivan ikiomaksi rakkaaksemme."

Katsoin äitiäni ja kyyneleet juoksivat pitkin poskiani. Sanoin hänelle, "Äiti, minä opettelen käyttäytymään. Haluan tulla miellyttäväksi ihmiseksi niin että toiset kunnioittavat sinua ja minua." Tuona hetkenä minusta tuli aikuinen. En enää syyttänyt ihmisiä siitä, että he kiusasivat minua. Kuitenkin olin yhä täynnä itsesääliä. *Miksi tämä kaikki tapahtui minulle? Juuri minulle?* mietin mielessäni. *Miksi oikean isäni ja äitini täytyi hylätä minut?* Olin niin yksinäinen, että aloin puhua itsekseni.

Silloin saapui Vanha Mies.

Vanha Mies

Pääsin koulusta kello kolme iltapäivällä. Sen jälkeen minulla oli vain aikaa — minuutteja ja tunteja, pelon täyttämiä tunteja ja hirvittävä huone. Miten pelkäsinkään pitkää iltapäivää ennen kuin menin nukkumaan. Useimmiten en pystynyt kuitenkaan saamaan unta. Makasin valveilla ja kuuntelin ampumista ja huutamista kadulta.

Näin miten japanilaiset sotilaat tekivät hirvittäviä asioita. Ihmisiä hirtettiin katujen varsilla oleviin puihin kaikkien silmien edessä. Ruumiit jätettiin riippumaan paikoilleen kunnes ne mätänivät siinä sotilaiden vallan merkinä. Armoton muistutus toimi! Ihmiset elivät ainaisessa pelossa. He kammosivat sotilaita ja heidän kuolettavia pistimiään.

Tähän aikaan minä en vielä tuntenut Jeesusta henkilökohtaisena Vapahtajanani. Mutta joka päivä minä juoksin koulusta, kiipesin rappuset ylös, menin huoneeseen ja itkin ääneen, "Jumala, auta minua!" Miten minä rukoilinkaan tätä ihmeellistä Jumalaa! Tiesin, että kivinen Budha ei auttaisi minua koskaan. *Ehkäpä, ehkäpä tämä elävä Jumala voisi ja haluaisi auttaa minua*, ajattelin. Puhuin Shirley Tempe -nukelleni ja sanoin, että tämä uusi Jumala auttaa meitä. Tämä nukke oli ainoa omaisuuteni, joka minulla oli "prinsessan" päiviltä.

Eräänä iltapäivänä odotin jälleen, että pitkät tunnit kuluisivat. Silloin koin miten joku toinen oli kanssani huoneessa. En pelännyt lainkaan. Käännyin hitaasti ovea kohti.

Näin vanhan kiinalaisen miehen seisovan hymyillen oven suussa.

Hän puhui pehmeätä mandariinikiinaa, erästä murretta. "Älä pelkää, minä tulen Jumalan lähettämänä", hän sanoi ja osoitti kädellään taivasta kohti.

Huomasin, miten vanhalta hän näytti, vanhemmalta kuin kukaan toinen näkemäni ihminen. Hänen päällään oli palvelijan vaatteet, pitkä, yksiosainen paita. *Missä hän on työssä?* minä mietin. *Ehkäpä hän on joku isoäidin uusista palvelijoista. Hän ei todellakaan näytä rikkaalta.* Hän oli hyvin lyhyt. Hänellä oli vanhat, ryppyiset kasvot, pitkä valkoinen tukka, hyvin pitkä valkoinen parta. Kun katsoin häntä, näin ystävällisimmät kasvot mitä olen koskaan elämässäni nähnyt. Hänen silmissään näin rakkautta, sitä mitä olin pyytänyt uudelta Jumalalta.

Vanha Mies puhui jälleen. "Sinun ei tarvitse itkeä siksi, että sinua ei kutsuttu serkkusi juhliin." — Vaikka minulla oli enemmän kauniita vaatteita kuin serkuillani, minua ei kutsuttu sinne.

Käännyin Vanhaa Miestä kohti ja itkin. "Minä olen niin yksinäinen — kaikki mitä minulla on, on Shirley."

Mies kääntyi hiljaa puoleeni ja sanoi, "Nora, sinä olet rukoillut. Jumala lähetti minut lohduttamaan ja auttamaan sinua. Mitä tahansa tahdot, minä hankin sen sinulle."

Tartuin nukkeeni, puristin sen lujasti rintaani vasten ja itkin, "Shirley. Shirley, kuulitko? Uusi Jumala elää ja Hän kuuli rukoukseni. Meillä on uusi ystävä. Jumala on lähettänyt hänet." Olin niin onnellinen koska minulla nyt oli joku, jonka kanssa voin puhua eikä minun enää tarvinnut olla yksin.

Yhtäkkiä jouduin paniikin valtaan — pelästyin, että hän lähtisi eikä tulisi enää koskaan takaisin. Kun hän kysyi minulta, mitä muuta halusin, lisäsin, "Lupaa minulle, että tulet katsomaan minua milloin tahansa pyydän sitä." Hän lupasi. En pyytänyt suklaata, hienoa ruokaa tai käyntiä elokuvissa. Kaikki, mitä halusin, oli joku henkilö, jonka kanssa voin puhua ja joka olisi ystäväni: halusin rakkautta. Olin kuolemaisillani rakkauden puutteeseen.

Kun me keskustelimme keskenämme, kerroin hänelle menneestä, adoptiosta, ja siitä tavasta jolla perhe suhtautui minuun. "Herra", sanoi, "Minä en yksinkertaisesti jaksa elää tällaista elämää. Haluaisin mieluummin kuolla kuin olla näin yksin."

"Jonakin päivänä Jeesus ottaa pois yksinäisyytesi", hän sanoi hiljaa.

Hän piti lupauksensa! Hän tuli takaisin katsomaan minua monta kertaa. En edes tiennyt miten hän pääsi sisälle taloon tai miten hän meni ulos. Nämä asiat eivät minua kiinnostaneet. En tiennyt, oliko hän oikea enkeli vai tavallinen vanha mies, joka välitti minusta.

Seuraavana päivänä kun näin äitini, kerroin hänelle kaiken vieraastani. Hän oli hämmästyneenä ja pyysi minua kutsumaan tämän heti huoneeseen.

"Äiti, hän on minun ystäväni, eikä hän tule tänne silloin kun sinä olet täällä", sanoin. Hän oli Shirleyyn ja minun ystäväni — vain meidän.

Koko tänä aikana meillä ei ollut riittävästi ruokaa eikä rahaa. Japanilaiset ottivat haltuunsa kaiken Šanghaissa olevan ruuan. He myivät riisiä vain tiettyinä aikoina päivästä. Meidän täytyi asettua jonoon saadaksemme pienen annoksemme riisiä. Jos halusit saada osuutesi riisistä, oli parasta, että olit paikalla oikeaan aikaan. Välillä he antoivat riisiä vain yhden tunnin ajan päivässä. Jos perheestä oli vain yksi jäsen jonossa, heillä oli todella vaikeuksia. Jokainen ryntäsi jonoon saadakseen paikan siinä. Kaikki tyrkkivät, työnsivät, kirkuivat, tekivät melkein mitä vain saadakseen riisipussinsa. Se oli hirvittävää. Mutta nälkää näkevät ihmiset tekevät kummallisia asioita.

Koska olin pieni tyttö, minä menin jonottamaan vanhempieni puolesta. Kun olin lähellä päämäärää, vanhempani tulivat ja ostivat riisin.

Sotilaat tekivät pilkkaa. He huiskauttivat ratsupiiskojaan meitä kohden ja nauroivat sitten. Emme uskaltaneet juosta sillä olisimme silloin kuolleet nälkään tai meidät olisi ammuttu.

Vanha Mies tuli katsomaan minua melkein joka päivä. Hän kertoi minulle milloin oli paras aika mennä jonottamaan ruokaa ja milloin minun piti jäädä kotiin jos ulkona oli liian vaarallista. Hän ei koskaan johdattanut minua harhaan. Hän oli aina oikeassa.

Äiti oli ihastunut uuteen ystävääni. Hän tiesi, että tämä todella auttoi meitä. Pian äitini tuli hänestä riippuvaiseksi ja usein hän pyysi minua kysymään Vanhalta Miehellä neuvoja.

Isoäiti oli hyvin ilkeä meille tuohon aikaan. Meidän oli vaikea saada tarpeeksi ruokaa. Isäni päätti, että lopettaisimme syömisen heidän kanssaan. Söisimme omassa huoneessamme jotta selväisimme eteenpäin. Aloimme keittää kylpyhuoneessamme, ja elämästä tuli vielä yksinäisempää.

Itkin koko ajan, sillä ulkopuolinen maailma oli suuri ja se näytti olevan minun ulottumattomissani. Täällä minä asuin, suuressa talossa jossa oli suuri kaunis puutarha, puita, kukkia — mutta minulla oli vain pienen huoneemme yksinäisyys. Muu maailma oli minulta kielletty.

Serkkuni löysivät toisen tavan kiusata minua. En saanut heitä koskaan avaamaan minulle ovea kun tulini koulusta kotiin. Pelkäsin, että japanilaiset sotilaat ryöstäisivät tai raiskaisivat minut tai paloittelisivat minut tai tekisivät jotain hirveätä. Hakkasin etuovea kunnes käteni olivat punaiset ja huusin, "Äiti, äiti, päästä minut sisälle! Eikö kukaan päästä minua sisälle?"

Näin miten isoäitini tai serkkuni katsoivat oven raosta ja irvistelivät minulle. Sitten juoksin takaovelle ja toistin kaiken. Kolkutin oveen ja huusin. Silloin serkkuni hihkuivat, "Tule etuovelle, niin me päästämme sinut sisälle." Näin jatkui välillä tuntikausia. Juoksin edestakaisin etu- ja takaoven väliä. Pelkäsin, että tulisin hulluksi pelon tähden. Kukaan ei koskaan estänyt heitä tekemästä tätä minulle.

Minun täytyy olla suuri, urhoollinen tyttö, ajattelin. Onhan minulla kuitenkin Jumalan lähettämä ystävä.

Eräänä päivänä japanilaiset tulivat kouluun ja ottivat mukaansa ne opettajat, jotka olivat lähetystyöntekijöitä. Šanghain kaikki ulkomaalaiset eristettiin leireille. Tämä kohtalo oli heille meikein pahempi kuin kuolema.

Olin huolestunut siitä, että sotilaat tappaisivat Vanhan Miehen. Mietin usein, oliko ystäväni riksan kuljettaja. Joskus kun kävelin koulusta kotiin, näin miten sotilaat pieksivät heikäläisiä. Erästäkin miestä he ruoskivat selkään niin kauan että tämä tuupertui maahan. Jos mies uskalsi itkeä, sotilaat ottivat pistimen ruoskan sijaan ja lävistivät hänet. Sitten oli toisen vuoro. Ihmiselämällä oli tuskin ollenkaan arvoa.

Pienenä tyttönä minulla oli hyvin paljon murhetta sekä koulussa että kotona. Olin hyvin onneton ja yksinäinen. Isäni ansaitsi vain vähän rahaa, vaikka hän työskenteli Kiinan Pankin lääkärinä. Meillä ei tuntunut olevan koskaan tarpeeksi syötävää. Vanhalta Miehellä halusin vain rakkautta ja ystävällisyyttä enkä pyytänyt häneltä koskaan ruokaa. Miten kiitollinen olinkaan Jumalalle, että Vanha Mies tuli yhä uudelleen tapaamaan minua. Hän oli ainoa lohdutukseni.

Joskus tulini kotiin niin yksinäisenä, että menin kylpyhuoneeseen ja syleilin äitini kylpytakkia, joka riippui naulassa. Kuvittelin, että hän itse oli luonani. En halunnut kutsua Vanhaa Miestä liian usein luokseni. Pelkäsin, että hän kyllästyisi minuun.

Eräänä päivänä, kun hän tuli katsomaan minua, hän oli hyvin onnellinen. Hän sanoi, "Minulla on hyviä uutisia sinulle, Nora. Sinä tulet pakenemaan Šanghaista ja tästä Budhien talosta. Sinä matkustat kauas ja menet katsomaan isoisääsi." Hän oli Tšungkingissä. Hän oli joutunut jäämään sinne kun sota alkoi, eikä hän kyennyt palaamaan takaisin kotiin.

Olin niin onnellinen kuullessani tämän. Itkin ja nauroin yhtä aikaa. Syleilin Vanhaa Miestä. Kiitimme yhdessä Jumalaa.

Ensimmäisenä mahdollisena hetkenä kerroin äidilleni ja isälleni mitä Vanha Mies oli sanonut. He eivät uskoneet. Isäni kysyi, "Nora, milloin? Miten? Kerro tarkkaan, mitä hän sanoi sinulle?" He halusivat uskoa sen, sillä isoisäni oli Tšungkingissä. Sinne pääseminen tarkoitti vapautta. Tšungking oli sodanaikaisen Kiinan pääkaupunki. Kiina on hyvin laaja maa eikä se koskaan ollut kokonaan japanilaisten miehittämä.

"Kutsu mies takaisin ja kysy häneltä sitä, mitä pyydämme sinua kysymään, Nora", äitini kerjäksi.

"Teidän molempien on parasta mennä ulos tästä talosta niin että voin esittää hänelle kysymykset", sanoin. "Hän ei tule, jos te olette täällä." Vanhempani lähtivät tällä kertaa iloisina. Kun rukoilin ja pyysin Jumalaa lähettämään Vanhan Miehen luokseni. Hän teki sen.

"Ystävä hyvä", pyysin häntä, "äitini ja isäni halusivat tietää tarkkaan miten ja milloin me menemme."

Vanha Mies vastasi, "Se tapahtuu noin viikon sisällä. Te menette pääkaupunkiin — Tšungkingiin." Ja yhtä nopeasti kuin hän oli tullut, hän oli kadonnut. Minulla ei ollut aavistustakaan siitä, että kestäisi melkein kolmekymmentä vuotta ennen kuin näkisin ystäväni uudelleen.

Meillä ei ollut koskaan ollut paljon yhteyttä isoisäämme. Emme kuulleet hänestä koskaan mitään, emme edes saaneet häneltä postia. Viikon kuluttua, kun kuulimme pääovelta koputuksen, olimme hämmästyneitä. Ovella seisoj salainen lähetti, joka tuli Tšungkingistä isoisäni lähettämänä. Hän pyysi saada puhua isäni kanssa. Hänen kertomansa sanoma oli hätkähdyttävä. "Isoisänne on lähettänyt minut kertomaan perheellenne, että teidän täytyy lähteä heti Tšungkingiin!" lähetti sanoi.

Muistin silloin, että Vanha Mies oli puhunut juuri tästä päivästä. Hän sanoi, että silloin kuulemme Jumalan lähettiläästä. Jälleen tämä uusi Jumala osoitti minulle, että Hän oli elävä ja rakasti minua.

Perheemme joutui tekemään suuren päätöksen. Matka saattaisi helposti johtaa kuolemaan. Olimme valmistautuneet ottamaan riskin. Olin iloinen, sillä saisin jättää taakseni yksinäisyyden. En pelännyt. Loppujen lopuksi olin suuri tyttö. Vanha Mies oli sanonut, että pääsisimme Tšungkingiin elävinä.

Salainen lähetti puhui. "Matka on noin 2400 kilometriä pitkä. Tšungkingiin ei kulje mitään kulku-neuvoja. Teidän täytyy kävellä suurin osa matkaa pitkin metsiä, kiivetä vuorille ja ylittää ne. Te piileskelette koko ajan japanilaisia sotilaita. Ennen kuin pystytte edes ajattelemaan rajan ylitystä, teillä on monen vuorokauden matka kuljettavana. Joku teistä ehkä kuolee matkalla. Teidän täytyy myös jättää melkein kaikki omaisuutenne tänne. Teidän täytyy lähteä liikkeelle kerjäläisinä."

Pakkasin vaatteeni ja valmistauduin lähtemään. Otin nukan syliini ja sanoin sille. "Shirley, meillä on edessämme vaikea matka. Mutta me selviydymme siitä. Jumala sanoi niin."

Lähetti puhui minulle, "Nora, olen pahoillani, mutta sinun täytyy jättää nukkesi tänne. Kerjäläislapsella ei ole tuollaista nukkea."

Kyyneleisin silmin annoin nukkeni eräälle serkuistani jotta hän pitäisi sitä siihen saakka kunnes palaisin takaisin. Miten rakastinkaan tuota nukkea. Hyvästien sanominen Shirleylle on vaikeimpia eroja joita olen elämässäni kokenut. "Shirley, älä ole yksinäinen, minä tulen jonakin päivänä takaisin sinun luoksesi."

Meidän täytyi näyttää kerjäläisiltä. Meillä oli likaa kasvoillamme. Päällämme oli köyhien vaatteet. Tämä oli minulle uusi pukeutumistyyli. "Äiti", minä huusin, "täytyykö minun todella pistää nämä ryysyt päälleni?"

"Tietysti! Ihmiset eivät arvaa että pakenemme Tšungkingiin." Käsitin, että hän oli oikeassa. Ylpeyden loukkaaminen oli kuitenkin pieni hinta sen rinnalla, että pääsimme vapaiksi japanilaisten herruudesta.

Isoisän luona

Minä pidin hyvin monista asioista Tšungkingissä.

Isoisäni, Sung Han Cheng oli Kiinan Pankin pääjohtaja ja hyvin rikas. Hänellä oli palveluksessaan yksityinen keittiömestari, joka valmisti hänelle ateriat. Joka päivä hän söi pääjohtajien ruokasalissa pankin pääkonttorissa. Hänen pojantyttärenään minä sain joskus mennä syömään sinne hänen kanssaan.

Tšungking ei ollut yhtä nykyaikainen kaupunki kuin mitä Šanghai oli. Mutta sellaisenaankin se merkitsi meille vapautta. Meillä ei ollut Tšungkingissä vesijohtovettä. Sen tähden käymälä oli ulkona. Jouduimme hakemaan tai ostamaan kaiken käyttämämme veden. Se oli todella kallista. Opin pian uudelleen puhtaan veden merkityksen. Olimme hyvin säästäväisiä emmekä heittäneet vettä hukkaan. Käytimme sen yhä uudelleen ja uudelleen, monella eri tavalla.

Kohokohta elämässäni oli kylvyssä käyminen. Raahasin ensin suuren puisen pesusoikon keittiöön ja istuin siinä sitten kuin Budhan patsas ja pesin itseni. Olin päässyt säännöllisesti puoleen väliin peseytymisessäni, kun pesusoikko alkoi vuotaa. Minun oli aina pakko pitää loppuvaiheessa kiirettä ennen kuin kaikki vedet olivat tipotiessään. Vuotaminen alkoi säännöllisesti siinä vaiheessa kun olin saippuoinut itseni kokonaan. En voinut olla nauramatta tuolle vanhalle pesusoikolle.

Isäni sai työtä pankin henkilökunnan lääkärinä. Kun hän aloitti työt, hänellä ei ollut edes tarpeellisia työvaatteita. Hänellä oli vain kolme paitaa, ja niistäkin hän tarvitsi kahta päivittäin. Kesällä kaupungissa oli niin kuuma, että hänen oli pakko vaihtaa paitaa kesken työpäivän. Pesin paidat aina heti kun hän tuli työstä. Ja sama pesusoikko oli silloinkin käytössäni. Toinenkin ongelma liittyi puhtauteen. Meillä ei ollut lainkaan sähköä ja siksi jouduin silittämään kaikki vaatteet silitysraudalla, jonka lämmitin puuhiilillä. Rauta oli niin painava, että pystyin tuskin nostamaan sitä. Sen käyttäminen oli liikaista työtä. Panin raudan sisään puu hiilet ja yritin saada ne sitten hehkumaan ja lämmittämään raudan.

Vähitellen opimme tulemaan toimeen ilman sähköä. Mutta vesi tuotti jatkuvasti ongelmia. Meidän oli pakko tuoda se mutaisesta joesta. Sekoitimme veteen alunaa, jotta muta laskeutuisi astian pohjaan ja voisimme ottaa pinnalta kirkasta vettä. Useimmat ihmiset kylpivät ja pesivät pyykkinsä joessa. Samaa vettä täytyi juoda.

Minun ja koko perheeni onnellisin päivä oli se, jolloin saimme muuttaa isoisän talosta omaan pieneen kotiimme. Ensimmäistä kertaa moniin vuosiin saatoimme kutsua asuinpaikkaa omaksi kodiksemme. Pian muuttomme jälkeen vanhempani lähettivät minut kristilliseen sisäoppilaitokseen, jota amerikkalaiset kristityt johtivat. Tässä koulussa opin hyvin paljon Jumalan Pojasta, Jeesuksesta, joka oli jo minun ystäväni. Tässä koulussa minulla oli mahdollisuus oppia tuntemaan Herra persoonallisella tavalla.

Mutta minä en tehnyt ratkaisuani Hänen puoleensa vielä koulussa ollessani.

Pidin koulusta hyvin paljon. Me lauloimme paljon ja opimme rukoilemaan, etenkin ennen ruokailuja. Tämä oli minulle helppoa, sillä olin todella kiitollinen ruuasta. Iltahartaudet johdattivat minua ajattelemaan miten ihmeellinen Jumala on. Rukoilimme kaukana olevien ystäviemme puolesta, ja oman maamme puolesta, jota sota repi rikki.

Kiinalaiset puhuvat Tšungkingissä toisenlaista murretta kuin mitä Šanghaissa puhutaan. Niinpä jouduin opettelemaan melkein uuden kielen. Kaikki oli uutta minulle. Laulut, rukoukset ja opetus olivat todellinen haaste minulle. Muistutin jatkuvasti itseäni lupauksestani äidille: *Äiti, jonakin päivänä tulet olemaan minusta ylpeä.*

— — —
"Haluaisin olla ystäväsi, sopuko se sinulle?"

"Kuka sanoi noin?" kysyin.

"Minä", eräs tyttö vastasi. Meistä tuli todellakin läheiset ystävät Feng Yung Tat oli yläasteen oppilas. Minä olin vasta seitsemännellä luokalla. Tuo tyttö vaikutti hyvin paljon elämääni. Hänen isänsä oli hyvin kuuluisa kiinalainen, nimeltään Feng Yung Chung ja hän on päässyt historiankirjaamme. Hän oli hyvin kuuluisa kenraali. Koko perhe oli kristitty. He kaikki rakastivat Herraa hyvin paljon. Joka päivä Feng Yung Tat kertoi minulle ihmeellisiä kertomuksia Jeesuksesta ja rukoili kanssani. Miten ihmeellistä olikaan, etten enää ollut yksin!

Feng Yung Tat oli hyvin rauhallinen ja hänellä oli hieno luonne. Hän auttoi aina toisia. Ihailin häntä hyvin paljon. Kun katselen elämää taaksepäin, minun on sanottava, että juuri hän vaikutti kaikkein eniten

siihen, että opin uskomaan Jeesukseen.

Tšungkingin kaupungin reunamilla ei ollut lainkaan katuvaloja. Kun tulimme kotiin illalla, meidän täytyi käyttää soihtuja. Jossakin matkan varrella koirat ajoivat meitä takaa. Koko kaupunki oli täynnä koiria. Niitä oli kaikkialla. Oli hyvin harvinaista, että pääsin kotiin asti ennen kuin soihtu sammui. Aina kun se sammui, koirilla oli todella hauskaa, kun ne ajoivat meitä takaa loppumatkan pimeässä.

Myös luteita oli kaikkialla. Yöllä ne näyttivät valloittaneen koko kaupungin. Vuoteemme olivat niitä täynnä. Joka lauantai me veimme patjat ulos ja pölytimme ne. Pitkällisen käsittelyn jälkeen luteet tulivat esille. Yritimme tappaa ne kiehuvalle vedelle. Tšungkingin asukkaat keittivät ruokansa ja söivätkin kaduilla. Siihen jäivät myös kaikki ruuantähteet. Tämän seurauksena myös luteet levisivät yhä enemmän.

Kun asetuimme asumaan Tšungkingiin, tulimme kuin toiseen maahan. Ihmiset pukeutuivat toisella tavalla ja he kasvattivat sikojakin kodeissaan. Muistan mitä koin nähdessäni ensimmäisen kerran miehet, joilla oli valkoiset turbaanit päänsä ympärillä. Minun mielestäni he näyttivät hyvin hassunkurisilta ja luulin, että heidän kodissaan oli hautajaiset. Heidän tapansa mukaan turbaanin pitäminen estää päänsärkyä. Näillä kahdella maakunnalla oli riitaisuuksia keskenään. Eikä pakolaisryhmämme saapuminen Tšungkingiin suinkaan parantanut tilannetta.

Opimme pian, että japanilaiset eivät olleet luopuneet toivosta valloittaa koko Kiina. He alkoivat pommittaa Tšungkingia. Kun kuulin ensimmäistä kertaa ilmahyökkäyssireenin ulvonnan, ajattelin, että kaikki pahat henget olivat päässeet irti. Varhain eräänä iltapäivänä kuulin sireenien aavemaisen ulvomisen. Feng Yung Tat tarttui käteeni ja sanoi, "Juokse, Nora, japanilaiset tulevat lentokoneillaan tappamaan meidät!" Kyllä juoksimmekin! Koulun takana, usean korttelin päässä, oli pommisuoja, kukkulan reunalle koverrettu luola. Me kaikki kiiruhdimme luolaan ja toivoimme ja rukoilimme, että pommit eivät putoaisi meitä lähelle.

Pelon painajainen alkoi uudelleen. Pommit ulvoivat yksi toisensa jälkeen kun ne etsivät kohdettaan. Kuulimme niiden ihmisten tuskanhuudot, jotka eivät ehtineet kukkuloille. Myöhemmin opin tietämään, että ne olivat onnellisia, jotka kokivat nopean kuoleman.

Useimmissa luolissa ei ollut vettä eikä ruokaa. Koska luotiin ahtautui suuri määrä ihmisiä, monet tukehtuivat kuoliaaksi. Muistan erään kerran, jolloin pommitus ei päättynyt kahteen ja puoleen vuorokauteen. Me olimme koko tämän ajan ilman ruokaa, vettä ja käymälää. Ilma oli hyvin kuuma. Lemu luolassa oli melkein kestämaton.

Joskus pommi putosi niin lähelle luolan suuta, että sen suulla olevat ihmiset kuolivat. Ajattelin monta kertaa, että joku näistä luolista on minunkin hautani. Ei ollut myöskään harvinaista, että pommi sulki luolan suun, ja kaikki sisällä olevat jäivät sinne satimeen. Lopulta kuulimme jälleen sireenin vaara ohi -äänien ja pääsimme palaamaan takaisin päivittäisiin tehtäviin ikään kuin mitään ei olisikaan tapahtunut. Pommituksista tuli pian elämäntapa.

— — —
Kesällä 1945 otin kotona vanhempieni kanssa. Minulla oli kesäloma koulusta. Silloin tapahtui mahdoton asia. Radion iltapäivä uutisissa ilmoitettiin: JAPANI ANTAUTUU. Sama otsikko oli lehtien etusivuilla.

Paluu Šanghaihin

Voiko uutisten kertoma olla totta? ihmettelin. Koska olin nähnyt japanilaisten sotilaitten vallan ja vihan, en saattanut uskoa että he antautuisivat kenellekään. Oli kunniakasta kuolla, ja me kaikki ajattelimme, että he taistelisivat katkeraan loppuun asti kunnes viimeinenkin japanilainen olisi kuollut. *Tämän täytyy olla vain Jokin silmäkääntötempu*, mietin mielessäni. Luulen, ettei kukaan meistä kuvitellutkaan, että meillä olisi mitään mahdollisuutta voittaa sotaa.

Isäni tuli kotiin ja hän itki ilosta. "Se on totta. Tuo lehden numero on virallinen. Japanilaiset ovat antautuneet!" Keräännyimme isän luo kuuntelemaan uutisia. Ne olivat hälyttäviä, ennen kaikkea uutinen pommeista, jotka olivat tuhonneet Hirošiman ja Nagasakin kaupungit Japanissa. Melkein kaikki asukkaat olivat kuolleet. Se oli hirvittävää. Mutta atomipommi oli lopettanut sodan.

Kaikki alkoivat itkeä. Toiset itkivät ilosta. Nyt oli mahdollista palata takaisin kotiin ja rakkaiden luo kahdeksan vuoden sodanaikaisen eristyksen jälkeen. Toisten kyyneleet olivat surun kyyneleitä, sillä sota oli aiheuttanut ikuisen eron perheen jäsenten välillä.

Tšungkingin kaupunki hehkui koko seuraavan yön ilotulituksen loisteessa. Joka puolelta kaupunkia ammuttiin raketteja. Kukaan ei pystynyt nukkumaan, eikä halunnutkaan; tapahtuma oli niin ihmeellinen.

Kaiken hälinän keskellä pujahdin yksinäisyyteen. Tiesin, että minun piti kiittää ihmeellistä Jumalaa sodan loppumisesta. *Jumala, minä rukoilin, anna minun palata takaisin Šanghaihin, kotikaupunkiini ja anna minun oppia tuntemaan Sinut jollakin tavalla.*

Kaikki halusivat palata takaisin Šanghaihin. Hallitus laski liikkeelle uuden rahan, nimeltään *yuan*. Mitä pikemmin osti itselleen tavaroita, sen parempi, sillä inflaatio oli pian osa elämää.

Olin innokas pääsemään takaisin Šanghaihin ja siellä olevaan kouluun. Isäni ja äitini lupasivat että voisin ilmoittautua Mary Farnham -nimiseen kouluun, jota presbyterikristityt ylläpitivät.

Kiiruhdin lentokentälle vain havaitakseni, että koneisiin ei ollut saatavissa paikkoja kuukausiin. Äitini muisti, että hän tunsu jonkun armeijan palveluksessa olevan henkilön. Muutaman viikon kuluttua sain lipun sotilaskoneeseen, joka lensi Nankingiin. Mikä vavahduttava elämys katsoa ulos lentokoneen ikkunasta ja ajatella, että olin palaamassa vapauteen! Minulla oli mahdollisuus opiskella eräässä Kiinan parhaimmista oppilaitoksista. Matka kesti vain muutaman tunnin enkä voinut olla ajattelematta, kun lensimme vuorten yli, nälkää, kurjuutta ja haavoja, jotka olimme kokeneet vain muutama vuosi sitten. Mutta se kaikki on takanapäin, ajattelin, *edessäni avautuu ihmeellinen elämä.*

Kone laskeutui pian Nankingiin ja nousin Šanghaihin menevään junaan. Äitini sisar oli minua vastassa asemalla. Kun ajoimme hänen kotiinsa, reitti vei isoäitini talon ohitse. Kylmät väreet kulkivat pitkin selkäpiitäni kun muistelin noita hirvittäviä, yksinäisiä öitä, jotka olin kokenut tuossa talossa. Mietin, olivatko kaikki Budhat edelleen vartioimassa riippuvia lihoja...

Viikon kuluttua ilmoittauduin Mary Farnhamin oppilaitokseen. Koulu oli sisäoppilaitos ja asun sen asuntolassa. Koulussa oli itse asiassa kaksi koulua. Toisella sivustalla oli tyttöjen koulu ja toisella poikien, mutta tyttöjen ja poikien oli mahdotonta tavata toisiaan paitsi hyvin tärkeissä tilanteissa.

Koulu oli akateemisesti hyvin korkeatasoinen. Havaitsin pian, että minun oli vaikea pysyä toisten ikäisteni tyttöjen kanssa samassa vauhdissa. Joka päivä kuulin toisten puhuvan Jeesuksesta heidän henkilökohtaisena Vapahtajanaan. *Mitä he oikein tarkoittavat?* ihmettelin. *Juuri tätä minäkin tahdon, oppia tuntemaan Jumala henkilökohtaisella tavalla.*

Juuri saatu rauha, josta kaikki iloitsimme, päättyi pian. Aloimme pian kuulla kommunismi -nimisestä liikkeestä. Aluksi ajattelimme, että tämä olisi ihmeellinen asia Kiinalle. Mutta sitten kuulimme asioista, jotka saivat meidät muistelemaan japanilaisten miehityksen alkuaikoja.

Kaipasin päästä tuntemaan Jumala henkilökohtaisella tavalla. Toisaalta pelkäsin vankilaa. Nämä molemmat asiat johdattivat ajatuksiani jatkuvasti Jumalan puoleen. Olin hyvin kiitollinen ystäväistä, jotka olin saanut koulussa. Menin heidän kanssaan koulun kappeliin. Se oli avoinna ympäri vuorokauden. Menimme sinne ja puhuimme Jeesuksesta ja Raamatusta ja sitten rukoilimme. Rakastin tyttöjen rukousten kuuntelemista. Kun he puhuivat Jumalalle, tuntui siitä kuin Hän olisi ollut siinä aivan meidän keskelämme. Halusin oppia tuntemaan Hänet niin, että voisin puhua Hänelle milloin tahansa ja tietää, ystäväni tavoin, että Hän kuuli jokaisen rukoukseni. He tiesivät, että Hän oli elävä Jumala ja heidän Pelastajansa.

Kuukaudet kuluivat. Jumala näytti yhä olevan kaukana minusta. Miten kaipasinkaan sydämestäni, että

oppisin tuntemaan Hänet. Ensimmäisenä kouluvuoteni, juuri ennen kuin tenttikausi alkoi, ilmoitus-tauluun oli kiinnitetty tiedotus, jossa sanottiin, että poikien koulussa puhui eräs evankelista. Tytöt saivat myös mennä kuuntelemaan. Puhuja oli pastori Tong. Vaikka en tiennyt, antaisivatko opintoni myötä, päätin että menisin koulun johtajattaren luo hakemaan lupakirjan kokousta varten. Kukaan ystäväistäni ei lähtenyt kokoukseen. Meillä oli loppuentti seuraavana päivänä. Olin nälkäinen sisimmässäni. Halusin oppia tuntemaan Jeesuksen. Se pakotti minua osallistumaan tuohon kokoukseen. Tiesin, että koulutus ei ollut vastaus kaikkiin tarpeisiini. En tiennyt tarkalleen mitä oikein etsin, mutta tiesin, että saatoin löytää etsimäni tuossa tilaisuudessa.

Tytöt olivat niin huolissaan loppukokeista, että monet heistä olivat pyytäneet vanhempiaan tuomaan heille taskulampun. Näin he voivat jatkaa lukemista vielä sen jälkeen, kun valot oli sammutettu. Mietin hetken, teinkö oikein pääteessäni, että lähdän kokoukseen. *Ehkä minunkin pitäisi soittaa äidille ja pyytää häntä tuomaan minulle taskulamppu*, ajattelin. *Joka tapauksessa: minä en aio jäädä kotiin lukemaan tuon kokouksen ajaksi. Jos löydän Jumalan, Hän pitää minusta huolen... Näin on, minä haluan mennä kuuntelemaan, mitä tuolla Yhdysvalloista tulleella miehellä on sanottavanaan Jumalasta.*

Lähdin huoneestani ja menin kadun ylitse poikien kouluun. Kun ylitin katua olin hämmästynyt siitä, että en edes ollut huolissani seuraavana päivänä olevasta loppukokeesta. Päätin nauttia illasta.

Kun astuin saliin ja kuulin laulua seisoin hetken paikallani kunnioitusta ja ihmetystä täynnä. Tiesin, että löytäisin Jumalan tavalla taikka toisella. Tiesin, että Jumala oli löydettävissä. Sisimmässäni huusin Jumalan puoleen. *Jumala, minä tiedän, että Sinä olet täällä. Anna minunkin löytää Sinut.*

Kuuntelin tarkkaavaisena puhujan sanoja, **"Heittäkää kaikki murheenne hänen päällensä..."** (1 Piet. 5:7). Ja sitten: **"Sillä niin on Jumala maailmaa rakastanut, että hän antoi ainokaisen Poikansa ettei yksikään joka Häneen uskoo, hukkuisi, vaan hänellä olisi iankaikkinen elämä"** (Joh. 3:16). Nuo Jumalan Raamatun sanat puretuivat sieluuni ja tiesin, että Jumala todella lähetti Jeesuksen maan päälle tuomaan minut, Noran, Hänen luokseen.

Evankelista puhui: "Jos joku tänä iltana haluaa löytää Jeesuksen henkilökohtaisena Vapahtajanaan ja ottaa Hänet sydämeensä, tulkoon tänne eteen musiikin soidessa." Hänen ei tarvinnut sanoa sitä kahdesti. Tämä oli juuri se, mitä olin rukoillut vuosien ajan.

Kyynelten valuessa pitkin poskiani ja ruumiini värähdellessä haavan lehden tavoin kiiruhdin eteen. Tiesin, että Jumala antaa minulle anteeksi ja että minusta tulee Hänen lapsensa. Niin, minä löytäisin Jeesuksen! Kun rukoilin ja pyysin Häntä sydämeeni, minun henkilökohtaiseksi Vapahtajakseni, koin miten tylsyytys ja murheet jättivät minut Olin saanut kokea uudestisyntymisen ihmeen! Jeesus oli minun! Minä olin nyt Jumalan tytär. Kuninkaan lapsi!

Kävellessäni takaisin asuntolaan lauloin, nauroin ja itkin. Voi, millainen ilo oli sydämessäni! Kun näin koulun talonmiehen pitävän kädessään taskulamppua, en epäröinyt hetkeäkään vaan menin kysymään sitä. Juoksin hänen luokseen ja sanoin, "Voisinko lainata taskulamppuanne tänä yönä että voisin opiskella?"

Hän ei kysynyt minulta nimeäni, eikä luokkaani, ei yhtään mitään. Hän vain katsoi minua ja sanoi, "Kyllä, sinä voit käyttää sitä", ja sitten hän ojensi sen minulle.

Herra oli jo pitänyt minusta huolta — tiesin varmasti, että olin Hänen lapsensa. Kun makasin sängyssäni ja luin, tiesin, että Jumala oli vierelläni. Miten ihmeellistä!

Luin koko yön. Pänttäsin päähäni kaikkia niitä asioita, joita olin opiskellut koko talven. Toivoin ja rukoilin, että Jumala auttaisi minua muistamaan kaiken. Hän auttoi. Seuraavana päivänä selvitin kaikki kokeet ja pääsin lukion ensimmäiselle luokalle.

Muutaman viikon kuluttua päätin tunnustaa uuden uskoni Kristukseen. Menin kasteelle Hänen käskynsä mukaan. Tämä oli tärkeä päätös. Nyt kaikki tiesivät, että minusta oli tullut kristitty. En välittänyt siitä, mitä tapahtuisi. Jos Jeesus Kristus voi tulla maan päälle ja kuolla minun puolestani, silloin minäkin olin halukas tekemiin saman Hänen puolestaan. Minut kastettiin. Enpä tiennyt siioin, että uskoni jo pian pantaisiin koetukselle.

Nora opiskelun aikanaan

Kiinan tuho

Ei ole mikään ylpeyden aihe Kiinassa olla perheen ainoa lapsi ja vielä tyttö. Jokainen perhe kaipaa poikaa joka jättäisi perheen nimen seuraavalle polvelle. Isäni jatkuvana murheena oli se, että hänellä ei ollut omaa poikaa.

Isäni veli oli USA:n armeijan sotilas. Hän oli sotilasarvoltaan kapteeni ja toimi hammaslääkärinä. Armeijan käytännön mukaisesti hänet siirrettiin jatkuvasti paikasta toiseen. Sota oli tuonut hänet perheineen Kiinaan. Heidän poikansa oli kahden vuoden ikäinen. Erään tällaisen siirron aikana pojalla oli tuhkarakko. Koska häntä ei silloin voitu siirtää toiseen paikkaan, perhe jätti pojan äitini ja isäni hoitoon. Pian sen jälkeen kun he olivat muuttaneet Pekingiin, tätini synnytti toisen pojan. Viikot muuttuivat kuukausiksi ja poika oli yhä perheessani. Tätini synnytti tämän jälkeen vielä kaksi poikaa.

Eräänä päivänä tätini kirjoitti äidilleni ja sanoi: "Voit pitää poikani ja ottaa hänet omalle nimellesi. Meillä on kyllin monta lasta!"

Tämä ehkä kuulostaa julmalta, mutta se että tätini luovutti pojan meille, oli hänen puoleltaan rakkauden osoitus. Hän oli ollut hyvin huolissaan siitä, että perheessämme ei ollut lainkaan poikaa. Mitään laillisia paperiasioita ei jouduttu hoitamaan. Lapsi yksinkertaisesti vain lahjoitettiin perheellemme. Kiinassa on hyvin tavallista se, että jos perheen jollakin pojalla on kaksi tai useampia poikia, ja hänen veljeltään ei ole ainoatakaan, hän lahjoittaa veljelleen yhden pojistaan. Kiinalaisen tavan mukaan poika kantaa kuolleen isänsä arkun pääpuolta ja tytär jalkopäätä. Minun uusi veljeni toi mukanaan paljon iloa perheeseemme.

Iloa? Opin pian ymmärtämään, että ainoa ilon aihe elämässä on elää ja palvella Herraa Jeesusta. Entä rauha? On olemassa vain yksi todellinen rauha, ja se on Hengen rauha, jonka Jeesus Kristus antaa lapsilleen.

Vuodet kuluivat. Tänään veljeni on bambuesiripun takana. Miten sydämemme murehtivatkaan hänen tähtensä. Äitini rukoilee päivittäin hänen vapautumisensa ja turvallisuutensa puolesta. Viimeisin tieto, jonka olemme hänestä saaneet kertoo, että hän työskentelee Kiinan Pankissa. Hänen palkkansa on hyvin alhainen.

Pelon tummat pilvet heittivät jälleen varjojaan maani ylle vain muutama vuosi sodan päättymisen jälkeen. Ajatuskin sitä, että joutuisimme jälleen lähtemään Šanghaista, oli enemmän kuin pystyimme kestäämään. Mutta aseiden äänet saivat meidät pian käsittämään sen tosiasian, että turvalliset päivät olivat takanapäin. Joka päivä kommunistit tulivat lähemmäksi ja lähemmäksi Nankingin kaupunkia.

Ei kukaan tietänyt tarkalleen mitä kommunistit edustivat. Mitä tapahtuisi jos ja kun he ottaisivat hallinnon käsiinsä? Toiset kertoivat, että he pakottaisivat työtöt menemään naimisiin niiden kommunisti miesten kanssa, jotka heille olisi valittu. Toiset sanoivat, että he eivät antaisi meidän pitää omaisuuttamme vaan takavarikoisivat sen. Näin huhut jatkuivat, kunnes kukaan ei enää tiennyt ketä uskoisi.

Monet perheet lähtivät maasta vain varmuuden vuoksi. Muutamat matkustivat Yhdysvaltoihin, toiset pakenivat Hongkongiin. Useimmat menivät Taiwanille. Köyhillä ei ollut muuta mahdollisuutta kuin jäädä paikoilleen odottamaan tulevaa kohtaloaan. Myös monet varakkaat ihmiset olivat pakotettuja erilaisten syiden tähden jäämään paikoilleen.

Isäni sanoi, "No niin, meillä ei ole mitään paikkaa, jonne voisimme mennä. Me kasvoimme Kiinassa, eikä meillä ole ystäviä tai sukulaisia Hongkongissa tai Yhdysvalloissa, jotka olisivat tarjonneet apuaan. Meidän täytyy jäädä tänne ja katsoa mitä meille tapahtuu."

Äitini sisar ja hänen miehensä päättivät, että he lähtevät Taipeihin, Taiwanille lastensa kanssa, ja aloittavat uuden elämän siellä. Olin hyvin läheinen tädilleni, ja niin kysyin lupaa lähteä heidän kanssaan. Äitini sanoi, "Minä en jätä isääsi yksin, mutta, Nora, jos sinä haluat lähteä, voit mennä."

Tiesin, että hän pahoitti mielensä ajatuksesta, että halusin jättää perheeni. Vastasin hänelle nopeasti, "Äiti, ethän sinä kai halua, että menen kommunistin kanssa naimisiin?" Seuraavana päivänä nousin rahtialukseen joka oli matkalla Taipeihin. Matka kesti kolme vuorokautta.

Kun pääsin perille, olin järkyttynyt. Tuohon aikaan siellä oli tuskin mitään uutta — kaikki oli vanhaa ja likaista. Tätini "huoneisto" sijaita toimiton yläpuolella ja siinä oli kaksi huonetta. Se oli ilman vesi-johtoa eikä siinä ollut minkäänlaista kylpyhuonetta. Ja vielä pahempaa: tuolloin oli talvi, eikä huoneistossa ollut lämmityslaitteita; me makasimme kaiken yötä ja palelimme kuollaksemme. Meillä ei ollut

ajatustakaan sellaisesta hienoudesta kuin patja, puhumattakaan sängystä johon sen olisi voinut asettaa. Painauduimme toisiamme vasten kylmälle lattialle. Palelimme koko yön tikatun vuodepeitteen päällä.

Harkitsin, että kommunismi ei voinut olla kovin paha asia. Minulla oli ikävä äitiäni ja isääni. Ajattelin, että minun oli parempi kuolla äitini ja isäni kanssa kuin jäädä Taiwanille. Ennen pitkää nousin toiseen rahtialukseen ja palasin takaisin vanhempieni luo. Tulin takaisin kotiin uuden vuoden jälkeen.

Kevään lyhyet kuukaudet toivat jatkuvasti lisää tietoja kommunistien toiminnoista. Kesään mennessä heidän hallinnassaan oli koko Kiina. Tšiing Kai Tsekin hallitus oli pakotettu lähtemään mantereelta.

Muistan yön, jolloin maani joutui kommunistien käsiin. Tuntuu kuin siitä olisi aikaa vain hetken verran. Asuimme hyvin lähellä poliisiasemaa ja saatoimme kuulla konekiväärien jatkuvan tulituksen. Ampuminen jatkui kaiken yöstä — ja sitten tuli aavemainen hiljaisuus. Seuraava asia, jonka kuulimme, oli että poliisit marssivat ulos asemalta kädet päittänsä takana. Kommunisti sotilaat marssivat sisään ja ottivat poliiseilta vallan. Sitten kuulimme, että he olivat vallanneet radioaseman ja lentokentän. Enää ei ollut mitään pakoontapääsyä mahdollisuutta. Ei ollut mitään muita kuljetusvälineitä kuin ne, joita kommunistit valvoivat. Kaikki pysähtyi tuona päivänä — kaikki. Tiesimme silloin, että kommunistit hallitsivat. Ei kukaan meistä ymmärtänyt kommunistien julmuutta. Odotimme uutisia siitä, mitä nyt tulisi tapahtumaan saadaksemme paremman kuvan siitä, mitä kommunismi oikein on. Useimmat meistä — jos olemme aivan rehellisiä — olimme sokaistuneet heidän propagandansa avulla. Lentolehtiset sanomalehdet ja aikakauslehdet julistivat uuden aikakauden, kommunismin uuden vapauden ajan tulleen. Kommunistien valtaantääsyn aikaan olin lukion toisella luokalla. Tilanne oli alusta alkaen sekava. Kommunistit määräsivät opettajiksi Pekingin Kansojen yliopistosta valmistuneita opettajia. Pian oppikirjat ja kirjallisuus oli kommunistisia.

Noina Šanghain ensimmäisinä vuosina ei tapahtunut suuria muutoksia. Huhupuheet kertoivat, että maaseudulla tapahtui hirvittäviä asioita. Kuulimme, että monia vuokraisäntiä oli ammuttu ja muutamia avainasemissa olevia ihmisiä oli murhattu. Vähänpä tiesimme silloin siitä, että kommunistit olivat tappaneet kaksikymmentäviisi miljoonaa kiinalaista. Ensimmäisten vuosien aikana elokuvateattereissa pyöri yhä amerikkalaiset filmit, tanssisalit olivat edelleen auki — aivan kuten vanhaan aikaan. Mutta vähitellen elokuvateattereita suljettiin; amerikkalaisia filmejä ei enää eritetty. Vähitellen kaikki filmit, jotka olivat ohjelmistossa, olivat kommunistien tuottamia. Tuon jälkeen kommunistit valtasivat koulut. Jokainen vanhaan elämäntyylisiin kuuluva opettaja sai lähteä ja heidät korvattiin nuorilla kommunisteilla. Kommunistit huomasivat kuitenkin sen, että lääkäreitä ei voitu kouluttaa hetkessä, ja niin monet lääkärit saivat jatkaa työtään vielä jonkin aikaa. Isäni oli lääkäri ja kommunistit pitivät häntä työssä. Ensimmäiset kristittyihin kohdistuvat vainot kohdistuivat roomalaiskatolisiin. Isälläni oli tämä raskauttava tausta, sillä hän oli opiskellut katolisessa oppilaitoksessa.

Tuli päivä, jolloin kaikki käsitimme, mitä ateistinen kommunismi todella oli. Tämä painajainen alkoi kiinalaisen uuden vuoden aattona 1950. Tuona aamuna kaikki ihmiset tervehtivät toisiaan kuten tavallisesti. Sukulaiset kumarsivat toisilleen ja toivottivat hyvää uutta vuotta. Myöhemmin tuona päivänä alkoivat mellakat. Monet paikalliset ihmiset heiluttivat kommunistien lippuja kaduilla ja juhlivat uuden onnellisen aikakauden alkamista Kiinassa.

Muutammat kommunistit ottivat isäni kiinni ja panivat hänet sairaalan erääseen huoneeseen. Sairaala oli hyvin korkea rakennus. He sijoittivat isäni sen ylimpään kerrokseen. Meille kerrottiin, ettei kukaan päässyt katsomaan häntä eikä hän myöskään päässyt palaamaan takaisin kotiin. He halusivat hänen tunnustavan ja kirjoittavan oman elämänkertansa. He kuulustelivat häntä öin ja päivin ja yrittivät saada häntä pakolla paljastamaan yhteytensä tämän ja tuon ihmisen kanssa... tunsiko hän tämän tai tuon... mitä tämä ajatteli, mitä tuo ajatteli... He yrittivät ovelasti kylvää epäluuloa hänen mieleensä siten, että he kertoivat toisten syyttäneen häntä.

Voi, miten ovelia he olivatkaan tässä "aivopesussa". He panivat hänet istumaan pienelle tuolille huoneen keskellä. He suuntasivat kirkkaat valot hänen kasvojaan kohti ja syyttivät häntä sitten kaikenlaisista asioista. He sylkivät hänen päällensä; käyttivät likaisia sanoja jotta olisivat voineet loukata häntä. He turvautuivat mihin tahansa keinoon — he yrittivät saada häntä tunnusta maan asioita, joita hän ei ollut tehnyt.

Tätä kesti kaksi viikkoa. Sitten he ottivat haltuunsa talon, jossa asuimme. He sanoivat, että tämä tapahtui siksi, että isäni oli varastanut rahaa sairaalasta. He halusivat, että hän olisi tunnustanut sen. Mutta isä ei ollut syyllinen. Lopulta, kun oli ilmeistä että isäni ei tulisi tunnustamaan, he vapauttivat hänet. He kertoivat hänelle, että sairaala ei tarvinnut häntä enää. Meidät määrättiin muuttamaan pois.

Keräsimme sen vähän, mitä saatoimme ottaa mukaan ja meistä tuli jälleen pakolaisia omassa maassamme. Kävelimme kaupungin keskustasta kauas hirvittäväälle slummiutuneelle tehdasalueelle. Sieltä me löysimme vanhan talon, joka oli melko huonossa kunnossa. Saimme sieltä huoneen. Kaikki seinät olivat rikkiäisiä ja maalaamattomia. Ikkunat olivat rikki. Meillä ei ollut muutakaan paikkaa, johon olisimme voineet mennä. Äitini, isäni, veljeni ja minä muutimme tuohon yhteen huoneeseen. Kuitenkin

me olimme onnekkaita, sillä tuossa talossa oli viisi muuta perhettä ja jokaisella perheellä oli oma pieni huone. Me kaikki käytimme samaa keittiötä. Tässä pienessä talossa ei ollut kylpyhuonetta eikä käymälää. Oli hyvin vaikea sopeutua jälleen tällaisiin olosuhteisiin.

Pian kommunistit tulivat ja veivät isäni mukanaan. Ei siksi, että he olisivat kuulustelleet häntä, vaan he pistivät hänet tekemään työtä lääkärinä alueen klinikalla. Hänen oli pakko ottaa vastaan sata potilasta joka päivä. Hänelle annettiin vähän rahaa, jonka varassa saatoimme elää.

Käsitimme pian, että kommunistit olivat pakanoita. He eivät uskoneet Jumalaan. Heidän päämäärään oli tuhota kristityt. Saarnaajat ja papit pantiin joko vankilaan tai tapettiin tai heitä rangaistiin. Se oli yksinkertaisesti hirveää.

Kommunisteilla oli hämmästyttävä vaikutus ihmisiin. Kun katselen takaisin menneisyyteen, näen miten lähellä itse olin sitä tilannetta, että minut olisi huiputettu lopullisesti — kommunistit olisivat aivo-
pesseet minut. Minä opetin tuona aikana koulussa kommunistien johtajista ja kuvailin kommunisteja sankareiksi. Kerroin, miten he olivat taistelleet kaikkina näinä vuosina vapauttaakseen Kiinan. Kun luin yhä uudelleen heidän materiaakaan minä aloin miltei uskoa, että se oli totta. Niin, minä olin lakannut käymistä kirkossa; en lukenut Raamattua; en rukoillut. Näytti siltä, että Jumala oli pyyhitty pois minun elämästäni.

Vuonna 1950 olin opiskelemassa lakitieteellisessä tiedekunnassa. Useimmat niistä professoreista, jotka olivat yliopistossa aloittaessani opintoja, olivat vielä siellä. Meikein joka päivä kuulimme, miten joku tietty professori oli kadonnut; toinen taas oli ampunut tai hirttänyt itsensä koska ei kestänyt kidutusta. Toiset professorit vain katosivat. Oppilaitoksesta tuli epätieteellinen sekasotku. Tämä lakitieteellinen tiedekunta, jota kävin, oli tunnustukseltaan kristillinen oppilaitos. Mutta pian kaikki kristillinen toiminta pysäytettiin. Kukaan ei uskaltanut mainita sanaa Jumala tai uskonto. Vaikka en itse osallistunutkaan uskonnolliseen toimintaan, olin murheellinen siitä, että uskonnollista vapautta ei sallittu.

Tänään minun sydämeni itkee ja valittaa kun näen miten uskonnollinen vapaus otetaan päivä päiviltä yhä enemmän pois länsimaisista kouluistamme. Voi, ystäväni, jospa te voisitte paikallistaa kommunismin kavalat hyökkäykset! Ja ennakoida ne!

Pelastus kuolemasta

Valmistuin Soochowin yliopiston lakitieteellisestä tiedekunnasta vuonna 1953. Sain lakitieteen kandidaatin arvon erinomaisin lausunnoin. Olin kahdenkymmenen yhden vuoden ikäinen, ja koska olin osoittanut olevani erinomainen oppilas, yliopisto hyväksyi minut apulaisprofessoriksi. Siellä minä opetin, nuori poninhäntäpäinen tyttö, hyvin tärkeiden kiinalaisten miesten joukossa. Eikä kestänyt kauaakaan ennen kuin aloin olla ylpeä taidoistani ja kyvyistäni.

Ylpeys on tuhoava syöpä. Ei ole väliä millaista ylpeyttä sydämessä — hengellistä, materiaalista, mitä tahansa — niin kauan kuin ylpeys pysyy hänen sisimmässään, se on lopun alun merkki. Kiitän tänä päivänä Jumalaa, että Hän ei hyljännyt minua vaan kutsui minua takaisin luokseen.

Rangaistus alkoi vuonna 1950. Meidän perheessämme se alkoi isäni kohdalla ja jatkui siihen asti kun hän kuoli. Vuonna 1955 rangaistus jatkui mieheeni ja minuun kohdistuvana. Me emme olleet täysin tietoisia siitä, mitä oli tapahtumassa, koska painostus oli vain henkistä.

Sekä mieheni että minä otimme valmistuneet samasta lakitieteellisestä tiedekunnasta. Muistan kuin eilispäivän sen hetken, kun näin hänet ensi kertaa koulun pihalla. Hän oli hyvin pitkä ja komea. Kuulin myöhemmin, että hän soittaa pianoa ja että hän oli hyvin hiljainen — hän puhui tuskin koskaan kenellekään. Huhuttiin myös, että hänellä oli kummallisia mieltymyksiä ja että hän ei koskaan seurustellut kenenkään tytön kanssa. Joukko yliopistossa opiskelevia tyttöjä löi vetoa keskenään siitä, ettei kukaan meistä pystyisi seurustelemaan hänen kanssaan. Tämä oli minulle haaste: voitontahto oli osa luonnettani. Hyväksyin vedon ja sanoin tytöille, että minulla olisi pian tapaaminen tämän kummallisen nuoren miehen kanssa.

Eräänä päivänä minulla oli sattumoisin kaksi konserttilippua. Näin tämän pojan seisovan luokkatovereittensa kanssa. Keräsin kaiken rohkeuteni, menin hänen luokseen ja pyysin häntä mukaan konserttiin. Hämmästykseni hän hyväksyi kutsun. Otin hyvin iloinen siitä, että olin voittanut "vedon". Tämä oli romanssimme alkua.

Seurustelimme neljä vuotta. Sen jälkeen päätimme mennä naimisiin. Rekisteröimme liittomme viranomaisten edessä ja niin saimme asua yhdessä. Punaisessa Kiinassa ei ollut mitään kirkollista avioliittoon vihkimistä.

Kuherruskuukausi oli pian ohitse, ja tiesin, että jotain oli vialta. Pidin kaikki onnettomuudet sisälläni, sillä minun piti säilyttää kasvoni.

Vuonna 1955 minusta tuli erityisopettaja korkeakouluun, joka ei ollut itse asiassa mikään korkeakoulu, vaan koulu jossa opetimme kuuden vuoden oppiennätykset kolmen vuoden intensiivisessä opetuksessa. En kuitenkaan opettanut tavallisia lapsia. Minut oli valittu toisten opettajien tavoin opettamaan kommunistisotilaita. Muutamat heistä olivat vakoojia, toiset salaisia agenteja, ja omalla tavallaan jokainen heistä oli loistava kommunismin puolesta taistelija. Mutta heiltä puuttui olennainen koulutus, jotta heistä olisi voinut tulla maan johtajia. He eivät olleet perehtyneet historiaan eikä hallintokoneistoon. Minut oli valittu opettamaan näille miehille poliittista tiedettä ja historiaa. Miten minua kunnioitettiinkaan! Olin tietystikin hyödyllinen kommunisteille. Minä olin hyvin ylpeä itsestäni ja kyvyistäni. Itse asiassa minä paistattelin kaksi vuotta kommunistiin kunniassa. Kirkko ei kuulunut elämäni. En halunnut olla enää missään tekemisissä kristillisyyden kanssa. Tänä aikana minä kerran kielsin Herrani. Kommunistien opit evoluutiosta, ihmisen kehittymisestä apinasta, ja väitteet Raamatun taruista muuttuivat minulle niin todellisiksi, että saatoin tuskin uskoa Jumalaan.

Kommunismin voitkokulku pyyhkäisi Kiinan läpi. Kaikki tempautuivat väkisinkin siihen mukaan. Jos olit mukana siinä, hyödyit siitä. Sait ylpeyttä, mainetta, arvonantoa, omanarvontuntoa. Ajattelin monta kertaa itsekseni, *Juuri tätä minä haluan; haluan olla kommunisti*. Mutta tämä uni päättyi minun kohdallani; aivan kuin kello olisi soinut ja herättänyt minut näkemään totuuden kommunismista ja saastasta, joka oli kaikkialla ympärilläni.

Muutos ei ollut yhtäkkinen, nopea. Mutta se oli jotakin, mikä on vaikeasti selitettävissä. En itse asiassa voi muistaa, milloin ensimmäistä kertaa havahduin näkemään kommunistien petoksen ja vilpin. Koulu, jossa opetin, oli nimeltään Tung Tsi. Se oli hyvin kuuluisa arkkitehtien oppilaitos ennen kuin kommunistit ottivat sen haltuunsa. Siinä oli sekä oppikoulu että yliopisto. Kaikki, melkein viisituhatta opettajaa ja oppilasta, asuimme tuon rakennuskompleksin keskellä murien sisäpuolella. Eräs ensimmäisistä asioista,

joita aloin ihmetellä, oli se, miksi tämän koulun ovet lukittiin yhtäkkiä. Ei vain pitämään ulkopuolella olevia ihmisiä ulkona, vaan pitämään meitä sisäpuolella. Kommunistit eivät tee suurisuuntaisia liikkeitä. Opin pian millä tavalla heidän aivopesunsa toimi. Yö toisensa jälkeen kuulimme miten ambulanssi tuli hakemaan vanhan professorin tai jonkun toisen, joka ei enää kestänyt kommunistien kidutusta. Itsemurha oli heidän ainoa tiensä vapauteen.

Kun odotin ensimmäistä lastani, minua vaivasi aamupahoinvointi, ja sen seurauksena en pystynyt useinkaan syömään aamiaista. Eräs koulun ohjelmaan kuuluvista asioista päivittäin oli auditorioon kokoontuminen. Joka aamu kuuntelimme Mao Tsetungin sananlaskuja ja imimme itseemme hänen ihmeellisiä ajatuksiaan. Vasta sen jälkeen voimme mennä työhön. Joka aamu, päivä toisensa jälkeen, Mao Tsetung aloitti päivämme. Voi, millaisen opetuksen meidän kristittyjen tulisi saada tästä. Meidän tulisi lukea Raamattuamme ja rukoilla, ja aloittaa vasta sitten päivän työ. Päivän mittaan oli erilaisia kokouksia, joita tämä opettaja tai tuo oppilas nimitettiin johtamaan. He suunnittelivat aina etukäteen, kenet milloinkin pantiin "kuulusteltavaksi".

Tuli päivä, jolloin he alkoivat katsoa minua. He sanoivat, "Nora, me haluamme, että sinä sanot jotain tästä professorista, mitä tahansa muistat. Osoita vain miten hän oli kommunismia vastaan." Sitten toinen sanoi. "Nora, en käsitä äitiäsi. Miksi hän on aina lähetysaarnaajan tai puhujan kanssa? Ja miksi hän puhuu englantia?" Sitten jälleen joku sanoi, "Nora, haluaisimme sinun kertovan, miten isoisästäsi tuli niin rikas mies. Miksi hän on Kiinan Pankissa johtava henkilö? Kerro myös, miksi isäsi meni Ranskaan kolmentoista ikäisenä ja palasi sieltä neljätoista vuotta myöhemmin lääketieteen tohtorina?" Sitten jälleen joku toinen kysyi, "Nora, tiedätkö sinä mitään kristinuskosta? Me olemme kuulleet, että olit kerran kristitty. Olitko?"

Aluksi ajattelin, että he ehkä vain pitävät minua pilkkanaan. Syvällä sisimmässäni tiesin, että tämä jatkuisi loputtomiin. Havaitsin pian, että en voinut enää mennä kotiin katsomaan vanhempiani. Tiesin, etten voinut soittaa äidilleni ja pyytää häntä avukseni. Kukaan maailmassa ei voinut auttaa minua. Miten hyvin muistinkaan tuon synkän, pimeän yön omassa elämässäni.

Palasin ajatuksissani päivään, jolloin astuin esiin ja tulin Jeesuksen luo ja tunnustin Hänelle syntini. Muistan, miten sanoin Hänelle, "Herra, Sinä tiedät että kun ihminen tulee maailmansa loppuun, se vasta on Sinun alkusi. Herra, jos tämä on se hetki, jolloin Sinä haluat minun tulevan takaisin luoksesi, niin. Herra, puhdistat minut kaikista synneistäni ja anna minulle voimaa kulkea koko tie Sinun kanssasi, Jeesus. Vaikka se merkitsisi sitä, että joutuisin kuolemaan tähtesi! Jeesus, anna minulle anteeksi!" Tarkoitin mitä sanoin tuossa rukouksessani, ja tiesin, että se oli suuri ratkaisu. Kun pyysin anteeksiantamusta, ihmeellinen vapautus tuli taivaasta, ja rauha ja ilo tulvivat sydämeeni. On hyvin vaikeaa kuvailla tätä rauhaa ja iloa. Se ei ole lainkaan riippuvaista siitä, miten paljon rahaa on pankkitilillä tai miten suuriarvoinen on työ, jota teet, tai miten paljon on vaikutusvaltaa.

Sanoin, "Herra, minä en ole palvellut Sinua moniin vuosiin. En ole käynyt kirkossa, enkä ole lukenut Sanaasi. Mutta voitko Sinä sittenkin auttaa minua?" Ja silloin Herra lähetti Pyhän Henkensä ja antoi minun kokea armoaan ja uskollisuuttaan! Herran Henki puhui minulle ja sanoi, "*Nora, sinun ei tarvitse huolehtia sanoista, mitä puhut. Minä puhun sinun kauttasi. Sinun ei tarvitse murehtia. He voivat vain tappaa sinun ruumiisi. Minä olen kanssasi eikä kukaan voi olla sinua vastaan.*" Jumala teki ihmeen ja antoi minun mieleeni monia Raamatun jakeita. Tämän rohkaisun avulla aloin seistä kuten oikean kristityn sotilaan tulikin.

Iltapäivällä kommunistit alkoivat vainota minua kaikenlaisten kysymysten kanssa. "Onko äitisi kristitty? Onko isäsi katolinen?" He jatkoivat linjaansa; miksi näin, miksi noin? Tunnetko tämän henkilön? Miksi olit lounaalla tämän henkilön kanssa? Miksi puhuit tuon henkilön kanssa? Ja sitten ratkaiseva kysymys toistettiin: "Nora, oletko sinä kristitty?" Pysähdyin hetkeksi. Tiesin erittäin hyvin, että koko ajan Pyhä Henki oli puhunut minulle siitä, että saatoin antaa vain yhden vastauksen. Katsoin suoraan kiduttavieni silmiin ja sanoin. "Minä en ole toiminut kristityn tavoin. Mutta minä olen kristitty, ja olen ylpeä siitä. Tehkää mitä vain tahdotte minulle, mutta älkää potkiko minua, sillä olen raskaana." He eivät välittäneet siitä olinko raskaana vaan sanoivat. "Tästä hetkestä lukien me emme enää anna sinulle ruokaa."

Aloin puhua pojalleni jo ennen kuin hän oli syntynyt, ikään kuin olisin tiennyt, että hän on poika. *Poikani, poikani, sinun täytyy totella äitiäsi. Meidän molempien täytyy käydä vaikean kokeen läpi. Minulla ei ole ruokaa jotta vois sinun ruokkia sinua. Minä en tiedä, miten pitkään meidän täytyy kestää ilman vettä tai ruokaa. Mutta sinun täytyy taistella äitisi kanssa. Vaikka et ole vielä tullut tähän syntiseen maailmaan, sinun täytyy taistella kanssani.* Minä rukoilin. Miten minä rukoilinkaan! Aamupahoinvointi lakkasi. En enää oksentanut niinkuin aikaisemmin olin tehnyt. Enkä tuntenut nälkää siitä aamusta seuraavaan päivään asti. Koko tämän ajan kuulustelut jatkuivat jatkumistaan. Kommunistit halusivat minun kirjoittavan kaiken mitä sanoin. Sitten he panivat sormenjälkeni jokaiseen paperiin todistukseksi siitä, että mitä olin sanonut, oli totta. *Miksi he tekivät tämän, elleivät he aikoneet ampua minua?* ajattelin.

Kuulustelijani olivat niin väsyneitä, että he kävelivät lopulta ulos kokoushuoneesta. Sitten tuli toinen ryhmä sisälle; ja hekin lähtivät loopen uupuneina. Sitten tuli jälleen uusi ryhmä sisälle. Yhä uusia kokouksia ja kyselijöitä. Heidän olemuksestaan huokuva viha oli niin voimakas, että tuntui sitä kuin he olisivat halunneet syödä minut. Tuntui aivan omituiselta, että minä koin sisälläni edelleen rauhaa, jonka Pyhä Henki oli antanut sydämeeni.

Sitten tuli yö. He olivat niin raivoissaan siitä, että olin kieltäytynyt valehtelemasta, että eräs huusi lopulta, "Viekää hänet autiomaahan ja ampukaa hänet!" Ajatus miellytti heitä, ja niin minut ohjattiin ulos pimeyteen. Kävellessämme he sanoivat koko ajan, "Huuda! Tunnusta! Tunnusta!" Mutta sydämessäni oli vain iloa. Kun tulimme jonkin matkaa erämaahan päin, näin panssariauton, jonka katolla oli konekivääri. Lähellä oli seitsemän sotilasta, käsissään kiväärin ampuma valmiina. Sitten minulta kysyttiin. "Onko sinulla mitään sanottavaa viimeisiksi sanoiksesi? Mitä haluaisit? Mitä haluaisit viimeisenä elämäsi hetkenä?" Sitten he kertoivat minulle, että jos puhuisin, he voisivat auttaa minua. Tiesin, että jokainen heistä oli valehtelija. Tiesin myös, että sanonpa mitä hyvänsä, he käyttäisivät sitä voidakseen vainota jotakuta toista. Niinpä ajattelin mielessäni, "En sano sanaakaan kenellekään." Minä vain katsoin heitä. "Minulla ei ole mitään sanottavaa."

Joku sito silmäni ja johdatti minut paalun luo. Sitten he antoivat minulle kolme minuuttia aikaa ajatella; minä ajattelin ja rukoilin. Voi, miten vaikea minun oli seistä siinä ja tajuta, että minulla oli enää kolme minuuttia aikaa elää täällä maan päällä. Ajattelin monia asioita; olisin halunnut saada monia asioita tekemättömiksi. Jouduin miltei tilaan, jossa olin aivan tyhjä kaikesta tunteesta ja ajattelusta. En edes tiennyt miten rukoilla ja mitä rukoilla.

Sitten yhtäkkiä päässäni syntyi uusi ajatus. Sanoin, "Herra, minusta tuntuu siltä, että tämä ei ole aika, jolloin minun pitäisi kuolla. Olen raskaana ja minun poikani ei ole vielä syntynyt. Herra, kaikki nämä kokemukset, eivätkö ne voisi jollakin tapaa kirkastaa nimeäsi? Mutta Herra, jos tämä todella on aika, jolloin minun on kuoltava, silloin olen valmis siihen. Anna minulle anteeksi, puhdistaa minut ja ota minut käsivarsillesi."

Kun rukoilin tällä tavoin en käsittänyt mitä ympärilläni tapahtui. Tunsin vain lämmön ja hehkun. Koko paikka oli täynnä kirkasta, taivaallista paistetta. Sotilaat nostivat aseensa ja painoivat liipaisimia. Kuulat tulivat minua kohti. En todellakaan tiedä ampuivatko sotilaat ohitseni, menivätkö kuulat ylitseni, alitseni vai pysähtyvätkö ne kesken kaiken. Mutta ainoakaan niistä ei saavuttanut minua.

Sotilaat veivät minut takaisin. Eräs tyttö kertoi minulle lepoahuoneessa, että koko paikka oli sokais-tunut taivaallisesta valosta eivätkä he tienneet, miksi. Mutta kaikki sotilaat olivat hyvin peloissaan. Sanoin työlle, "Voi, minä olen varma, että Jeesus sen teki." Tämä oli ensimmäinen saarna, jonka saarnasin viholliselleni.

He alkoivat kysellä miten tällaista voi tapahtua. Minä kerroin, että tämä yliluonnollinen ilmiö oli Jumalasta. Minun Jumalani on Jumala, joka herättää kuolleita, ja tietystikin, jos Hän voi tehdä sen, Hän voi pitää ihmisen elävänä. Millainen ilo täyttikään sydämeni.

Kuulustelu kesti läpi yön aamun tunteihin asti. Tänä aikana en saanut syötävää enkä juotavaa. Koko ruumiini oli turvonnut. Minun oli vaikea kestää epämurkavaa olemista. Neljä miestä vei minut takaisin huoneeseeni. Koska en pystynyt kävelemään, he miltei raahasivat minut. He laskivat minut vuoteelle. Nukuin kuin pieni lapsi koko loppupäivän. En edes tiennyt, että neljä miestä vartioi minua.

Tuona yönä näin unen. Unessa Herra antoi minulle psalmin 18 jakeesta 2 jakeeseen 7.

Sydämeistäni minä rakastan sinua, Herra, minun voimani.

Herra, minun kallioni, linnani ja pelastajani,

minun Jumalani, vuoreni, jonka turviin minä pakenen,

minun kilpeni, autuuteni sarvi ja varustukseni.

Ylistetty olkoon Herra! — niin minä huudan,

ja vihollisistani minä pelastun.

Kuoleman paulat piirittivät minut,

turmion virrat peljästyttivät minut.

Tuonelan paulat kietoivat minut,

kuoleman ansat yllättivät minut.

Ahdistuksessani minä rukoilin Herraa

ja huusin avukseni Jumalaani.

Hän kuuli minun ääneni temppeleistänsä,

ja minun huutoni hänen edessään kohosi hänen korviinsa.

Niin, ajattelin, niin kauan kuin Herra kuulee minun huutoni minulla ei ole mitään hätää. Minun ei tarvitse huolehtia mistään. Minulla oli se varmuus, että vielä pääsisin pois punaisesta Kiinasta. En tiennyt

miten, milloin taikka minne. Mutta tiesin, että Herra tiesi, ja se oli kaikki mitä minun tarvitsi tietää. Minulla oli rauha sisimmässäni tuosta päivästä lukien.

Vaino ei päättynyt yhteen päivään. Se jatkui kahden vuoden ajan. Tuo aika näytti ikuisuudelta. He ottivat minulta pois työni enkä voinut enää opettaa. Minusta tuli heti merkitty ihminen. Kukaan ei puhunut minulle. Minusta tuli aivan pitaalitautesen kaltainen — kuollut ihminen, joka käveli elävien keskellä. Kun istuuduin pöydän ääreen, kukaan toinen ei istunut siihen. Joinakin päivinä he sallivat minun mennä kotiin, toisina päivinä he pitivät minut koulussa. Huomasin myöhemmin, että he pitivät myös miestäni kuin vankina siinä oikeusistuimessa, jossa hän työskenteli. Isääni pidettiin sairaalassa. Siinä me olimme, kaikki kolme eri paikoissa, kykenemättöminä puhumaan keskenämme. Jonakin päivänä he antoivat minun mennä kotiin, toisena päivänä isäni, ja kolmantena taas mieheni. Me kolme tulimme tuskin koskaan samaan aikaan kotiin. Kun minun oli aika sanoa näkemiini äidilleni lyhyen käyntini jälkeen, sanoin, "Äiti, en tiedä näemmekö enää koskaan toisiamme täällä maan päällä. Mutta jos tämä on viimeinen päiväni, muista, me kohtaamme varmasti taivaassa."

Elimme jokaisen hetken pelossa ja epävarmuudessa. Tämä oli meille hyvin vaikeaa sillä emme enää ajatelleet materiaalisia asioita. Emme välittäneet siitä, mitä söimme tai miten nukuimme. Henkinen kidutus oli niin ankaraa, että saatoimme vain rukoilla ja huutaa Jumalan puoleen kyynelten läpi uskoen, että jollakin tavalla, jonakin päivänä saisimme vapautuksen vihollisen käsistä. Havaitsin jälleen vapauden tärkeyden ja sen, miten kaukana se näytti olevan käsieni ulottuvilta. Kuitenkin tiesin, että Jumala valmistaa pakotien.

Askelmia vapauteen

On ihmeellistä, miten ensimmäistä lastaan odottava äiti saattaa olla paljon kiinnostuneempi uudesta elämästä, joka kasvaa hänen sisällään, kuin omastaan. Näin oli minun kohdallani. Itse asiassa uskon, että juuri tämä odotus piti minut henkisesti terveenä. Sillä vaikka synnyttämisen aika läheni, henkinen ja fyysinen kidutus eivät keskeytyneet.

Välillä minut raahattiin suuren kokouksen eteen. Monta sataa ihmistä otti osaa kokoukseen, ja jokainen työntyi ympärilleni kuunnellakseen tunnustuksiani. He potkivat, löivät minua kasvoihin ja tekivät kaiken mahdollisen loukatakseen minua. Monta kertaa he jättivät minut istumaan yksin huoneeseen päivien ajaksi. Sain kokea senkin, ettei kukaan puhunut minulle mitään. Minulle ei annettu ruokaa eikä vettä, vain yksinäisyyttä ja pimeyttä. Näinä hetkinä Jeesus oli hyvin ihmeellinen minulle. Rukoilin ja tunsin miten Hänen rakkautensa ympäröi minut. Enkä enää ollut peloissani. Tunsin Hänen läsnäolonsa; en ollut yksin. Tukeuduin Hänen lupauksiinsa rauhasta ja ilosta ja vapautuksesta.

Sitten tutkijat tulivat jälleen papereittensa kanssa ja halusivat että kirjoittaisin elämäkertani ja lapsuusmuistoni. He lukivat lukemistaan ja yrittivät löytää jotakin uutta, josta voisivat syyttää minua. He pyysivät minua kirjoittamaan jostakin toisesta ihmisestä ja haluavat tällä tavoin tehdä hänestä kanssarikollisen tai saada minut puhumaan asioita ristiin. Mutta Jumala johti jatkuvasti ajatuksiani.

Näinä yksinäisinä hetkinä minä puhuin lapselleni ja kerroin, miten paljon Jumala rakastaa häntä ja miten Jumala pitää meistä huolen. Tammikuun lopussa 1956 olin laiha ja sairas ravinnon puutteen tähden. Oli aikoja, jolloin masennuksen aallot pyyhkäisivät ylitseni, ja ajattelin, *onko minun poikani terve, vai tuleeko hänestä henkisesti sairas? Voiko hän mitenkään olla terve kaiken tämän jälkeen?* Olin huolissani siitä, että pelkoni ja kauhuni, kaikki tämä henkinen tuskani jota koin jatkuvasti, siirtyisi poikaani. Huusin Jumalan puoleen, ettei sitä pääsisi tapahtumaan. Tunsin Hänen rauhansa kyyneleeni läpi.

Helmikuun 17. päivän iltana tunsin synnytysspolttojen alkavan. Tiesin, että lapseni syntyisi pian. Olin niin heikko etten aavistanut mitä tehdä; pystyin tuskin puhumaan. Anoin sairaalan hoitajia, että he auttaisivat minua. Mutta he vain antoivat minun maata vuoteellani. Luulin, että kuolisoin verenvuotoon. Kukaan ei auttanut minua — kukaan ei välittänyt minusta. Itse asiassa he toivoivat mielessään minun kuolemaani. Synnytys kesti seitsemänkymmentäkaksi tuntia, minkä jälkeen sain kuulla, että minulla oli poika. Ilon ja helpotuksen kyyneleet vierivät pitkin poskiani, kun kuulin, että hän oli terve. Tuona hetkenä, maatessani yksin vuoteessani, annoin poikani Jumalalle, Hänen palvelijakseen. Kun lopultakin pitelin poikaani käsissäni, olin riemastunut, kun näin hänen ruusuiset poskensa ja voimakkaan ruumiinsa. Jumala on todellakin ihmeiden Jumala! Sain synnyttää terveen pojan.

Viikon kuluttua minut päästettiin pois sairaalasta. Sain luvan mennä kotiin. Koska tämä oli ensimmäinen lapseni, en tiennyt miten lasta hoidetaan enkä osannut edes vaihtaa vaippoja. Äitini auttoi minua kotona kaikessa. Miten kiitollinen olinkaan hänestä! Mieleeni muistuu se, että pahinta oli kokemamme kylmyys, sillä meillä ei ollut lainkaan lämmitystä. Oli hyvin vaikeaa kylvettää lasta ja vaihtaa hänelle vaippoja. Me emme voineet pestä häntä kovin usein. Noin kahden viikon jaksoissa me keräsimme hiiltä, lämmitimme huoneen ja kylvetimme pojan.

Muutaman päivän kuluttua sain kuulla, että minun täytyi palata takaisin kouluun, etten olisi saanut väärää käsitystä siitä että minut olisi vapautettu. Tämän jälkeen minun täytyi lähteä joka aamu kiireisesti kuulusteluihin sen jälkeen, kun olin pukeutunut ja syöttänyt lapsen. Välillä minut päästettiin yöksi kotiin ja välillä taas jouduin viipymään koululla useita päiviä peräkkäin. Yritin imettää lastani, mutta tässä sekavassa tilassa maitoni ehtyi pian.

Tästä syntyi uusi murhe, sillä minun piti löytää jostain maitoa poikaani varten. Käytin vähäiset rahani ostaakseni maitoa. Toinen ongelma oli löytää joku, joka vei maidon linja-autolla kotiini. Jumala piti meistä kuitenkin huolta kaiken tämän sekasotkun keskellä. Me selvisimme jollakin tapaa eteenpäin.

Sain hyvin vähän rahaa koulussa tekemästäni työstä. Elimme enimmäkseen rahoilla, joita anoppini lähetti Hongkongista. Mieheni työskenteli tuohon aikaan tuomioistuimessa. Kommunistit rankaisivat myös häntä. Me elimme molemmat jatkuvassa pelossa. Ei kestänyt kauaakaan, itse asiassa vain muutamia kuukausia, kun huomasin taas odottavani lasta. Minun oli vaikeata kestää ajatusta, että saisin vielä toisen lapsen tänne kurjuuteen ja koettelemuksiin.

Saimme pian tietää, että isäni oli sijoitettu erääseen sairaalaan "tarkkailua ja kokeita" varten, kuten

kommunistit sanoivat. Miten isäni olikaan kärsinyt näiden ihmisten purevien katseiden tulessa! Hän oli hyvin rikkaan miehen poika, ja muutos oli hänelle vaikeampaa kuin meille toisille. Isoisäni oli hyvin varakas mies. Kiinan historiankirja mainitsee hänen elämänsä ja hänen tekonsa. Hän rakennutti suuren sairaalan, jonka nimi on Young Ming, hän rakennutti monia kouluja synnyinmaakuntaansa, Chekinagiin ja myötävaikutti moniin muihin arvokkaisiin asioihin. Hänen perheeseensä kuului kolme poikaa ja kaksi tyttäätä, ja hänen kykyihinsä kuului myös espanjan, ranskan ja englannin suullinen ja kirjallinen taito.

Ennenkuin kommunistit pääsivät valtaan, isoisäni muutti Brasiliaan, eikä tietystikään voinut palata sieltä takaisin. Kaiken tämän tähden isäni täytyi kärsiä. Hänen kidutuksensa alkoi vuonna 1950. Isäni oli hyvin rehellinen mies ja hän yritti kertoa kommunisteille kaiken mitä he halusivat tietää. Kuten olen jo aikaisemmin maininnut, hänet sijoitettiin maaseudulle, jossa hänen piti hoitaa yli sata potilasta päivässä. Heikentyneen kuntonsa tähden hän sai influenssan. Alussa he antoivat meidän käydä katsomassa häntä sairaalassa. Yritin tehdä parhaani hoitaakseni häntä. Muistan, miten monta kertaa menin sinne ja pesin hänen jalkansa ja yritin näin saada kuumetta alenemaan. Isäni katsoi minuun eräänä päivänä ja sanoi, "Miten toivonkaan, että pääsisin täältä pois edes yhdeksi päiväksi ja saisin olla sen yhden päivän poissa kaikesta tästä kidutuksesta."

Kommunistit eivät lainkaan tunne sellaista käsitettä kuin vapaapäivä, ei edes lauantaita tai sunnuntaita. Aina on tehtävä jotakin — aina on oltava työssä. Sanoin isälleni, "Isä, vaikka meillä ei ole mitään paikkaa jonne voisimme mennä syömään, eikä meillä ole autoakaan, meistä olisi hyvin ihanaa saada sinut kotiin, jossa voisimme vain istua ja jutella."

Niinpä aloimme suunnitella mitä tekisimme päivänä kun hänet vapautetaan sairaalasta. Isäni kunto oli hyvin huono; hän oli aliravittu ja ajattelin, että kommunistit varmastikin päästävät hänet päiväksi kotiin. Mutta näin ei tapahtunut. Pyysin, että saisin jäädä sairaalaan yöksi, jotta voisin auttaa häntä jollakin tavalla.

Noiden hiljaisten, pimeiden tuntien aikana isäni kutsui minut luokseen sanoen, "Nora, tule tänne ja kuuntele tarkkaan mitä sanon sinulle. Haluan kertoa sinulle jotakin."

"Mitä sinulla on sanottavaa?" vastasin. "Voit kertoa sen huomenna. Sinähän pääset pois sairaalasta, eikö totta?"

Hän sanoi, "Niin, ehkäpä. Mutta, Nora, he kokeilevat minuun jotain uudentyyppistä lääkettä."

Minä sanoin, "Uudentyyppistä lääkettä! Isä, miksi he tekevät sen? Mika he kokeilevat sinuun, lääkäriin, lääkettä?"

"En todellakaan tiedä, mutta eräs luotettu kommunistilääkäri tuli tänään katsomaan minua. Hän antoi minulle tuon lääkkeen, eikä hän itsekään tiennyt tarkalleen, mitä se oli. Mutta kun otin sen lääkkeen, aloin vuotaa verta muutaman tunnin kuluttua. Nyt huomaan, että minulla on paha sisäinen verenvuoto."

Huudahdin kauhistuneena: "Hoitaja, tänne! Tänne! Miksi isälläni on noin paha verenvuoto? Teidän täytyy antaa hänelle verensiirto. Muuten on liian myöhäistä pelastaa häntä."

"Voi, ei kannata olla huolissaan", he sanoivat minulle. "Me tiedämme, mistä on kysymys." Mutta lopulta he tulivat ja antoivat hänelle verensiirron.

Voi, miten hän kärsi! Hän oli hyvin janoinen. Kun potilas menettää paljon verta, häntä janottaa. Isäni anoi ja kerjäksi saadakseen vettä, mutta lääkäri oli määrännyt, että hänelle ei saisi antaa lainkaan vettä. Jos olisin silloin tiennyt, että näin isäni tuolloin viimeisen kerran, olisin antanut hänen juoda niin paljon vettä kuin hän olisi halunnut.

Mutta sanoin hänelle, "Isä, älä pyydä nyt vettä. Sinä tiedät, että lääkärit ovat kieltäneet sen sinulta. Älä käyttäydy kuin lapsi. Sinä olet lääkäri. Miksi oikein haluat vettä kun lääkäri on sanonut, että et voi saada sitä?"

En käsittänyt, että tämä lääkäri kokeili Neuvostoliitosta saamaansa lääkettä. Niinpä minä sanoin. "Voi hyvin. Menen kotiin nukkumaan ja äiti tulee katsomaan sinua."

Isäni sanoi, "Nora, anna minulle vettä. Olen niin janoinen. Anna, ole kiltti!"

Tähän aikaan hänelle annettiin yhä lääkettä, vaikka olin kuvitellut että he olivat jo lopettaneet sen antamisen. He pettivät häntä, sillä he sanoivat että hänelle annettiin vitamiineja.

Matkani kotiin linja-autolla ja junalla kesti noin puolitoista tuntia. Kun olin matkalla kotiin, äiti oli matkalla sairaalaan. Kun lähdin isän luota, kuume oli laskenut ja ajattelin, että isäni paranee.

Äitini tuli sairaalaan. Hänet pysäytettiin ovella; virkailijat eivät sallineet hänen päästä ylös isän huoneeseen. "Kutsukaa perheenne tänne niin pian kuin mahdollista", hänelle sanottiin. "Miehenne on hyvin vaarallisessa ja kriittisessä tilassa." He eivät kertoneet hänelle, että hän oli jo kuollut.

Kun äitini soitti minulle ja kertoi minulle nämä uutiset, lähdin heti takaisin sairaalaan. Tulin veljeni kanssa. Meidät vietiin kaikki katsomaan isää.

Hänen kasvojensa yli oli vedetty lakana.

Kun he ottivat lakanan pois, saatoin nähdä, miten hänen koko ruumiinsa tihkui verta.

"Hän ei kuollut", minä huusin. "Hänet murhattiin! Minä en hautaa isääni ennen kuin joku tulee ja

tunnustaa sen!"

Tietysti minun pyyntöni oli typerä. Olin vasta vähän yli kahdenkymmenen, eikä minulla ollut kokemusta eikä arvostelukykyä. Miten saatoin kuvitellakaan, että joku kommunisti tulisi koskaan myöntämään, että isäni oli murhattu. Äitini alkoi itkeä.

Pian isäni ruumis vietiin pois. Hänet kylvetettiin ja hänen tukkansa leikattiin ruumishuoneella. Hänet asetettiin esille, jotta ihmiset voivat nähdä hänet. Näin jälleen, miten hänen suustaan, nenästään, silmistään ja korvistaan oli tullut verta.

"Me emme hautaa häntä vielä. Hautaus ei ala ennen kuin lääkäri, joka antoi lääkkeen, tulee paikalle. Sitten vasta aloitamme hautauksen."

Hautajaisten johtaja hermostui. Kello kolmelta piti alkaa toiset hautajaiset. Otin isästäni kuvan ja lähetin sen isoisilleni Brasiliaan. Halusin maailman kuulevan hänen kuolemastaan.

Lopulta lääkkeen antanut lääkäri tuli paikalle ja kertoi, että lääkkeen nimi oli Sodium Salicylate. Se oli reumatismia ja sydän tautia varten. Isälläni ei ollut kumpaakaan, mutta he kokeilivat silti myrkkyä. Hänelle oli annettu sitä liikaa, ja siksi se tappoi isäni.

Kun lääkäri oli kertonut sen minulle, huusin, "Hyvä on, voitte nyt haudata hänet!"

Kaikki ystävät kymmenien kilometrien takaa tulivat katsomaan isääni. He saattoivat nähdä, miten veri oli tihkunut joka puolelta hänen ruumistaan.

Hänet murhattiin, ajattelin yhä uudelleen. Jos vain olisin tiennyt tuona aamuna, että se oli viimeinen kerta kun näin hänet, en olisi koskaan lähtenyt hänen luotaan. Itkin. Minusta oli hirveää ajatella miten hän kuoli aivan yksinään. Hänen luonaan ei ollut ketään. Ja hänet tapettiin — lääke tappoi hänet.

Kuukautta ennen isäni kuolemaa toinen lapseni, tyttö, syntyi. Voi, miten kaipasinkaan, että pääsisin pois! Ajattelin monena yönä *haluavani kuolla! Kukaan ihminen ei voi elää tällaisessa paikassa.* Miten pyysinkään, että olisin voinut olla mieluummin orjana missä tahansa vapaassa maassa kuin elää tällä tavoin. Sanoin, "Herra, kaikki on niin vaikeaa. Isäni on kuollut. Äidilläni on nyt ollut sydänkohtaus ja hän on huonossa kunnossa. Eikä meillä ole tarpeeksi ruokaa. Herra, valmista jokin pakotie meille!"

Saatoimme ostaa ruokaa vain kupongeilla. Ilman kuponkia ei voitu ostaa mitään. Kaikki, mitä söimme, oli tiukasti säännöstelty. Muna oli melkein yhtä arvokas kuin timantti. Lihaa oli hyvin vähän saatavilla. Ilman annoskuponkeja ei saanut lainkaan ruokaa. Jos joku uskalsi valittaa siitä, että hänellä ei ollut riittävästi kuponkeja, hän sen jälkeen sai niitä entistä vähemmän.

Mieheni oli vankkarakenteinen ja soi paljon. Olin todella huolestunut siitä, että äitini tai lapseni joutuvat näkemään nälkää.

Pyysin yksinkertaisesti Jumalaa auttamaan minua, että söisin vähemmän ja voisin antaa lapsilleni enemmän. Tulin epätoivoiseksi; en tiennyt mitä minun pitäisi tehdä. Ajattelin, että me kaikki kuolisimme. Huusin Herran puoleen, "Jeesus, mitä me teemme?"

Hän sanoi minulle, "Nora, luotatko minuun yhdessä asiassa?"

Sanoin, "Kyllä, Herra, missä asiassa?"

Hän sanoi, "Luota minuun aina yksi päivä kerrallaan. Nora, jos luotat minuun, sinun täytyy nyt lähettää tyttäresi anoppisi luo, joka asuu Hongkongissa."

Tyttäreni oli vain kahdentoista kuukauden ikäinen eikä pystyisi matkustamaan yksin. Mutta Herra puhui erälle naiselle, että tämän tulisi lähteä tytön kanssa, vaikka hänellä oli oma poika, anoppi ja mies Kiinan mantereella. Hän sanoi, että hän lähtisi tyttärensä kanssa Hongkongiin. Miten tämä hämmästyksään minua! Tämä oli varmasti Jumalan käden ohjausta! Mutta kun Herra avaa oven, Hän myös pitää huolta kaikesta.

Täytimme hakemukset viisumeja varten. Kolmen viikon odotuksen jälkeen kommunistit sallivat heidän mennä Hongkongiin.

Vein heidät Kantoniin. Matka Šanghaista junalla kesti kaksi päivää ja kolme yötä. Miten vaikeata minun olikaan lähettää tyttärensä pois luotani! Hän ei ollut koskaan kovin läheinen minulle, sillä olin koulussa hyvin paljon ja harvoin kotona. Vaikka tämä nainen oli huolehtinut hänestä paljon enemmän kuin minä, tyttärensä kaipasi minun läheisyyttäni koko tuon matkan ajan. Toiset sanoivat, että tyttärensä tiedosti sen, että hänen täytyi erota äidistään ja siksi hän käyttäytyi näin vaistomaisesti. Minun oli vielä vaikeampaa erota hänestä, ajatella hänen jatkavan matkaa laivalla Makaoon ja sieltä Hongkongiin.

Hyvästelin lapseni ja itkin katsoessani lähtöä. Nainen oli kulkenut vain lyhyen matkaa kun hän tuli takaisin. Hän ojensi minulle pienen kultaisen ristin. Tyttöni oli saanut sen aivan pienenä ja se oli ollut hänen kaulaketjussaan. Ristin merkki ei auttaisi lähtemään kommunistimaasta...

Näin miten tyttärensä ja hoitaja itkivät. Mutta tiesin, että minun oli toteltava Jumalan ohjeita. Tunsin, että tämä oli ensimmäinen koe, minkä avulla Jumala valmisti perheeni pääsyä pois Kiinasta.

Usean kuukauden kuluttua mieheni työpaikalta tuli lähettejä, jotka kertoivat, että mieheni lähetettäisiin työkeskukseen ruumiillista työkokemusta varten. He uskoivat, että kaikkien koulutettujen ihmisten tuli saada kokemusta ruumiillisen työn tekemisestä. Tiesin, että miehelläni oli ollut tuberkuloosi nuorena, ja

että hän oli ollut hyvin sairas. Eräs hänen veljensä oli jo kuollut tuohon sairauteen. Tiesin, että jos he panevat hänet tämänlaatuiseen koulutukseen, hän kuolee pian.

Niinpä kirjoitin anopilleni ja kerroin, että toivoin mieheni mieluummin elävän hänen kanssaan kuin jäävän minun luokseni. En halunnut nähdä hänen kuolevan. Siihen aikaan hänen isänsä oli kuolemaisillaan maksasairauteen, ja tämä oli hyvä tekosyy hakea hänelle lupaa matkustaa vanhempiansa asuinpaikalle.

Kommunisteilla ei tietenkään ollut ajatustakaan päästää miestäni vapaaseen maailmaan. Mutta olin varma, että niin kauan kuin he tiedostivat, että hänen poikansa ja vaimonsa jäävät maahan, mies tulisi varmasti takaisin. Tämä seikka takaisi hänen varman paluunsa. Odotin myös kolmatta lastani. He harkitsivat, että jokainen mies palaa takaisin, jotta hän voisi olla synnytyksen aikana vaimonsa luona. Tiesin, että minun oli pakko lähettää hänet pois, sen sijaan että olisin ottanut riskin että hän kuolee työleirillä. Minä kerroin kommunisteille olevani heidän vakuutenaan siitä, että mieheni palaa takaisin.

Jumalan käsi oli jälleen kanssamme. Viisumianomus hyväksyttiin. Sanoin uskonvaraisesti miehelleni, "En tiedä, näenkö sinua enää! Mutta jonakin päivänä tulemme vielä tapaamaan!"

Pyysin häntä tekemiin minulle vain yhden palveluksen. "Niin pian kuin tulet Hongkongiin niin lähetä minulle sähke, jossa lukee! "Nora, tule luokseni tänne." Hän ajatteli, että olin tullut hulluksi!

Hän sanoi, "Luuletko, että kommunistit antaisivat sinun lähteä maasta vain yhden minun lähettämän sähkeen perusteella? Sinä lähetit tytön pois. Nyt lähetit minut pois, ja haluat vielä itsekin pois? Älä ole typerä! He eivät tule koskaan päästämään sinua!"

"Älä sinä huolehdi siitä. Ole niin kiltti ja lähetä minulle vain tuo sähke!"

Minun oli vaikea erota hänestä rautatieasemalla. En tule koskaan unohtamaan tuota hetkeä. Se tapahtui toukokuun 8. päivänä 1958. Kolmannen lapsemme oli määrä syntyä kesäkuussa. Kun hän nousi junaan, asemalla oli poliiseja ja sotilaita. En uskaltanut itkeä. En voinut ilmaista tunteitani. Pidin poikaani Chuin Mania sylissäni. Hän oli melkein kahden vuoden ikäinen, mutta hän ei osannut puhua. Hän pystyi tuskin kävelemään, koska oli aliravittu. Minun piti kantaa häntä. Olin hyvin surullinen kun näin junan lähtevän laiturista. Kyyneleet, joita en päästänyt näkyviin, virtasivat syvällä sisimmässäni.

Menin tuona iltana kotiin noin seitsemän aikaan. Juna oli lähtenyt puoli kolmelta. Koululta oli jätetty minulle sana, että joudun palaamaan sinne. Kun lähdin, rukoilin, "Herra, olen pyytänyt miestäni lähettämään minulle sähkeen." Sähke tuli vasta seitsemän päivän kuluttua. Olin hyvin masentunut. Mutta Herralla oli oma tarkoituksensa sillä, että Hän antoi vastauksen viivästyä. Kommunistit olivat ilmeisesti tajunneet sen, että juuri minä olin suunnitellut kaikki saadakseni perheeni ulos Kiinasta. Sekä tyttäreni lähdön että mieheni lähdön. Nyt myös minä halusin mennä.

Niinpä he sanoivat minulle, "On oikein mukavaa, että pääset kokeilemaan ruumiillisen työn tekemistä työleirillä. Tätä me vaadimme kaikilta koulutetuilta ihmisiltä. Se on oleva sinulle erityisen mukavaa, juuri koska olet raskaana. Se helpottaa synnytystäsi. Työ on raskasta."

Näin minut tuomittiin keskitysleirille.

Paul (esikoinen)

Ulos punaisesta Kiinasta

Seuraavana aamuna minut vietiin koulutusleirille. Kuorma-auton lavalla tekemäni matka oli melkein enemmän kuin mitä voin kestää. Olin kahdeksannella kuukaudella ja pahasti turvonnut. Painoin yli 70 kiloa ja minun oli hyvin vaikea edes kävellä normaalisti. Kanssani kuorma-auton lavalla oli opiskelijoiden ja opettajien ryhmä. He saivat myös pian kokea yli-inhimillisen ruumiillisen työn tuskaa. Näin kärsimällä he eivät enää ajattelisi, että vain älyllisesti lahjakkaat pääsevät, eteenpäin kommunismin tiellä.

Näin edessäni valtavan suuren hiili vuoren. Kuorma-auto pysähtyi sen luona. Me olimme perillä.

Minulle annettiin säkkejä. Tehtäväni oli täyttää ne vuoren laella hiilellä ja tuoda ne sitten kuorma-autolle vuoren juurelle. Sitten sama toistui ja toistui. Minulla ei ollut nahkajalkineita. Teemme jalkineet kankaasta (pohjat on vaaterievuista, jotka on liimattu kartonkiin) niinpä muutaman päivän kuluttua kävelin kirjaimellisesti paljasjaloin. Oli raskasta kävellä vuorta ylös ja alas, tyhjentää säkkejä kuorma-autoon ja kulkea jälleen edestakaisin tuota väliä, uudelleen ja uudelleen. Reitti kulki karkean, kapean puulankun ylitse. Sain usein jalkoihini puunsiruja. Jalkani olivat pian täynnä rakkoja ja puunsiruja.

Mutta olin itsepäinen. Vaikka työ oli raskasta, en halunnut näyttää heikkouttani vihollisteni silmien edessä. En halunnut ihmisten ajattelevan, että olen heikko kristitty. Koska en valittanut, jouduin kantamaan yhä raskaampia taakkoja.

Sitten tuli synnytyksen aika.

Yhdeksän kuukautta oli kulunut, ja lapseni oli määrä syntyä. Lääkäri tutki minut eikä voinut ymmärtää, miksi en raskaan työn tähden ollut synnyttänyt keskosta. Hän ei tiennyt, että Jumala oli kanssani!

Selkäni särki paljon. Yöllä nousin mieluummin istumaan lattialle kuin makasin pitkin pituuttani. Huusin Jumalan puoleen yötä päivää ja pyysin, että Hän vapauttaisi minut kärsimyksistäni. Tiesin erittäin hyvin, että kun lapsi syntyisi, saisin ainakin viisikymmentäkuusi päivää lepoa. Kommunistitkin antoivat ihmiselle tämän tauon. En tiennyt mitä minun olisi pitänyt tehdä. Istuessani yksin lattialla kuulin Jumalan äänen puhuvan minulle.

"Nora, minä olen kanssasi. Sinun lapsesi ei tule koskaan syntymään punaisessa Kiinassa."

Jumala, sehän on naurettavaa! Minä jätin poliisiasemalle viisumianomuksen, ja nyt kukaan ei edes puhu minulle mitään!

Koko selkäni ja olkapäät olivat hankautuneet ja veriset. Kasvoni olivat täynnä paiseita, rakkoja ja ne olivat auringon polttamat. Tämä ei ollut sellaista auringon rusketusta, jota Pohjolan asukkaat saavat aurinkorannoilla tai uima-altaiden äärellä. Tämä oli palamista, joka ei parantunut sentähden, että aurinko paahtoi päivästä toiseen. Suuni oli hankautunut ja verinen, ja tarvitsin paljon C-vitamiinia. En saanut tarpeeksi vettä enkä ruokaa. Monta kertaa kaaduin maahan, itkin ja pyörriin, mutta kommunistityönjohtajamme eivät sanoneet mitään. He ajattelivat, että teeskentelin. Ei ollut lepoa, ei hymyä, vain työtä. Hiilisäkkien kantamista edestakaisin, edestakaisin.

Tämä työ olisi ollut minulle kyllin raskasta normaalitilassakin. Mutta tein työtä raskaana; synnytykskin oli viivästynyt. En pystynyt totuttautumaan tähän. Mutta joka yö tartuin Jeesuksen jalkoihin ikään kuin Hän olisi ollut läsnä huoneessa. Sanoin Hänelle: "Jeesus, Sinä olet ainoa, jonka puoleen käännyin. Ja minä tiedän, että Sinä voit tehdä ihmeen. Pelasta minut ja johdata minut ulos punaisesta Kiinasta."

Siinä rukoillessani saatoin kirjaimellisesti tuntea Jeesuksen jalkojen lämmön. Tunsin, että Hän oli läsnä. Millaista lohdutusta sainkaan Hänen läsnäolostaan. Hänen voimansa vahvisti minua. Aamulla jaksoin alkaa jälleen uuden päivän. Vuorokausi toisensa jälkeen tapahtui näin.

Oli kesäkuu. Menin melkein päivittäin poliisiasemalle kysymään viisumianomukseni kohtaloa. Tuli heinäkuu; sitten elokuu. Yhdeksän, kymmenen, yksitoista kuukautta ja lapsi oli edelleenkin kohdussani ja liikkui siellä. En käsittänyt mitä oikein oli tapahtumassa.

Sitten Jumala puhui minulle jälleen. Hän sanoi, "Nora, lapsi elää ja voi hyvin kohdussasi. Ja minä olen kanssasi. Sinun ei tarvitse olla peloissasi. Nora, niin kauan kuin tämä lapsi on kohdussasi, se on merkinä siitä, että minä olen kanssasi. Luota siihen, että lapsi syntyy vasta vapaalla maaperällä."

Raskauteni oli kestänyt kaksitoista kuukautta. Istuin eräänä päivänä toimistossa. Ääni puhui minulle. Tiesin välittömästi, että se oli Herran ääni, voimakas ja selvä. "Nora, tie on avoin nyt. Olen valmistanut sinulle polun. Sinä pääset pois Kiinasta."

Nostin nopeasti puhelimen kuulokkeen ja soitin äidilleni. Hän ei heti päässyt puhelimeen. Hänellä oli

ollut vakava sydänkohtaus. Vihdoin hänet tuotiin puhelimeen.

"Äiti, minä lähden maasta huomenna." Hän kysyi miten tiesin sen. Sanoin, "Herra on kertonut sen minulle. Äiti, minä lähden huomenna. Jumala ohjaa myös sinun tiesi ulos maasta."

Otin puhelun poliisiasemalle. Kommunistisessa maassa, jos olet jättänyt anomuksen päästäksesi pois maasta, ei ole mitään syytä soittaa poliisille. Jumala antoi kuitenkin minulle rohkeutta tuon puhelun kohdalla. Tunnistin puhelimeen vastaavan miehen äänen. Olin tavannut hänet kahdesti ja puhuttelin häntä nimeltä.

"Jos haluatte tietää yhtään mitään viisumistanne, niin tulkaa tänään neljän maissa tänne."

Herra sanoi minulle, "Ei, mene sinne kello kaksi. Se on tärkeää."

Tarkistin lentoaikataulut; ne eivät ole samanlaiset kuin suurien länsimaisten lentoyhtiöiden vuorot — punaisessa Kiinassa oli vain yksi lentoyhtiö, kommunistien ylläpitämä. Minulta kysyttiin heti alkuun, onko minulla viisuna. Sitten minulle kerrottiin, että Šanghaista Kantoniin oli vain kaksi lentoyhteyttä, keskiviikkona ja perjantaina. Nyt oli tiistai ja ajattelin, että jos en ehdi keskiviikon lennolle, minun on pakko odottaa perjantaihin saakka. Sanoin, että haluaisin varata paikan keskiviikon lennolle. Uskoin, että Jumalan ohjata pitää noudattaa välittömästi.

Menin poliisiasemalle kello kaksi. Poliisipäällikkö tuli tervehtimään minua. Hän oli hyvin korkeassa asemassa oleva henkilö, ja hänellä oli ikävystynyt ilme kasvoillaan. "Olette lähettänyt neljäkymmentä sähköttää Mao Tse-tungille ja Tshou En-laille. Olette valittanut, että me kommunistit levitämme sellaista väitettä, että annamme jokaiselle vapauden, ja silti me emme päästä teitä maasta. On erittäin paha asia, että käytätte tuota vanhaa raskaustemppeä. Synnytettyänne haluatte käyttää saamanne viidenkymmenen päivän loman siten, että vierailisitte sukulaistenne luona. Tietystikään emme ole antaneet lupaa. Nyt Peking tarkistaa Šanghain kanssa sitä, että miksi emme ole päästäneet teitä menemään. Saimme nuhteita. Tshou En-lai on hyvin kiinnostunut tapauksestanne (hän oli tuolloin henkilö, joka valvoi maastamuuttoa). Olette saanut meidät hankalaan asemaan. Yleensä me vaadimme ihmisiä palaamaan takaisin, heidän lähtiessään vierailemaan sukulaistensa luona. Mutta te olette poikkeus. Me haluamme että lähdette maasta ulos — ette vain mene ulos — vaan pysytte myös poissa täältä!"

Hän heitti passin minulle; otin sen ja lähdin toimistosta. Kiiruhdin kotiin pakkaamaan vähäisen omaisuuteni. Minun oli vaikea lähteä, sillä nyt jouduin sanomaan hyvästit vanhalle äidilleni, joka oli kuolemansairas. Jouduin jättämään hänet kahden kaksitoistavuotiaan veljeni kanssa.

Muistan miten katsoin kaipaavasti äitiäni. Ajattelin mielessäni. *Tämä voi olla viimeinen kerta kun näen hänet maan päällä.* Jostakin kummallisesta syystä tunsin sydämessäni, että Jumala vapauttaisi hänetkin. Itkin itkemistäni. Mutta pian minun oli lähdettävä. Muistan viimeiset sanani hänelle, "Äiti, tiedän, että Jeesus antaa meidän vielä tavata toisemme jollakin tapaa."

En voinut ottaa mitään mukaani.

Tullissa tehtiin täydellinen ruumiintarkastus. Kommunistit ottivat vihkisormukseni. Kun valmistauduin lähtemään maasta olin suuri ja painava. Poikani ei pystynyt kävelemään kunnolla. Meillä ei myöskään ollut hyviä kenkiä. Mutta miten ihmeellistä olikaan tajuta matkan alkaessa, että sen toisessa päässä häämötti vapaus. Olin täynnä kiitollisuutta Jumalalle tästä ajatuksesta: *vapaus oli nyt käsiemme ulottuvilla.*

Maa oli kova ja kärventynyt Siinä oli lasinsirpaleita, puun oksia ja juuria. Jalkamme olivat pian hiertyneet ja veriset. Meillä ei ollut mukanaamme vettä eikä ruokaa. Millaista syvää murhetta tunsinkaan noina tunteina! En pysty muistamaan miten pitkä matka oli. Meillä oli hyvin kuuma. Maaperä oli hyvin epätasainen niin, että molemmat kompastuimme monta kertaa. Tämä oli raskain matka mitä olen koskaan elämäni aikana joutunut tekemään.

Pian aloin vuotaa verta. Vaivuin polvilleni ja huusin Jumalan puoleen, "Herra, tämä on nyt kaiken loppu. Jos lapseni syntyy täällä erämaassa, minä kuolen hänen kanssaan. Pyhä Henki — auta meitä!" Kun ajattelen asiaa jälkikäteen, en usko, että matka oli paljon kilometriä pitempi. Mutta se tuntui loputtomalta. Putosin maahan ja päätin, että en enää nouse. Mutta pieni poikani pyysi minua jatkamaan. Hän veti minua vaatteistani. Nousin! Sitten Chuin Man tuli niin väsyneeksi, että hän pyysi minua kantamaan häntä. En pystynyt. Tarvitsin itse jotakuta tukemaan minua. Otin aivan poikki ja turvonnut. Poikani jalat ja sääret olivat veriset. Otimme olleet matkalla monta tuntia.

Pyysin Jumalaa, että Hän johdattaisi pikku pojan vapauteen. Minun kannatti sittenkin pitää hänen kädestään kiinni ja rohkaista häntä kävelemään. "Ota vain yksi askel kerrallaan. Hyvä Jumala, auta tätä pikku poikaa kävelemään!" rukoilin. Kiitän Jumalaa siitä miten Hän vahvisti minua kaatuessani. Hän käytti silloin tuon pienen pojan kättä vetämään minua hameesta. Chuin Man ajatteli omistavansa niin paljon voimaa, että hän pystyi vetämään minut ylös maasta. Ei hän tiennyt että hänen kätensä avulla Jumala nosti minut ylös ja antoi minulle uutta voimaa. Hän antoi minulle parantavaa voimaa jaksaakseni eteenpäin.

Lopulta tulimme rajalle. Sukulaisia odotti siellä nähdäkseen pääsikä joku heidän ystävästään tai

rakkaistaan tällä kertaa pois. Vieraat ihmiset antoivat meille leipää ja ruokaa. Kun lopulta pääsimme Makaoon, molemmat itkimme tuntikausia. Jäätelö ja leikkikalut eivät lopettaneet pikku pojan itkuja. Mikään ei saanut Chuin Mania lopettamaan itkuja. Hän kirkui kuin se, joka on juuri mennyt hermoromahduksen valtavan henkisen paineen läpi. Otin maasta hiekkaa käteeni ja annoin sen valua sormieni lävitse. *Herra, tässä maassa minulla on vapaus palvella Sinua.* Hengitin syvään raikasta ilmaa. Olin kiitollinen Jumalalle. Hän oli valmistanut meille paikan jossa saimme hengittää vapaata ilmaa. Saatoin jälleen kerran palvella Häntä ilman pelkoa tai kuolemaa. Riemuitsin kyynelten läpi sentähden, että Jumala oli osoittanut, että *Hän oli minun voimani ja pakopaikkani.*

Valmiina poistumaan Kiinasta

Lupauksen lapsi

Makao ei ollut missään tapauksessa matkani määränpää. Tiesin, että minun oli mentävä Hongkongiin, joka sijaitsi 64 kilometrin päässä Makaosta. Halusin päästä pian Makaosta Hongkongiin sentähden, että synnytyspoltot olivat alkaneet.

Mieheni ei ollut minua vastassa Makaossa, sillä hänellä ei ollut tuolloin vielä Hongkongin viranomaisilta saatua henkilöllisyyspaperia. Ilman asianmukaisia papereita hän ei pystynyt matkustamaan laivalla Hongkongista. Onneksi mieheni veli ja hänen vaimonsa saattoivat tulla minua ja Chuin Mania vastaan Makaoon asti.

Muistan aina Makaon uhkapelikasinoiden tähden. Monet menivät sinne viikonloppuisin ja hävisivät kaikki rahansa. He pelasivat vielä laivoillakin, jotka kuljettivat heitä lahden yli. Jos pelasit laivalla, sait samalla nauttia ilmaista ruokaa ja juomia. Minulle oli aivan uutta nähdä tuo ruuan ja juomien paljous, olinhan juuri tullut Kiinasta. Suurin ongelma oli se, etten puhunut näiden ihmisten kanssa samaa kiinan murretta. En pystynyt puhumaan hongkongilaisten ihmisten kanssa. Osasin vain mandariinikiinaa ja šanghain murretta. He puhuivat Kantonin kiinaa.

Odotin yli seitsemän päivää Makaossa ennen kuin minut lopulta salakuljetettiin Hongkongiin. Useimmat Kiinasta paenneet ihmiset oli pakko salakuljettaa Hongkongiin. Mutta heti, kun tällainen henkilö sai henkilöllisyyspä perit, hänellä ei ollut enää mitään ongelmia.

Eräs salakuljetusmuoto oli kätkeä ihmisiä pieniin purjeveneisiin. Pakolaisen piti ryömiä lastiruumaan kuin käärme. Tästä epämukavasta paikasta oli maksettava kaksisataa Hongkongin dollaria. Monet hukkuivat tai tukeutuivat matkan aikana. Jos matkustaja saatiin kiinni, hänet lähetettiin Hongkongista takaisin kommunistien Kiinaan.

Miten huolissani olinkaan! Lapseni syntymä oli viivästynyt. Olin pahasti poissa tolaltani. "Herra, jos Sinä halusit että tulisin synnyttämään lapseni Makaossa, silloin lähden mieluummin takaisin Kiinaan. Äitini on siellä. Minulla ei ole ketään täällä. Voi, älä anna minun lapseni syntyä täällä yksinäisyydessä. Sinä sanoit, että et halua minun lapseni syntyvän punaisessa Kiinassa. Minä uskon, että Sinä et halua hänen myöskään syntyvän täällä!"

Olin hyvin lihava. En pystynyt puhumaan kenenkään kanssa. Ilma oli hyvin kuuma; oli elokuu. Saatoin tuskin hengittää painostavan kuumuuden ja suuren kokoni tähden. Kaikki näytti toivottomalta. Otin väsynyt ja sairas. Lopulta tuli päivä jolloin kuulin, että minun vuoroni oli päästä Hongkongiin. Viivytyks oli kestänyt oletettua kauemmin. Niinpä appeni joutui maksamaan yhä enemmän saadakseen poikani ja minut ulos Makaosta. He muuttivat paperini niin, että saatoin käyttää niitä päästäkseni Hongkongiin.

Lopulta pääsimme laivaan. En halua paljastaa yksityiskohtia siitä miten minut salakuljetettiin maasta. En halua vaarantaa kenenkään toisen mahdollisuuksia paeta punaisesta Kiinasta Hongkongiin.

Viimeisessä pakomatkan vaiheessa meillä ei ollut ketään sukulaisia mukana; eräs tuntematon henkilö vei meidät laivaan. Olin laivassa noin kolme tai neljä tuntia. Monet asiat vaivasivat mieltäni. Minulla oli ongelmia kielen tähden. Tämä oli ensimmäinen kerta kun jouduin tekemisiin Kantonin murteen kanssa. Se kuulosti minusta aivan vieraalta kieleltä.

Mitä minun pitäisi tehdä? Kun veneeni tulee rantaan, ja pääsen täältä ulos, miten minun pitää sitten toimia? Minun pitäisi saada joku leimaamaan paperini jotta pääsisin laillisesti Hongkongiin.

Kun pääsin perille poliisi pysäytti minut. En tiedä tarkalleen mistä oli kysymys, mutta luulen, että lailliset puitteet oli hoidettu kuntoon. Pääsin pois laivasta ja sain mennä Hongkongiin.

Jälleen kerran havaitsin, miten Jumala oli valmistanut minulle tien. Kaksi tai kolme autoa oli vastassani, ja joukko ihmisiä: mieheni ja hänen perheensä, appeni ja muita sukulaisia.

Näytin varmastikin kerjäläiseltä tuon vaikean matkan jälkeen. Yhtäkkiä havaitsin kaiken rikkauden, joka ympäröi minut. Kaikkiolla oli autoja ja hyvinpukeutuneita ihmisiä.

Menimme autoon ja lähdimme nopeasti matkaan. Käsitin myöhemmin, että vaikka olin jo auton sisällä, minut olisi voitu ottaa kiinni ja viedä pois. Auto pysähtyi vasta appeni talon luona. Se oli kolmi-kerroksinen, vanhanaikainen kiinalainen talo, jonka pääovea vartioi kaksi kivistä leijonaa — hyvin kaunis talo. Alimman kerroksen huoneistot oli vuokrattu ulkopuolisille. Me asuimme toisessa kerroksessa ja appivanhempani kolmannessa. Talo oli miellyttävä ja viileä sisältäpäin. En löydä sanoja joilla voisin

ilmaista sitä kiitollisuutta, jota tunsin Jumalaa kohtaan siitä, että Hän soi minulle tämän elinympäristön.

Kiinalaisen tavan mukaan morsiusparin pitää tarjoilla teetä miehen kodissa häiden aikana. Meitä ei vihitty Hongkongissa vaan Kiinassa ja näin ollen tämä seremonia oli jäänyt suorittamatta. Kun pääsimme talon sisäpuolelle perhe asetti kaksi tuolia eteemme. Appeni ja anoppini istuutuivat niille. Kaadoin mieheni kanssa heille teetä vaikka olimme olleet jo monta vuotta naimisissa. Sitten he antoivat minulle 1200 Hongkongin dollaria ja ottivat minut Lamin perheen jäseneksi.

Nainen, joka oli tuonut tyttäreni Kiinasta pois, oli ainoa minulle läheinen ihminen. Hän oli myös ainoa, jolle saatoin puhua omalla murteellani. Hän kertoi minulle, että tyttärestäni, joka oli vain kahden-toista kuukauden ikäinen silloin kun he tulivat Hongkongiin, oli tullut hyvin suosittu. Hoitaja kertoi minulle ihmeellisiä asioita; miten tyttärestäni oli pidetty hyvää huolta; miten häntä oli kohdeltu.

Olin erikoisen kiinnostunut kuulemaan miten hän ja tyttäreni olivat päässeet Makaoon ja miten heidät oli salakuljetettu sieltä eteenpäin. Hongkongin hallituksella oli tuohon aikaan sellainen määräys, että sylilapset eivät tarvinnut virallista lupapaperia päästäkseen kaupunkiin. Koska tämä nainen oli pitänyt huolta tyttärestäni koko hänen elämänsä ajan, hän oli onnellinen niin kauan kuin he olivat yhdessä.

Kun he saapuivat Makaoon, heitä vastassa oli kaksi mieheni sisarta, jotka hoitivat asioita siitä eteenpäin. He päättivät lähteä välittömästi Hongkongiin. He ottivat tytön hänen hoitajaltaan. Heidän suunnitelmana oli salakuljettaa lapsi pienellä veneellä: he joutuivat maksamaan hänestä vain 200 dollaria salakuljetuspalkkiota.

Lapsi alkoi parkua voimiensa takaa. Hän ei halunnut olla näiden ihmisten kanssa. Hän repi heidän kasvojaan ja veti tukasta. Tyttäreni halusi vain hoitajansa luo, jonka englanninkielinen nimi on Grace, kiinalainen nimi Ah Hsing. Yhtäkkiä Grace jäi seisomaan yksin. Lapsi katosi hänen näköpiiristään kahden tuntemattoman naisen kanssa jonnekin ihmisjoukon sekaan. Tyttäreni itki koko matkan mieheni kotiin asti.

Valitettavasti Grace ei ollut ainoa, joka oli pakomatalla. Tuhannet ihmiset odottivat pääsyä Hongkongiin. Hän joutui olemaan kaksi vuorokautta Makaossa ennen kuin hänet salakuljetettiin pienessä *sampan*-veneessä yhdessä kolmentoista muun ihmisen kanssa. Joskus matka kesti niin kauan, että matkajia kuoli hapen puutteeseen. He eivät päässeet veneen kannelle saadakseen raitista ilmaa, poliisihan ei saanut nähdä heitä. Meripoliisit partioivat lahdella ja tutkivat venettä nähdäkseen, oliko niissä salamatkajia. Jotkut kohtelivat pakolaisia kuin sikoja. Olosuhteet matkalla olivat hirvittävät: ei saanut puhua, ei ollut ruokaa, ei käymälää. Kun he pääsivät pois veneestä, heidän täytyi kävellä pitkä matka. Sitten he kohtasivat auton johon heidät ahdettiin. Hoitaja sanoi, että jos hän olisi tiennyt miten häntä kohdellaan, hän ei olisi koskaan halunnut tulla.

Grace oli innokas kertomaan minulle matkan yksityiskohdista. Olimme samanikäisiä ja ymmärsimme toisiamme. Grace ei ollut pystynyt puhumaan kenenkään kanssa lähtönsä jälkeen kommunistisesta Kiinasta. Kieli, jota hän kuuli kaduilla, oli hänelle outo. Koska hän oli kasvanut maalla, hän ei ollut oppinut kirjoittamaan eikä lukemaan.

Hän joutui hankaluuksiin matkallaan Hongkongiin tyttäreni luokse. Ensimmäkin hän oli hyvin huomiotaherättävä liikkueensa kaduilla. Manner-Kiinasta tulevilla ihmisillä ei ollut meikattuja kasvoja, heidän tukkansa ei ollut laitettu eikä heidän vaatteensa olleet hyvännäköisiä. Jokainen huomasi heti, että Grace oli tullut punaisesta Kiinasta. Salakuljettajajohtaja oli käskennyt häntä vaihtamaan vaatteensa. Jos hänet pysäytettäisiin, häntä auttaisi jos hän oli pukeutunut toisten tavalla.

Lopulta Grace tuli Kowloonin, vastapäätä Hongkongia. Hänen käskettiin juosta. Hän pääsi hyvin pieneen linja-autoon. Sisälläolevat olivat ahtautuneet toisiaan vasten. Mutta kukaan ei puhunut sanaakaan. Linja-auton kuljettaja ajoi heidät mahdollisimman nopeasti päämäärään ja pyysi heitä nousemaan ulos autosta. Grace vaihtoi vaatteensa ja ylitti rajan Hongkongin kaupunkiin.

Kertomansa mukaan hän ei siitä hetkestä lähtien kun hän astui anoppini taloon pystynyt puhumaan toisten kanssa. Hän yritti kysellä lasta. Hän ymmärsi, että lapsi oli kolmannessa kerroksessa. Sinä hetkenä, kun hänen äänensä kantautui pohjakerroksesta kolmanteen, lapsi heräsi. Chiun Way alkoi itkeä. Hän halusi hoitajan syliin. Tuosta hetkestä lähtien tyttäreni antoi tuskin kenenkään toisen koskea itseensä.

Anoppini pyysi Gracea menemään kylpyyn. Hän ei pitänyt siitä. Kylpyhuone oli talon ylimmässä kerroksessa, joka oli lämmittämätöntä aluetta. Ilma oli hyvin kylmä. Oli joulukuu, juuri ennen kiinalaista uutta vuotta.

Mutta Hongkong oli hänelle vieras ja hänen oli vaikea tottua kaupunkiin. Hongkong oli suuri kaupunki. Siinä oli yli neljä miljoonaa asukasta. Kaupunki kasvoi päivittäin. Kaikki maailman ihmiset näyttivät tulevan Hongkongiin hoitamaan liikeasioitaan. Se oli Kauko-Idän kohtaamispaikka.

Kaikki oli erityisen vaikeaa minulle. Lapseni piti syntyä minä hetkenä tahansa. Olin jälleen täysin toisista ihmisistä riippuvainen — en osannut puhua kieltä, eikä meillä ollut rahaa. Siksi meidän oli pakko ottaa mitä toiset antoivat meille. Kun pakenin Kiinasta, ajattelin, että nyt minulle avautuu aivan uuden-

lainen elämäntapa. Mutta tämä ei ollut mitä olin kuvitellut. Koska olimme molemmat, mieheni ja minä, valmistuneet lakitieteellisestä tiedekunnasta, ajattelin, että meidän olisi helpompi päästä uuden elämän alkuun. Mutta liian monta pakolaista yritti meidän tavallamme aloittaa uutta elämää. Ei ollut lakimiehien tarvetta. Kaiken lisäksi tutkintojamme ei hyväksytty Hongkongissa. Meillä ei ollut rahaa ostaa huonekaluja ja niinpä meidän oli pakko nukkua sen varassa jota saatoimme löytää itsellemme. Mutta kuitenkin, vapaus oli meidän!

Eräs suuri ongelma muodostui synnyttämisestäni. En tuntenut yhtään lääkäriä, ja minun oli hyvin vaikea kertoa kenellekään, että olin odottanut lastani kaksitoista kuukautta. Lopulta anoppini vei minut lääkärin luo. Synnytyspoltot alkoivat pian, ja minut lähetettiin sairaalaan vain kuullakseni siellä, että kysymyksessä oli väärä hälytys. Lyhyt sairaalakäyntini oli ollut hyvin kallis ja anoppini oli harmissaan kulujen tähden. Lääkäri kehotti minua palaamaan takaisin kotiin. Ajattelin mielessäni. *Miksi minun täytyy jälleen käydä läpi kaikki nämä koetukset? Jumala, onko jokin asia epäkunnossa? Olenko tehnyt jotain Sinun tahtoasi vastaan?* Noin kahden viikon kuluttua poltot muuttuivat tiheämmiksi, mutta en halunnut kertoa niistä kenellekään. Halusin olla varma siitä, että lapsi todella syntyisi tällä kertaa. Poltot kestivät kolmekymmentäkuusi tuntia. Tämä synnytys oli minulle kaikkein vaikein.

Mieheni oli paikalla. Mutta hän oli käyttäytynyt hyvin oudosti minua kohtaan koko tämän ajan. Hän oli julma ja inhottava. En voinut ymmärtää tätä. Olin epätietoinen ja hämmentynyt. Kirjoittaessani tätä kirjaa olen huomannut, että mennyt elämäni näyttää niin liikuttavalta ja raskaalta. Mutta kaiken tämän tuskan keskellä oli ihmeellistä huomata, miten Jumala valmisti minua tulevia päiviä varten!

Miten onnellinen olinkaan kun hoitajat toivat luokseni pienen, hyvinvoivan poikani! Mieheni vanhemmat olivat onnellisia siitä, että uusi vauva oli poika! Annoimme hänelle nimen Chuin Mo. Kaikki sukulaiset ja ystävät saivat puheihinsoittojen kautta heti tietää pojan syntymästä. Poika on hyvin tärkeä kiinalaiselle perheelle.

Kahdenkymmenen neljän tunnin kuluttua synnytyksestä sain ihottuman kaikkialle ruumiiseeni. Luulen että se johtui siitä, että olin yliväsinyt ja loppuunkulunut. Olin viikon ajan sairaalassa. Sen jälkeen menin lapsen kanssa appivanhempieni luo. Koska meillä oli kolme lasta elätettävänä, elämä oli aika vaikeata. Niinpä päätin, että minun olisi parasta lähteä etsimään itselleni työtä. Vihasin ajatustakin, että eläisin rikkaiden kotirouvien tavoin ja antaisin ihmisten palvella minua. En kestänyt ajatusta että asuisin toisen ihmisen katon alla enkä tekisi mitään. Aloin rukoilla ja odotin Jumalalta ohjausta. Mitä minun pitäisi tehdä seuraavaksi?

Joseph (lupauksen lapsi)

Ihmeitä äidin elämässä

Useimpiin kiinalaisiin verrattuna äitini oli siinä onnellisessa asemassa että hän oli hyvin koulutettu. Opiskeltuaan kuusi vuotta kiinalaisissa oppikouluissa hän päätti opintonsa amerikkalaisessa lähetyskorkeakoulussa. Hän halusi päästä tähän kouluun ja samalla opettajien suosioon. Sen vuoksi hänestä tuli "riisikristitty". Tuohon aikaan hän ei tuntenut Jeesusta mutta hänen oli helppo sanoa, että hän halusi ottaa Jeesuksen vastaan. Hän tunnusti uskoa vastalahjana "riisistä", hyödystä, jota sai lähetysasemalta.

Äitini, joka oli hyvin pienikokoinen, alle 150 cm pitkä, ei ollut koskaan joutunut kokemaan mitä työn tekeminen oli. Hän käytti mieluummin vapaa-aikansa mahjongin pelaamiseen. Hän saattoi pelata päivittäin jopa 16 tuntia.

Olin huolissani silloin, kun hän menetti suuria rahasummia pelissä. Myöhemmin hänellä ei ollut enää paljon rahaa menetettävänä. Olen vakaasti sitä mieltä, että tällaisessa mahjongin pelaamisessa on henkivoimat liikkeellä. Sitä ei pysty lopettamaan. Sama tilanne on ihmisillä, jotka sanovat, että he pystyvät lopettamaan tupakanpolton tai juomisen, mutta eivät kuitenkaan kykene siihen. Henkivoimat estävät sen. Vaikka äitini tiesi, että hän tuhlassa aikaansa pelaamiseen eikä se ollut hänelle hyväksi, hän halusi silti pelata, voittipa hän siinä taikka hävisi. Kun olin pieni, olin huolissani äidistäni. Pelkäsin, että isä tulee kotiin ja nuhtelee häntä pelaamisesta. Minulle oli kerrottu, että jos hänen tyynynsä oli pystyasennossa, silloin hän voittaisi. Joka kerta kun hän lähti pelaamaan mahjongia, järjestelin hänen tyynynsä pystyasentoon ja uskoin, että se auttaa häntä. Yritin rukoilla ja pyytää Jumalan apua hänelle. Tein mitä tahansa, ettei hän olisi menettänyt rahojaan pelissä. Ja nyt hän oli bambuesiripun takana — yksin ja kärsivänä.

Eräänä yönä, kun olin rukoilemassa, näin Herran. Hän sanoi minulle, että äitini pääsee pois punaisesta Kiinasta. Halusin uskoa sen, mutta tiesin toisaalta, miten inhimillisesti puhuen mahdotonta se oli. Äitini oli saanut sydänkohtauksen, eikä hän ollut kyennyt ottamaan kylpyä yksinään kolmentoista kuukauden aikana. "Herra, miten ihmeessä hän voi päästä ulos?"

Työskentelin tällöin evankelisessa työkeskuksessa Hongkongissa. Paikan nimi oli Uuden Elämän Temppele. Eräs tehtävistäni oli jakaa traktaatteja ja kirjasia, joita Oral Roberts ja toiset olivat kirjoittaneet. Ajoimme kuoma-autoilla kaupungista ulos Aberdeeniin asti, jossa voimme todistaa jokilaivoissa eläville ihmisille. Koska maata ei ole riittävästi kaikille ihmisille, nämä *sampan*-ihmiset asuvat öin ja päivin veden päällä. He eivät tule koskaan maihin; heidän kotinsa on veneessä. Tuhannet ihmisolennot asuvat tällaisissa olosuhteissa. Usein kokonainen perhekunta asuu yhdessä veneessä: isoäiti, miniä, pojanpoika. Jopa kymmenen ihmistä tai enemmänkin voi asua purjeveneessä, jossa on kummallisen näköiset purjeet.

Miten hyvin muistankaan tammikuun neljännen päivän 1960. Seurakunnan nuorisoryhmä lähti jakamaan kirjallisuutta. Olimme kaikki hyvin onnellisia. Olimme jakaneet jo melkein kaikki traktaatit ja valmistauduimme kotimatkaan. Seisoin laiturin reunalla ja kurottauduin antamaan viimeisiä traktaatteja *sampan*-ihmisille. Kiinassa useimmat ihmiset uskoivat, että kun oppii tuntemaan Jeesuksen, silloin myös monet aineelliset tarpeet tyydytetään. Useimmat ihmiset tarvitsivat joko rahaa tai ruokaa. *Sampan*-ihmiset kuvittelivat, että me annoimme heille jotain syötävää. Jokainen työntyti eteenpäin saadakseen jotain käsiinsä. He eivät tieneet, että evankeliumivihkosen sisältö oli sanoja.

Joku löi minua rintaan. Putosin 7 metriä alas veteen. Keskipäivän aikaan vesi on alempana, onhan luodeaika. Veden rajassa oli paljon kiviä näkyvissä. Puolet kehoani putosi veteen, ja puolet jäi kivien päälle. Menetin tajuntani. Ambulanssi vei minut Kuningatar Maryn sairaalan poliklinikalle. En tiennyt, mitä minulle oli tapahtunut. En muistanut mitään. Kun tajuntani palasi huomasin, että vasen jalkani oli kipsissä ja päässäni oli suuri kuhmu. Verta näytti tulevan kaikkialta ruumiistani. Ihmiset alkoivat nauraa minulle: "Miksi sinun Jumalasi ei varjellut sinua onnettomuudelta?" "Sinähän teit työtä 'Elävälle Jumalalle', miten tämä voi tapahtua sinulle?"

He ajattelivat varmasti, että saatana ei pysty koskaan koskettamaan kristittyjä ihmistä. En voinut vastata heille järkevasti. Mutta muistin erään asian. Jumalan sanassa sanotaan, että "kaikki yhdessä vaikuttaa niiden parhaaksi, jotka Jumalaa rakastavat." Minä palvelin Herraa ja rakastin Häntä. Tein päivittäin kirkossa monta tuntia työtä. Ajattelin, *Ei ole mitään syytä, miksi Jumala rankaisi meitä kuolemalla. Mutta olen aivan varma, että tämä vaikuttaa parhaaksi.* Makasin vuoteellani ja ylistin Jeesusta. Odotin, mitä hyvää loukkaantumisestani tulee. En olisi koskaan voinut kuvitellakaan, että tämä

loukkaantuminen olisi syynä oman äitini vapautumiselle kommunistien käsistä bambuesiripun takaa!

Kolmen päivän kuluttua tulin jälleen tajuihini. Aamulla kello kymmenen aikaan tuuli puhalsi hiljaa ikkunaverhoihin. Kuulin Jumalan äänen sanovan minulle seivästi, "Nora, nyt on tullut aika sinun äitisi päästä pois punaisesta Kiinasta. Hän on pian luonasi."

Tiesin, että äitini oli saanut hyvin vakavan sydänkohtauksen. Hän ei pystyisi matkustamaan samalla tavoin kuin olin itse tullut. Hän ei pystynyt edes pääsemään ulos omasta talostaan. Miten hän pystyisi matkustamaan? En ollut kuullut hänestä mitään pitkään aikaan. En tiennyt, joutuiko hän kärsimään kommunistien käsissä. Hän todellakin kärsi. Joka yö kuulustelijat tulivat ja kysyivät, tuleeko hänen tyttärensä takaisin. "Miten ihmeessä ette ole kuullut tyttärestänne mitään?" Ihme sinänsä oli se, että hän ei kuollut tämän henkisen kidutuksen aikana. Aivan ilmeisistä mahdottomuuksista huolimatta minä heit- täydyin sen varaan, mitä Jeesus oli luvannut — äitini pääsisi eräänä päivänä ulos punaisesta Kiinasta. Kun Pyhä Henki puhui minulle aloin heti toimia.

Jumalan äänen kuuleminen ja toimimatta jättäminen ei palvele ketään. Eräs ajatus tuli mieleeni. Muistin, että nainen joka oli tuonut tyttäreni pois punaisesta Kiinasta, oli hyvin voimakas. Itse asiassa hän oli tottunut kantamaan 50 kg:n painoisia taakkoja. Kysyin, voiko hän kantaa minua. Olin niin suuri, ettei hän voinut nostaa minua selkäänsä, mutta hän nosti minut käsivarsilleen ja kantoi minut rappuja alas.

Mieleeni juolahti, että voisin yrittää saada äitini vapautettua sillä syyllä, että hänen tyttärensä tarvitsi apua. Jos voisin saada todisteet siitä, että olin vahingoittunut, voisin ehkä väittää viranomaisille että olin raajarikkokojien. Soitin taksin ja menin heti Kuningas Maryn sairaalan poliklinikalle. Minun ei ollut vaikeata saada röntgenkuvia ja kirjallista selvitystä lääketieteellisestä diagnoosista ja hoidostani. Leik- kasin sanomalehdistä onnettomuuttani koskevia lehtikirjoituksia.

Lähetin kaiken tämän toivorikkaana punaisen Kiinan viranomaisille ja pyysin äitini vapauttamista. Viikko toisensa jälkeen kului enkä kuullut mitään äidistäni. *Missä on vika*, ihmettelin. Olin varma siitä, että hän halusi epätoivoisesti päästä pois punaisesta Kiinasta.

Noin kuusi viikkoa myöhemmin, helmikuun puolivälissä, kipsi otettiin pois jalastani. Siitä otettiin uudet röntgenkuvat. Tohtori tuli röntgenhuoneesta ja sanoi, "Olen pahoillani siitä, että olimme hyvin hätäisiä. Jalkaanne asettamani kipsi on aiheuttanut luiden virheellisen asennon. Luu täytyy rikkoo jälleen."

Huusin sisimmässäni Herralle. "Jeesus! Miksi? Jeesus, miksi?" Menin kotiin ja itkin pitkän aikaa. En käsittänyt mistä oikein oli kysymys. Kipsi oli ollut paikoillaan kuusi viikkoa eikä se auttanut yhtään. Nyt oli pakko rikkoo luu, ja asettaa päät uudelleen yhteen. Joutuisin olemaan jälteen kipsissä. Herra sanoi minulle hyvin hiljaa, "Nora, olenko minä jättänyt sinua koskaan yksin? Olenko koskaan laiminlyönyt sinua? Miksi aina purat sisuasi minuun, Nora? Enkö ole luvannut, että kaikki yhdessä vaikuttaa parhaak- sesi?" Vastaan nopeasti, "Mitä hyötyä tästä on, Jeesus? En näe mitään järkeä tässä. Näen vain tuskan ja kivun, ja ihmiset nauravat minulle. Ei vain siksi, että kärsin niin paljon. Jos minulle asetetaan toinen kipsi, ihmiset nauravat ja pilkkaavat minua vielä enemmän siksi, että minulla on heikko Jumala. Mitä voit toteuttaa tämän kautta? Minä en yksinkertaisesti vain ymmärrä!"

Tilanne paheni entisestään kun sukulaiseni tulivat luokseni ja nauroivat minulle. He osoittivat minua sormellaan ja moittivat minua. Aloin vaipua epätoivoon. "Herra, näytä minulle mitä haluat minun tekevän." Herra vastasi: "Mene takaisin sairaalaan ja anna lääkärin tehdä uusi leikkaus jalallesi. Lähetä äidillesi uudet paperit tapaturmastasi." En tiennyt silloin, että hän ei ollut käyttänyt ensimmäisiä papereita päästäkseen ulos maasta. Hän kuvitteli, että minä olin sepittänyt koko jutun, ja ajatteli ettei saisi lähtö- lupaa. Vasta toisella kerralla hän ymmärsi, että pyyntöni oli vakava.

Toinen leikkaus tehtiin maaliskuussa. Muistan aina ne virallisesti vahvistetut asiapaperit, jotka lähtivät Kiinaan. Kipsi otettiin pois johonkin aikaan toukokuussa. Pääsin jälleen seisomaan omilla jaloillani. Minusta tuntui, että kävelin tuhansilla neuloilla. En pystynyt panemaan kenkiä jalkaani. Se masensi minut jälleen kerran.

Seurakunnan pastori tuli eräänä päivänä ja toi minulle kainalosauvat. Tuohon aikaan minulla ei ollut riittävästi rahaa, että olisin voinut ostaa niitä itse. "Sinun on parasta tulla huomenna takaisin työhön kirkolle." "Pastori, miten minä voin tulla töihin? En voi liikkua millään kulkuneuvolla. Meillä ei ole autoa. Minun on pakko käyttää julkisia kulkuvälineitä. Ne ovat aina täpösen täysiä. Usein sieltä saa vain seisomapaikkoja." "Yritän noutaa sinut kotoa", hän lupasi.

Kerroin pastorille, että minulla on äiti, joka oli ansassa bambuesiripun takana. Pyysin seurakuntaa rukoilemaan äitini puolesta jokaisessa rukoukokouksessa. Joka päivä minä rukoilin äitini vapautumista punaisesta Kiinasta.

Tämä tapahtui toukokuussa. Tuli kesäkuu, heinäkuu ja elokuu. Voi, miten pitkiltä nuo kuukaudet tuntuivatkaan! Muistelin jatkuvasti Pyhän Hengen sanoja minulle, "Nyt on aika äitisi päästä vapaaksi."

"Miksi sitten — miksi. Herra? Miksi nämä kuukaudet ovat kuluneet niin hitaasti? Kerroit minulle jo kauan sitten, että äitini pääsee vapauteen."

Olin jälleen työskentelemässä kirkossa. Rukoilemassa kuten tavallista. Meillä oli juuri menossa herätyskokoussarja. Olin tullut kotiin kymmenen maissa. Olin niin väsynyt, että heittäydyin vuodesohvalle ja nukahdin heti. Jumalan enkeli ilmestyi minulle ja sanoi, "Nora, Nora, herää!" Heräsin ja havaitsin, että kello oli kolme aamuyöllä. Syy siihen, että katsoin kelloa oli se, että ihmiset nauroivat usein minulle kertoessani näistä hengellisistä kokemuksista. He halusivat, että kerroin heille milloin ja missä ne tapahtuivat. He pilkkasivat, "Kas, siinä menee Nora, joka sanoo uskovansa yliluonnollisiin tapahtumiin." Enkeli sanoi minulle, "Nora, huomenna se tapahtuu. Huomenna äitisi on täällä. Voit luottaa minuun — hän tulee varmasti."

Olin niin kiihtynyt, että herätin mieheni, lapseni, hoitajan, naapurit. Soitin ystäville ja kerroin heille mitä Jumala oli puhunut minulle lähettiläänsä kautta — että äitini tulee huomenna punaisesta Kiinasta!

En ollut kuullut sanaakaan äidistäni kaikkina näinä kuukausina. Hän ei ollut lähettänyt minulle ainuttakaan korttia tai kirjettä. En edes tiennyt, oliko hän saanut maastapoistumisluvan vai ei. En tiennyt mitään! Mutta tiesin, että ääni oli Jumalan. Näin enkelin henkilökohtaisesti. Seuraavana päivänä menin välittömästi kaupunkiin ja lainasin sata Hongkongin dollaria, jolla ostin huonekaluja. Ostin pöydän, vuoteen ja lipaston. Vuokrasin myös huoneen eräästä huoneistosta, joka maksoi kahdeksankymmentä Hongkongin dollaria kuukaudessa. Ryhdyin heti toimimaan, sillä uskoin Hebrealaiskirjeen sanan 11:1: "**Mutta usko on luja luottamus siihen, mitä toivotaan, ojentautuminen sen mukaan, mikä ei näy.**" Jos sinun täytyy nähdä, koskettaa kaikkea, saamasi siunaus ei ole niin suuri kuin se on silloin kun toimit pelkän uskon varassa. Niinpä vuokrasin huoneen uskonvaraisesti. Ostin sinne huonekalut.

Odotin näkeväni äidin samana päivänä. Menin kirkolle työhön. Herätyskokoussarja jatkui yhä, enkä päässyt kotiin kuin vasta hyvin myöhään illalla. Saarnaaja puhui yhä kun kello tuli 22.30. Kun menin kotiin. Ajattelin, että jotakin on vinossa lasteni kohdalla. En tiennyt, että pöydällä oli sähkö. Siinä luki. "Olen matkalla luoksesi, Nora. Allekirjoitus: Äiti." Sähkö oli lähetetty Makaosta. Sinne oli matkaa vain kuutisenkymmentä kilometriä. "Hän on Makaossa! Hän on jo päässyt vapauteen!" huuhdahdin. "Minä kerroin teille, miten Jumala sanoi minulle kello kolme aamulla, että äitini on tulossa. Kukaan teistä ei uskonut minua." Perheeni oli ollut sitä mieltä, että olin sairas — henkisesti sairas, kun olin kertonut heille tällaista kello kolme aamuyöstä. Heistä oli uskomatonta se, että saatoin olla niin varma asioista, jotka Jumala oli puhunut minulle. Otin heidän mielestään outo: puhuin oudoilla kielillä rukoushetkieni aikana; minulle oli sattunut tapaturma — olin ilmeisesti pudonnut rappusista ja lyönyt pääni niin kovaa, että aivot olivat vaurioituneet!

Juuri silloin tapahtui jotain kummallista keittiössä; kuulin jotakin putoavan kilisten lattialle. Juoksin katsomaan, mikä oli hätänä. Hoitaja, Yee Ah Hsing, seisoi keskellä lattiaa. Hän oli tuonut tyttäreni pois Kiinasta. Nyt hän oli ottanut pienen Budhan patsaan, jota hän oli piilotellut keittiössä, ja heittänyt sen lattialle palasiksi. "Rouva Lam", hän sanoi minulle, "Minä en enää halua uskoa tuollaiseen jumalaan. Rouva Lam, minä haluan uskoa teidän Jumalaanne. Minä haluan ottaa teidän Jeesuksenne minun Vapah-tajakseni." Rukoilimme yhdessä. Hän tunnusti syntinsä.

Hän oli ensimmäinen uskoon tullut henkilö evankelioimistyössäni. Tämä työ aikoi välittömästi kodissani. Kun asetin kädet hänen päällensä ja kerroin hänelle Jeesuksesta, Pyhä Henki lankesi hänen päällensä. Hän otti Jeesuksen vastaan ja puhkesi ylistämään Häntä taivaallisella kielellä.

Äiti saapui lopulta. Hän kertoi minulle myöhemmin, ettei hän tiennyt miten hän jaksaisi matkustaa. Mutta kun hänen aikansa tuli saada lähtöviisumi, hän sai voimaa ja saattoi aloittaa matkan. Hän kertoi miten esimerkiksi sade lakkasi heti kun hän oli astunut autosta ulos, mutta kun hän nousi uudelleen autoon, sade jatkui. "Kun tarvitsin voimaa, sain sitä. En yksinkertaisesti pystynyt uskomaan sitä todeksi. Jumalan täytyy olla minun pakoni takana."

Mutta vaikka Jumala oli vapauttanut hänet ja hän oli nyt Hongkongissa, häneen tuli uudelleen tuo vanha kiusaus pelata mahjongia.

Oli joulupäivä. Äiti oli luvannut lähteä kanssani joulukirkkoon. En tajunnut sitä, että hän oli sopinut pelaamisesta tuoksi iltapäiväksi. Hän ei tullut kanssamme kotiin lounaalle, vaan lähti Kowloonin pelaamaan mahjongia. Hän tuli kotiin hyvin myöhään. Seuraavana päivänä hän oli erittäin sairas. Pyysin lääkäriä heti katsomaan häntä; hän oli kuolemaisillaan. Herra opetti hänelle tottelemattomuuden läksyä sen tähden, että hän ei kulkenut Herran viitoittamaa tietä.

Hänen oli hyvin vaikeaa muuttua. Minä vihasin sydämestäni tuota peliä, mutta hän ei ymmärtänyt minun tunteitani. Parannuttuaan hän pelasi jälleen. Pelaaminen oli hänen elämänsä epäjumala. Me olemme kristittyjä ja mielestämme elämme hyvää kristillistä elämää. Mutta jos me emme elä voittaaksemme ihmisiä Kristukselle, emmekä tee mitään Jumalalle, sellainen elämä ei ole elämisen arvoista.

Äitini sai suuren opetuksen eräänä päivänä. Vuonna 1964 hän sai halvauskohtauksen. Meidän täytyi viedä hänet Kuningatar Maryn sairaalaan. Hän makasi siellä tajuttomana useita vuorokausia. Väliin hän oli hetken tajuissaan, mutta vaipui jälleen tajuttomuuteen. Olimme varmoja siitä että hän kuolee. Lääkäri kertoi meille kerran, että hän oli kolmen tunnin päässä kuolemasta. Hän kehotti meitä valmistautumaan

hautajaisia varten. Menin yksinäisyyteen ja huusin Herran puoleen. "Herra, jos tämä on hänen viimeinen mahdollisuutensa elää, anna hänen jäädä eloon ja julistaa Sinun tekojasi eikä aineellisia asioita. Hänellä on ollut kaikkea maallista, mutta hän ei ole tuntenut Sinua henkilökohtaisesti. Herra, anna hänelle anteeksi ja paranna hänet."

Lääkäri hoiti äitiäni sillä aikaa kun rukoilin. Äidillä oli korkea verenpaine ja sydänkohtaus. "Kun ihmisellä on nämä kaksi sairautta yhdessä", lääkäri sanoi, "hänelle on vaikeata määrätä lääkkeitä. Jos annan hänelle pistoksen, se vaikuttaa hänen aivoihinsa ja ne vaurioituvat. Jos annan hänelle pillereitä sydämen tähden, hän kuolee."

Soitin seurakuntaan. Monet rakkaat sisaret ja veljet alkoivat rukoilla. Kun seurakunta oli rukoillut ja paastonnut neljä päivää, äitini palasi tajuihinsa. Muutaman viikon kuluttua hän pääsi sairaalasta. Vuoden kuluttua hän saattoi kävellä normaalisti, aivan kuin hänellä ei olisi ollutkaan halvauskohtausta. Hän ymmärsi lopulta, että tämä pitkälinen sairaus oli Jumalan opetus hänelle. Jos Jumala on ollut niin hyvä hänelle, äitini mielti, Hän rakastaa varmasti hyvin paljon. Mutta vielääkään hän ei totellut Jumalaa ja kulkenut Hänen tietään.

Muutin Yhdysvaltoihin vuonna 1967. Lähetin äidille sähkeen, että hän tulisi heti, kun olin itse päässyt asettumaan paikoilleni. Olin puhunut ja matkustanut monissa paikoissa, ja tarvitsin häntä lasteni hoitajaksi. Äitini tuli luokseni Amerikkaan jonkin ajan kuluttua.

Vaikka äitini terveys oli palautunut vaikean sairauden jälkeen, hän oli sairastanut myös niveltulehdistusta yli kolmekymmentä vuotta. Joka yö hän nousi ylös, hieroi niskaansa ja lääkitsi sitä. Tämä auttoi häntä vain hetken. Niveltulehdukseen ei ole mitään parantumiskeinoa.

Joka kerta kun hän meni erikoislääkärin luo sydämensä tähden, lasku oli melkein neljäsataa markkaa. Lääkäri sanoi aina, "Olen pahoillani" mutta me emme voi auttaa teitä." Tuohon aikaan hän painoi vain 45 kiloa. Hän ei pystynyt edes nielemään. Sanoin silloin, "Herra" jos olen koskaan tarvinnut äitiä, niin se on nyt. En tunne ketään tässä oudossa maassa." Sanoin, "Pelasta hänen henkensä ja anna hänen kokea Pyhä Henkesi ja anna hänen parantua."

Eräänä päivänä äiti tuli jälleen lääkäristä. Sanoin hänelle, "Äiti" sinulla ei ole elämässäsi enää mitään toivoa ellet luovuta itseäsi Jeesukselle ja anna Hänen parantaa sinua. Jos vain luet Raamattua, eikä se toteudu omalla kohdallasi, siitä ei ole mitään hyötyä."

Äitini joutui selvittämään asiat Jumalan kanssa. Hän polvistui ja rukoili. Hän pyysi Jumalaa auttamaan häntä. Eräänä päivänä hän tuli kirkosta ja väitti olevansa terve. Hän oli jo hyvin monta kertaa aikaisemmin pyytänyt esirukousta, mutta hän ei ollut koskaan aikaisemmin tuntenut parantuvansa. Tuona iltana hän sanoi, "Nora, minä parannuin." "Miten tiedät sen?" Äiti jatkoi, "Minä vain tiedän sen. Tunnen sen joka puolella kehossani." Tuosta päivästä tähtien hän alkoi lihoa jälleen. Hänen painonsa on normaali eikä hänellä ole enää nivelreumaa eikä ongelmia sydämen kanssa. Lääkäri tutki hänet myöhemmin ja sanoi, ettei hänen sydämessään ole mitään vikaa.

Kolmekymmentä vuotta äidillä oli ollut korkea verenpaine. Ylempi arvo oli ollut yli 200, alempi 100. Nyt hänen verenpaineensa on 130/80. aivan kuin nuorella tytöllä, vaikka hän on jo seitsemän kymmentä kaksi vuotta. Herra paransi hänet. Hän on aivan terve tänä päivänä. Hän käy monta kertaa viikossa kirkossa, todistaa Herrasta ja rakastaa Häntä kaikesta sydämestään. Miten kiitollinen olenkaan ihmeellisestä äidistä!

Jumalan antama viisaus

Työskentelin eräässä evankelioimiskeskuksessa Hongkongissa yli kaksi vuotta. Monia asioita oli tapahtunut elämässäni, kuten olen jo aikaisemmin kertonut: putosin mereen: äitini pääsi vapauteen punaisesta Kiinasta. Minun tehtäväni oli nyt hankkia ruokaa ja vaatteita myös äidilleni. Meillä ei ollut paljon rahaa, mutta se mitä saimme, riitti tarpeisiimme.

Jonkin ajan kuluttua Jumala puhui minulle siitä, että minun tuli löytää itselleni toisenlainen työpaikka. Olin suorittanut loppututkinnon punaisessa Kiinassa, mutta kukaan ei halunnut antaa minulle työtä. Brittiläinen hallitus ei hyväksynyt tutkintoa, joka oli saatu punaisessa Kiinassa. Jumalalla oli toisenlaiset suunnitelmat: Hän avasi minulle uuden tien.

Huomasin pian opettavani viidesluokkalaisia lapsia. Se oli jo sinänsä ihme, sillä punaisesta Kiinasta tulleet ihmiset saavat tuskin koskaan opetuslupaa brittiläiseltä hallitukselta. Opetin koulussa vuoden ajan. Se oli siunattua aikaa.

Vuonna 1960 näin lehti-ilmoituksen, jossa etsittiin Hongkongin kaupunkiin sosiaalityöntekijää. Olen aina pitänyt hyvin paljon siitä, että saan tavata ihmisiä. Tässä työssä näin valtavan mahdollisuuden todistaa monille ihmisille. Mutta asiassa oli haittapuolia. Englanninkielen taitoni oli hyvin huono. Minun oli vaikea selviytyä mistään kielikokeesta saadakseni työpaikan. Tiesin sydämessäni, että minun oli mahdollonta saada paikkaa. Ajattelin kaikkia selostuksia, joita minun pitäisi täyttää — ja kuitenkin sydämessäni oli suuri taakka tämän työn tähden. Ajattelin, miten voisin auttaa monia niistä tuhansista pakolaisista, jotka tulivat punaisesta Kiinasta päivittäin tulvan tavoin Hongkongin kaupunkiin. Mitä minun pitäisi tehdä? Sitten ajattelin: *Jos Jumala auttaa minua. Hän voi tehdä mitä tahansa. Minä saan luottaa täydellisesti Häneen.* Lähetin hakemukseni. Mietin mielessäni, oliko tämä askel urhea vai tyhmänrohkea.

Menin toimistoon ja täytin hakemuslomakkeeni. Se asetettiin hakemusten joukkoon, joita Hongkongin yliopistosta valmistuneet, sopivimmat hakijat olivat jättäneet. Tiesin, että heillä olisi etuoikeus saada parhaat työpaikat.

Tuohon aikaan työstä maksettiin palkkaa 560 Hongkongin dollaria kuukaudessa. Sain seurakunnalta palkkaa vain 150 Hongkongin dollaria. Opettajan palkka oli 350 Hongkongin dollaria. Uuden työpaikan palkka näytti minusta omaisuudelta. Olin hyvin halukas pääsemään työhön, jossa saisin panna käytäntöön Jumalan antaman kokemuksen ja voiman. Uskoin, että Jumala antaa minulle viisautta. Olihan Hän viivästyttänyt nuorimman poikanikin syntymää kolmella kuukaudella. Tiesin, että monet pitivät minua hulluna koska luotin Jumalaan asiassa, joka näytti mahdottomalta. He sanoivat saattavani itseni ja Jumalan naurunalaiseksi.

Saamme kokea ihmeellistä siunausta ja iloa luottaessamme täysin Jumalaan ja antaessamme Hänelle kaikkemme. Jostakin kummallisesta syystä tiesin, että Jumala auttaisi minua tällä kertaa selviytymään mahdottomasta. Mielessäni ei ollut pienintäkään epäilystä siitä. En tiennyt silloin, että paikanhakijoille pidettiin kaksi koetta — kirjallinen ja suullinen. Kun havaitsin, että uskoni joutuu todella kovaan koetukseen, ajattelin: *Niin, minun on todellakin täysin mahdotonta selviytyä tästä kirjallisesta kokeesta. Englanninkielen taitoni on huono — en pysty ilmaisemaan sillä ajatuksiani niin hyvin kuin yliopistosta valmistuneet hakijat. Ja suullinen testi! — Miten minä pystyn ilmaisemaan itseni?* Sitten ajattelin: Jos en kävele mereen, se ei koskaan jakaudu kahtia. Sanoin silloin: "Herra, minä menen tuohon kokeeseen ja Sinun täytyy auttaa minua."

Nyt minä todella ryhdyin hakemaan paikkaa. Opiskelin yötä päivää. Kannoin jatkuvasti kirjastosta kirjoja, joissa kerrottiin tosiasioita Hongkongista. Tiesin pian tärkeitä yksityiskohtia, kuten kaupungin koon, väestömäärän ja hyvin paljon sen asukkaista. Jumala ilmaisi minulle vielä tärkeimmät kysymykset, jotka tulisivat kokeeseen.

Ensimmäisiä kysymyksiä oli mm. seuraava: Miksi halusin liittyä Sosiaalihuollon osastoon? Toinen tärkeä tehtävä oli harjoitustyö eräästä *Sampan*-perheestä. Saatoin tuskin uskoa, että nämä olivat ne samat kysymykset, jotka Jumala oli ilmaissut minulle aikaisemmin. ja joihin olin valmistautunut. Tiedän että monet teistä, jotka luette tätä kirjaa, ajattelette että tämä on naurettavaa. Mutta näin todella tapahtui.

Eräs erikoisopettaja nimeltään herra Tong auttoi minua saamaan lisätietoja Sosiaalihuollon osastosta. Kolmen päivän aikana en puhunut kenellekään toiselle kuin Jumalalle. Tein kovasti töitä. Sitten koitti kirjallisen kokeen päivä.

Eräs ystävänä asui Hongkongissa. Hän oli valmistunut St. Johnin yliopistosta Šanghaissa ja työskenteli tuohon aikaan puhelinyhtiössä. Hän oli myös tulossa kokeeseen. Hänen englannin kielen taitonsa oli huomattavasti parempi kuin minua, ja hän tiesi paljon enemmän Hongkongista, koska oli asunut siellä monta vuotta. Minä sen sijaan olin ollut kaupungissa vasta kolme vuotta.

Ollessani vastaanottohuoneessa ennen kokeen alkamista näin siellä Hongkongin yliopiston opiskelijoita, jotka myös olivat hakemassa samaa työpaikkaa. He näyttivät hyvin hienoilta ja puhuivat melkein virheetöntä englantia. Olisi aivan luonnollista, että kaupunki haluaisi palkata työhön oman yliopiston opiskelijoita. En voinut muuta kuin kääntyä jälleen Jumalan puoleen.

"Herra, Sinä lähetit minut tähän kokeeseen, ja minulta tullaan kysymään, mistä yliopistosta olen valmistunut." Olin niin peloissani, etten pystynyt edes jakamaan pelkoani kenenkään toisen kanssa.

Minulta kysyttiin pian, miten pitkään olin ollut Hongkongissa ja missä olen saanut koulutukseni. Nämä kysymykset esitettiin rutiinomaisesti ennen kokeen alkua. Puhuin huonosti englantia, enkä tiennyt olivatko he edes ymmärtäneet mitä olin sanonut. Istuin myöhemmin yksin nurkassa, enkä puhunut kenellekään mitään.

Sitten alkoi koe. Se kesti kolme tuntia, eikä sen aikana saanut puhua lainkaan. Me emme saaneet kysyä mitään.

"Nyt, Herra", sanoin, minä rukoilen. "Minä tiedän, että Vanhan testamentin aikana profeettojen kirjoittaessa Raamattua, Pyhä Henki kirjoitti heidän kauttaan. Nyt, jos Sinä haluat minun pääsevän tähän sosiaalihuollon osastolla olevaan vapaaseen paikkaan, Sinun, Jeesus, täytyy auttaa minua vastaamaan näihin kysymyksiin. Minä istun hiljaa ja rukoilen. Anna Sinä minulle ne sanat, jotka minun tulee kirjoittaa vastauksiin."

Toiset alkoivat vastata kysymyksiin. Minä rukoilin: "Herra, auta minua muistamaan kaikki, mitä olen opiskellut. Ja auta minua kirjoittamaan nuo vastaukset. Kiitos, Jeesus."

Siiloin tapahtui ihme! Aloin vastata kysymyksiin. Viidessäkymmenessä minuutissa olin vastannut kaikkiin kysymyksiin ja olin valmis. En nähnyt mitään syytä istua salissa pitempään. Nousin ylös, luovutin koepaperini ja lähdin salista.

Sanoin, "Herra, minä olen nyt tehnyt oman osuuteni, Sinä olet tehnyt omasi. Yhdessä me olemme tehneet mahdolloman!" Kuulin myöhemmin ystävältäni, ettei kukaan ollut minun lisäkseni lähtenyt ennen määräajan umpeenkulumista salista.

"Nora, Minä kerroin sinulle mitä sinun tulee tehdä ja sinä teit sen. Se oli kaikki mitä saatoit tehdä."

Muutaman viikon kuluttua minut kutsuttiin toiseen haastatteluun.

Menin osaston johdon puheille ja tapasin lasten huolto-osaston johtajan, neiti Jenny Cheungin. Kerroin haastattelun aikana hänelle sydämeni tunteista ja tuskasta. Olin kirjoittanut koepaperiin monia sellaisia sanoja, joita en enää muistanut. Jeesus auttoi minua muistamaan kaikki asiat, joita olin päättänyt päähäni niin että selviydyin haastattelusta. Osaston johtaja oli roomalaiskatolinen. Kuulin tämän häneltä.

Hän sanoi, "Nora, jostakin kummallisesta syystä halusin haastatella teitä". Hän ei ollut tavannut minua koskaan ennen haastattelua. Jumala puhui nyt hänen sydämelleen. Hän kertoi minulle, että minun pitäisi hankkia vielä yhden pastorin suositukset, ja tämän jälkeen minä luultavasti saisin paikan. Hankin suositukset ja valmistauduin sitten terveystarkastukseen.

Useita päiviä myöhemmin sain puhelinsoiton. Olin saanut paikan! Minusta oli nyt tullut sosiaalityöntekijä. Tehtävänäni oli käydä katsomassa satojen perheiden lapsia, jotka olivat köyhiä ja tarvitsivat epätoivoisesti apua.

Minulle oli ihmeellinen kokemus se, että sain kertoa niin monille Jeesuksesta. Havaitsin pian, että ihmisten ruokkiminen ja heidän fyysisten tarpeiden tyydyttäminen ei riitä. Ihmisiä auttaa vain vähän se, että heidän vatsansa on täynnä ruokaa. Jokaisen ihmisen suurin tarve on Jeesus.

Vuonna 1961 suuret ihmisjoukot yrittivät päästä rajan yli Hongkongiin. He pakenivat vuorten yli, jokien kautta, he käyttivät kaikki mahdolliset keinot päästäkseen vapauteen. Monet kuolivat pakoyrittänsä aikana. Se oli traagista. Pakolaiset harhailivat pitkin kaupunkia kuin koirat. He olivat janoisia ja nälkäisiä eikä heillä ollut paikkaa minne mennä.

Koitti päivä, jolloin raja aidattiin, eivätkä pakolaiset enää päässeet Hongkongiin.

Kukaan hallituksen palveluksessa olevista ei saanut auttaa, tukea tai lohduttaa pakolaisia, jotka odottivat rajalla. Vaikka oman perheen jäsen olisi ollut noiden saapuneiden joukossa, hänellekin olisi ollut pakko kääntää selkä. Monia satoja tuhansia pakolaisia yritti päästä rajan yli. Kaikki joutui täysin epäjärjestykseen. Useimmat poliisit ja hallituksen virkailijat oli lähetetty rajalle pitämään yllä järjestystä. Brittiläinen hallitus oli yrittänyt pitää mahdollisimman hyvää huolta pakolaisista. Pakolaiskeskuksia oli perustettu, mutta pian oli täysin mahdotonta käsitellä sitä ihmismäärää, joka tuli rajan yli. Ei ollut riittävästi vettä, ruokaa eikä saniteettitiloja. Ei ollut riittävästi työpaikkoja.

Jos pakolaisten olisi sallittu tulla Hongkongiin näin suurissa määrissä, se olisi vain merkinnyt sairautta ja kuolemaa. Raja-aita muistutti minua siitä, miten etuoikeutetussa asemassa olin siksi, että olin päässyt vapauteen. En kestänyt niin monien ihmisten kurjuuden näkemistä.

Sydämessäni oli suuri taistelu sen tähden, että en pystynyt auttamaan noita ihmisiä. Päätin, että minun oli parasta sanoa itseni irti työpaikastani. Tämä särki sydämeni.

"Mitä Sinulla on varattuna minua varten. Herra?" kyselin.

Hengen täyteys

Hongkongissa oli monia eri uskontokuntia ja niiden kirkkorakennuksia. Ihmiset sanoivat minulle, että minun pitäisi mennä tähän tai riihen kirkkoon tai tuohon kolmanteen. Sanoin lopulta: "Odottakaa! Jumala auttoi minut ulos Kiinasta omassa voimassaan. Nyt minä haluan löytää sellaisen kirkon, joka ei käytä aikaansa pelkästään käsittelemiseen ja kauniin kirkkorakennuksen ihailemiseen. Tällaiset asiat eivät tyydytä minua enää."

Niinpä rukoilin, "Herra, osoita Sinä minulle se seurakunta, jonne haluat minun menevän." Menin melkein jokaiseen kaupungin kirkkoon, mutta ne kaikki näyttivät samanlaisilta. Kun menin sisälle, ja istuuduin penkille kuulin, miten seurakunta lauloi muutaman laulun. Joku nousi rukoilemaan. Koko toiminta tuntui mitäänsanomattomalta. Sitten oli kuulutusten vuoro. Joku esitti sen jälkeen yksinlaulua. Pappi aloitti saarnansa, jossa oli muutama pääkohta. Saarna ei kuitenkaan koskettanut arkielämää mitenkään, eikä siinä tuotu esiin elävää suhdetta Herraan. Pappi ei kertonut meille, että voisimme odottaa ihmeitä tai että meidän on mahdollista voittaa pimeyden voimat.

Olin masentunut. *Jossakin, jollakin tavalla, ajattelin mielessäni, täytyy olla ihmisiä, jotka uskovat voimakkaaseen, elävään ja toimivaan Kristukseen.* Kun pappi esitti alttarikutsun, yksi tai kaksi ihmistä tuli esille etsimään pelastusta, välillä ei ketään tullut. Lähdimme kotiin pettyneinä ja jäimme odottamaan seuraavaa kokousta, jossa ei myöskään tapahtuisi mitään. Tämä jatkui päivästä toiseen.

Katselin ympärilläni. Minusta tuntui, että useimmat ihmiset tulivat kirkkoihin näyttämään toisille miten hyvin he osasivat pukeutua. Tai näyttämään turkiksiaan tai uusia vaatteitaan. He katselivat ympärilleen ja odottivat, että toiset huomaisivat heidät.

Kirkon täytyi olla kaunis. Tämän ja tuon asian piti olla järjestyksessä. Jumalan läsnäolo tuntui niin etäiseltä. En voinut ymmärtää tätä. Huusin Jumalan puoleen. Pyysin Häntä johdattamaan minut sellaiseen paikkaan, jossa voisin tavata ihmisen, joka opettaisi minulle Jeesuksen Kristuksen syvempää tuntemista ja Pyhän Hengen voimaa.

Luin eräänä päivänä sanomalehteä. Näin siinä kirjoituksen, jossa kerrottiin stadionilla pidettävästä kokoussarjasta. Stadionilla tapahtui kaikenlaisia asioita. Artikkelissa kerrottiin, miten ihmiset parantuivat: struumat katosivat, syöpä lähti sairaista, jalat pitenivät. Sitä kutsuttiin parantumiskokoukseksi. Ajattelin mielessäni, *stadion ei ole kirkko. Stadionille voi mennä milloin vain. Siksi tuhannet ihmiset menevät sinne seuraamaan pelejä. Ihmiset eivät mene ainakaan sinne näyttämään hienoja vaatteitaan. Minä lähden katsomaan, mitä siellä oikein tapahtuu. Vaikka en ymmärräkään kaikkea mitä siellä puhutaan — silti haluan mennä katsomaan, millaisesta herätyksestä on kysymys.*

Oli joulukuu 1958. Kokoussarja pidettiin ulkosalla, ja ilma oli kylmä. Panin pitkät housut jalkaani ja pukeuduin kaikin tavoin lämpimästi. Muistan, miten lähtiessäni pysähdyin kotini ovella hetkeksi, suljin silmäni ja sanoin Jeesukselle, "Jeesus, tänä iltana haluaisin nähdä enemmän Sinun voimastasi. Anna minun löytää enemmän Sinua." En ollut rukoillut koskaan aikaisemmin tällä tavoin. Mutta sydämessäni oli kaipaus tuntea syvemmin Jumalaa; oppia elämään murheiden ja olosuhteiden yläpuolella; oppia elämään Jumalan siunausten kukkuloilla, voitossa ja voimassa.

Muistan tuon illan erittäin hyvin. Yhteiskristillinen tapahtumasarja pidettiin Etelä-Kiinan stadionilla. Yhdysvalloista tullut puhuja oli mukana. Millainen kokemus olikaan kuulla saarnaa Jumalan Hengen voimasta! Puhuja vakuutti, että Jeesuksessa on voitto. Hän voi vuodattaa meihin Henkensä ja antaa meille voiman olla todistajina. Hän voi parantaa meidän sairautemme, parantaa rammatt, antaa sokeille näkönsä takaisin, antaa ylitsevuotavan ilon niin että hypimme riemusta. Hän voi kirkastaa meille Sanaansa; puhua meille Sanansa ja Henkensä kautta. Miten minun sydämeni kaipasikaan tätä!

Kokouksen lopussa monet ilmaisivat haluavansa ottaa Jeesuksen vastaan omana Vapahtajanaan tai Parantajanaan. Muistan erään naisen, jonka struuma katosi.

Tämän tapahtumasarjan päättyessä avattiin Hongkongin kaupungin eteläpäässä evankelinen keskus. Sain työskennellä siellä kaksi vuotta sihteerinä. Iloitsin suuresti nähdessäni ihmisten parantuvan ja pelastuvan.

Eräänä keskiviikkoiltana tapahtui erikoista. Olin kaivannut yhteyttä Pyhän Hengen kanssa; halusin tuntea omassa elämässäni voiman ja vallan syntiä ja saatanaa vastaan. Ruumiini vapisi astuessani alttarille. Minun täytyi saada kokea Jumalan Voiman täyteys. Muuan naislähetyssaarnaaja oli edessä ja hän aut-

toi minua. Sain kuulla askelista, jotka minun täytyi ottaa saadakseni Pyhän Hengen täyteyden. En saanut pitää kiinni synneistäni; minun täytyi luovuttaa kaikki Jumalalle. Tunnustin syntini ja Jumala puhdisti sisimpäni. Jumalan Henki laskeutui päälleni, ja sain jumalallisen rakkauden kaikkia niitä kohtaan, jotka olivat vainonneet ja hävässeet minua. Miten kaipasinkaan sydämessäni, että japanilaiset ja kiinalaiset ja kommunistit oppisivat tuntemaan Jeesuksen. Tuona iltana luovutin kaiken Kristukselle. Pyysin Jeesusta täyttämään minut Pyhällä Hengellään. Muistan vieläkin ilon, kun Jumalan Pyhä Henki puhdisti sisimpäni kokonaan. Jumalan Henki alkoi puhua kauttani. Koin ylitsevuotavaa iloa siitä, että sain rukoilla uudella taivaallisella kielellä.

Sain tuntea, mitä todellinen vapaus on. Jumalan Henki oli vapauttanut sieluni. Ilo virtasi elämäni!

Sitten aloin tarkastella raha-asioitani. Tämä oli ensimmäinen työpaikkani vapaassa maassa. Alkupalikkani oli 150 Hongkongin dollaria. Se ei ollut paljoa, mutta en välittänyt siitä miten pieni palkkani oli. Tärkeintä minulle oli palvella Jumalaa. Oppia tuntemaan Häntä yhä enemmän ja valmistautua Hänen käyttöönsä.

Lähtiessäni Kiinasta olin kuin kerjäläinen. Minulla ei ollut mitään. Olin menettänyt kaiken. Anoppini antoi minulle neljä kultaharkkoa joiden arvo oli 1200 Hongkongin dollaria. Tämä oli ainoa omaisuuteni. Ja sitten minulla oli kolme lasta! Minun täytyi ruokkia viisi suuta, eikä minulla ollut minkäänlaisia ansioituloja. Kultaharkot olivat minulle tärkeitä. Olin varannut ne hätätilannetta varten. Ajattelin aina näin: *Jos elämä muuttuu vielä pahemmaksi, voin myydä kultaharkot ja selviytyä saamillani rahoilla.*

Mitä tein kultaharkoilla?

Kun amerikkalaiset tulivat Hongkongin stadionille vuoden 1959 alussa he puhuivat tapahtumasarjan kustannusten peittämiseksi tarvittavasta rahasta. Stadionin vuokraus ja kolmen viikon aikana jaetun kirjallisuuden hankkiminen maksoi paljon rahaa. Kun he puhuivat tarpeista tunsin oloni kurjaksi. Minulla ei ollut rahaa annettavaksi, sillä minulla ei ollut mitään tuloja. Sanoin, "Herra, tässä minä olen, mutta minulla ei ole mitään annettavaa Sinulle."

Jumala muistutti minua neljästä kultaharkosta, jotka olin tallettanut pankkiin. Ne minun pitäisi antaa Hänelle. Väittelin Jumalan kanssa ja sanoin, että ne olivat turvani hätätilanteen tullessa. "Herra, tämä on kaikki. Jos annan ne Sinulle, minulla ei ole enää mitään", sanoin. Minulla ei vielä ollut rauhaa sisimmäsäni. Ajattelin, että jos en anna harkkoja Jumalalle, se osoittaa, etten todella rakasta Häntä.

En tuolloin vielä käsittänyt, että uhraaminen olisi osa Jumalan palvelemista. Herra antoi sydämeeni Malakian kirjan 3:10; "Tuokaa täydet kymmenykset varastuhuoneeseen, että minun huoneessani olisi ravintoa, ja siten koetelkaa minua, sanoo Herra Sebaot: totisesti minä avaan teille taivaan akkunat ja vuodatan teille siunausta ylenpalttisesti."

Sanoin, "Nyt minun täytyy totella Sinua. Jos teen sen, minun sieluni saa siunauksen siitä." Rukoilin edelleen Jumalaa. Hän kirkasti minulle, että saisin kokonaan unohtaa oman tilanteeni. Jumala täyttäisi kaikki tarpeeni. Saisin antautua täysin Hänen huolenpitoonsa ja rakkauteensa.

Menin pankkiin. Otin kaksi kultaharkkoa säilytyslokerosta ja sujautin ne laukkuuni. *Siinä menevät 800 dollaria, aivan liian paljon annettavaksi*, ajattelin. En vielä täysin ymmärtänyt kuuliaisuuden merkitystä. Kysymys ei ole siitä, miten paljon me annamme Jumalalle; kysymys on siitä, miten luovutamme sen, mitä annamme! Tulin kotiin. Jumala puhui minulle: "Nora, minä en käskenyt sinua tekemään näin. Minä en tarvitse sinun rahojasi, mutta sinä tarvitset minun siunaukseni." Annettuani kaksi kultaharkkoa en tuntenut Jumalan siunausta. Kyselin: "Miksi en saa kokea Jumalan siunausta, rauhaa, iloa? Minähän annoin Sinulle kaksi harkkoa! Nuo toiset kaksi minun täytyy pitää pahimman varalla itselläni." Jumala vastasi, "Nora, sinun ei tarvitse pistää mitään sivuun pahimman varalle. Minä täytän kaikki sinun tarpeesi. Enkö ole sanonut sinulle kerta toisensa jälkeen, että täytän kaikki tarpeesi?"

Silloin häpesin. Jumala oli tuonut minut punaisesta Kiinasta, vapauttanut minut japanilaisten käsistä ja antanut minulle elämän takaisin. Ajattelin pimeää yötä, jolloin seisoin konekiväärien tulituksessa. Miten pelkäsinkään silloin. Sain sydämeeni rauhan juuri, kun kuulin teloituskannan: yksi — kaksi — kolme — tulta. Kuulin aseiden laukeavan — mutta yksikään luoti ei osunut minuun.

Tässä olin. Pidätin kahta kultaharkkoa Jeesukselta! Menin pankkiin ja otin jäljellä olevan kullan. En pysty kuvailemaan rauhaa ja vapautumista, jonka sydämessäni koin asettaessani harkkoja uhriarkkuun. Kaikkina näinä vuosina Herra on antanut perheelleni ruokaa ja hoitanut asioitani.

Mieheni ei tukenut minua taloudellisesti. Jouduin huolehtimaan kolmesta lapsesta ja äidistäni, joka oli nyt seitsemänkymmentäkaksi vuotias. Näin joka päivä Jumalan tekemiä ihmeitä; Hän piti meistä huolta. Ainoanakaan päivänä minun ei tarvinnut olla huolissani. Hänen armonsa. Hänen huolenpitonsa ja Hänen rauhansa toimivat aina.

Kysymys on juuri samasta viiden leivän ja kahden kalan kohdalla. Kun Jeesus alkoi murtaa niitä. Jumala siunasi antajia enemmän, kuin mitä he pystyivät syömään. Jos pidät kalleuksiasi kuin hajuvesipullossa, et koskaan avaa sinettiä, et myös koskaan saa kokea hajuveden ihanaa tuoksua. Opin antamaan aineellisesta omaisuudestani. Kiitän Herraa siitä, että Hän pani minut kokeeseen nähdäkseen, haluanko

antaa kaikkeni Hänelle. Miten kiitollinen olenkaan, että tottelin Häntä ja opin tämän hyvin tärkeän läksyn. Jumala piti lupauksensa ja on siunannut minua kaikkina näinä vuosina enemmän kuin mitä olisin osannut pyytää tai ajatella. Kärsimys — murhe — tuska? Kyllä, nuo kaikki ovat olleet todellisia, mutta niin ne olivat Jeesuksellekin. Jumala on siunannut minua päivä päivältä ja johdattanut minut ilon vuoren kukkulalle.

Ruth (tytär)

Avioero

Olen rukoillut paljon tämän luvun tähden siitä lähtien kun aloin kirjoittaa tätä kirjaa. Haluan jakaa tämänkin osan elämäni kanssasi avoimesti. Uskon, että omat kokemukseni voivat tulla monille kirjaani lukeville avuksi.

Hyvin monet ihmiset menevät naimisiin — vain päätyäkseen avioliitossaan eroon. Jos kerron näille ihmisille kärsimyksistäni. Jumala voi käyttää sitä apuna heitä auttaessaan. Haluan olla rehellinen Jumalan edessä.

Romanssini alkoi monta vuotta sitten ollessani vielä nuori tyttö. Eräs hongkongilainen nuori mies tuli yliopistoon, jossa opiskelin. Olin šanghailainen nuori tyttö. Kun näin tämän komean nuoren miehen, ihasuin hänen ulkomuotoonsa. Hän oli pitkä. En ajatellut hetkeäkään millainen hän oli luonteeltaan — vain se merkitä jotain, että hän oli hyvännäköinen.

Halusin saada hänet aviomiehekseni. Olin kristitty, mutta koskaan ei mieleeni juolahtanut ajatustakaan siitä, mitä Jumala olisi halunnut minun tekevän tämän pojan suhteen. Toiset yrittivät neuvoa minua, mutta en kuunnellut ketään. Olin sokaistunut hänen ulkonäkönsä tähden.

Haluan kertoa avoimesti tämän elämänvaiheeni ja tunnustaa oman heikkouteni. Halusin nuorukaisen aviomiehekseni hinnalla millä hyvänsä. Mikään ei saanut tulla tielleni — ei Jumala, ei ihmiset.

Olin ylpeä ajatuksesta, että seurustelisimme keskenämme. Itse olin vasta aloittanut opinnot yliopistossa; hän oli jo edennyt pitkälle opinnoissaan. Suunnittelin törmäväväni häneen kirjastossa tai opintolukusalissa — käytin kaikki tilaisuudet hyväkseni. Keksin kaikenlaisia tekosyitä puhuakseni hänelle ja ollakseni häntä lähellä.

Hänessä oli jotain outoa. Hän oli apea ja surumielinen. Hyvin monet asiat hän koki kielteisinä, mutta koska rakastin häntä paljon, en loukkaantunut mihinkään. Vakuutin itselleni, että hänellä ei ollut mitään ongelmia. Ja tiesin silti, että niitä oli. Ajattelin, että jos saisin antaa hänelle kaiken rakkauteni, se voittaisi ja muuttaisi hänet. *Jos vain saisin hänet menemään kanssani naimisiin, kaikki muuttuisi*, ajattelin mielessäni.

Rakastin syvästi tätä miestä. Silloinkin, kun kärsimme kommunistien hyökkäysten tähden, halusin antaa kaikkeni hänen tähtensä. Kun hän tuli kotiin kuulusteluista, joissa häntä oli pahoinpidelty, pyyhin hänen selkensä ja pesin hänen jalkansa. Tein kaikkeni lohduttaakseni häntä. Kun meillä ei ollut enää ruokaa, juoksin kadulle ostamaan hänelle ruokaa mustasta pörssistä. Olin halunnut kuolla nälkään jos olisin sillä voinut hankkia hänelle ruokaa. Halusin uhrata oman elämäni, jotta hän pääsisi pois punaisesta Kiinasta. Mikään näistä uhrauksista ei sovittanut syntiäni. Jaan nyt kanssasi salaisuuden, jota ei edes oma perheeni ole tiennyt tähän mennessä.

Mieheni ja minut vihittiin *laillisesti* heinäkuun 1. päivänä 1955. Sanon *laillisesti*, sillä olin raskaana ennen naimisiin menoamme. Tätä salaisuutta en ole kertonut kenellekään tähän mennessä. Olen varma siitä, että tämä on eräs syy kärsimyksiini avioliiton aikana. Ajattelin, että hän oppisi rakastamaan minua ja lakkaisi vihaamista minua, jos saisin lapsen. Kaikki muuttuisi silloin ihmeelliseksi. Sydämeni särkyi, kun näen miten seksiä käytetään väärin kaikkialla maailmassa. Nuoret ihmiset harjoittavat vapaata rakkautta ja luulevat, että seksi on vastaus kaikkiin heidän ongelmiinsa. Tytöt eivät ole varovaisia suhteessaan poikaystäviensä kanssa. Haluan varoittaa siitä, ettei kukaan, ehdottomasti kukaan, saa harjoittaa sukupuolista kanssakäymistä kenenkään kanssa pyhän avioliiton ulkopuolella. On hyvin tärkeää, että et ole sukupuolilyhteydessä ennen avioliittoa edes sulhasesi kanssa. Ankara sääntö sanoo, että morsiamen täytyy olla koskematon mennessään naimisiin. Muutoin vaimo ei voi pitää päätään pystyssä koko avioliittonsa aikana. Tänäpäivänä ei ole mitään uutta siinä, että morsiamet ovat raskaina ennen avioliittoa. Ja edellä sanomani voi tuntua monista vähäpätöiseltä asialta. Itse kärsin yhdeksän vuoden ajan. Se, mitä kerron, on hirvittävää. Mutta koen, että Pyhä Henki haluaa minun jakavan sen kanssasi.

Avioliiton solmimisen jälkeen kaikki sujui hyvin. Sitten isän kuoleman jälkeen äiti muutti meille. Mieheni sai raivokohtauksen. Hän heitti astioita seinään ja löi minua kasvoihin. Tämä oli hänen ensimmäinen raivokohtauksensa. Hänen väkivaltaisuutensa pelotti minua. En käsittänyt enkä täysin ymmärtänyt tilannetta. Järkeilin, että kohtaus oli seurausta kommunistien painostuksesta häntä kohtaan. "Kun hän pääsee pakoan, ja pääsemme aloittamaan alusta vapaudessa", sanoin itselleni, "kaikki muuttuu." Ja hän pääsi pakoan punaisesta Kiinasta.

Kun tulin itse Kiinasta Hongkongiin, olin ollut raskaana kaksitoista kuukautta. Olin lihava ja sairas. Mieheni sanoi vain: "Miksi et tuonut mukiasi minun tallelokeroni avainta Punaisen Kiinan Pankkiin?" Hän jatkoi syyttelyään. Itse olin niin onnellinen siitä, että olin päässyt pois Kiinasta, etten käsittänyt, miksi hän jatkuvasti puhui minulle avaimesta. Hän löi minua ja sanoi, että minun olisi pitänyt tuoda avain mukani. Yritin selittää, miten sotilaat ottivat minulta sormuksetkin sormestani. He eivät olisi antaneet minun paeta maasta avaimen kanssa. Aloin itkeä, mutta en uskaltanut itkeä ääneen, sillä anoppini asui perheineen yläkerrassa. He olisivat kuulleet itkuni ja päässeet perille perheemme ongelmista. Olin väsynyt, sairas ja saatoin synnyttää minä hetkenä tahansa. Mutta mieheni ei lohduttanut minua lainkaan. Rakkautemme ja avioliittomme ei ollut tukevalla perustalla missään vaiheessa. Sopusointua ei löytynyt nimeksikään.

Kun lapsi oli syntynyt ja aloin työskennellä evankelisessa keskuksessa Hongkongissa, mieheni oli minulle vihainen. Hän potkaisi minut vuoteesta sen tähden, että työskentelin kirkossa.

Menin töihin auttaakseni perheemme taloudellista tilannetta, meillähän ei ollut riittävästi rahaa. Olin samanaikaisesti kahdessa työpaikassa ja yritin säästää rahaa, jotta pääsisimme eteenpäin. Mieheni otti väliltä koko minun palkkani — ja sitten hän löi minua. En voinut käsittää sitä. Kun menin nukkumaan yöllä, kerroin kaiken tuskani Jumalalle. Ehkäpä en olisi koskaan päässyt lähelle Herraa jos minulla olisi ollut toisenlainen aviomies. Minun on vaikea sanoa tätä, mutta kun rakastamani mies pahoinpiteli minua, pääsin lähemmäksi Jeesusta.

Olin hyvin pettynyt. Mietin mielessäni miten olin kärsinyt japanilaisten vallan alla, sitten kommunistien käsissä, ja nyt jouduin kärsimään mieheni tähden. Minulla oli kolme pientä lasta enkä voinut esittää vastalauseita. Lapset olivat pieniä ja tarvitsivat isän ja äidin. En halunnut perheeni hajoavan, niinpä en voinut muuta kuin kärsiä. Muistan vieläkin miten mieheni herätti minut usein keskellä yötä. Jos hän ei voinut nukkua, ei hän antanut minunkaan nukkua. Hän pakotti minut istumaan tuolilla samalla kun hän kaatoi kupista päälleni tulikuumaa vettä. Sitten hän otti palavan savukkeen ja poltti ihoani keskellä yötä.

Mitä minä saatoin tehdä? Te länsimaiset naiset voitte hälyttää poliisin. Mutta kiinalaisessa kulttuurissa ei tehdä niin. Minä en tietystikään uskaltanut kertoa kenellekään. Perheen maine on kiinalaisille perheille erittäin tärkeä. Maineemme olisi mennyt, jos toiset olisivat saaneet tietää, miten mieheni kohteli minua.

Kiinalaisesta perheestä ei ole mitään pakoontäsymahdollisuutta. Ajoin välillä mieheni kanssa vuorille. Siellä hän saattoi avata auton oven ja sanoa, että hän halusi työntää minut ulos autosta. Muistan erään yön. Hän ajoi minut vuorille ja käski nousta autosta. Kävellessämme hän sanoi: "Lähden autolla takaisin ja jätän sinut tänne." Oli kylmä talviyö. "Saat jäädä tänne paleltumaan." Kyselin Herralta kerta toisensa jälkeen, "Mitä pahaa minä olen tehnyt?" En käsittänyt, miksi jouduin kokemaan kaiken tämän tuskan. Polvistuin mieheni eteen ja rukoilin häntä viemään minut kotiin. Olin kauhuissani siitä, että joutuisin jäämään yöksi vuorille ja paleltuisin siellä kuoliaaksi. Joku voisi tappaa minut. Mutta Jumalalla oli hallinnassaan kaikki tilanteet. Hän varjeli minut kaikkien näiden kokemusten keskellä. Ylistän Hänen pyhää nimeään.

Vuonna 1965 muutimme vanhaan taloon. Aluksi mieheni oli pahoinpidellyt minua vain pari kertaa vuodessa. Myöhemmin se tapahtui neljä kertaa vuodessa, sitten kerran kuussa, ja lopulta kerran viikossa. Vuoteen 1965 mennessä hän yritti pahoinpidellä minua melkein joka päivä, sitten kaksi kertaa päivässä. Ihmiset kyselivät minulta mustelmistani. Pelkäsin sanoa yhtään mitään. Salasin kaikilta mitä tapahtui. En halunnut, että ihmiset tietävät mitään. Kiinalaisessa kulttuurissa on ennenkuulumatonta ajatellakaan avioeroa. Kerran mieheni löi kengällään rintaani niin pitkään, että aioin oksentaa verta. Päätäni alkoi särkeä valtavasti. Menin lääkäriin röntgenkuvausta varten, ja sain kuulla, että minulla oli sisäinen verenvuoto. Minulla ei ollut muuta keinoa kuin kertoa tuskastani Jeesukselle.

Kärsin tätä pahoinpitelyä monta vuotta kunnes jouduin syvän masennuksen valtaan. Halusin tehdä itsemurhan. En tiennyt, että Herra saattoi antaa kaiken tämän tapahtua niin että voin kertoa omista kokemuksistani myöhemmin naisille, jotka saivat myös kärsiä henkistä ja ruumiillista pahoinpitelyä miestensä taholta.

Perheemme oli hyvin onneton. Mieheni ei muuttunut paremmaksi. Hän tuli vain entistä pahemmaksi. Kuten olen jo aikaisemmin kertonut, työskentelin sosiaalityöntekijänä ja ansaitsin 600 dollaria kuukaudessa. Ajattelin, että jos vain ansaitsisin paljon rahaa, se toisi onnen kotiin. Mutta sitten ajattelin, että minun olisi ehkä parempi lopettaa rahan hankkiminen ja palvella miestäni kotona. Ehkäpä tilanne paranisi tällä tavoin. Sanoin itseni irti työstä ja jäin kotiin. Palvelin miestäni jokaisena valveillaolon hetkenä. Tämä oli elämäni suurin erehdys. En pystynyt muuttamaan häntä lainkaan.

Muistan yhä ensimmäisen viikon sen jälkeen kun olin jäänyt kotiin. Äitini sai toisen sydänkohtauksen ja hänen kuntosensa oli huono. Minun olisi pitänyt kutsua lääkäri, mutta en voinut tehdä sitä koska minulla ei ollut rahaa. Kysyin palvelijaltani, voisiko hän lainata minulle 50 Hongkongin dollaria. Kerroin hänelle, että lääkärin pitäisi tulla katsomaan äitiäni. Lääkäri tuli paikalle ja maksoin hänelle. Olin järkyttynyt siitä, että äitini oli sairas — kunnes mieheni tuli yhtäkkiä kotiin ja sanoi kadottaneensa 100 dollaria taskustaan.

Minä olen varmasti varastanut hänen rahansa! Tämä tapahtui puoli viiden aikaan. Viiden aikaan hän löi kengällään minua rintaan. Minua koski, ja menin kylpyhuoneeseen oksentamaan.

Menin puhelimen luo ja soitin anopilleni. Tämä oli ensimmäinen kerta kun kerroin hänelle yhtään mitään. Sanoin hänelle, että mieheni oli lyönyt minua. Hän sanoi, että mieheni ei mitenkään voinut tehdä sellaista. Hän jatkoi, että olin itse mielenvikainen. Tunsin oloni entistä pahemmaksi. En voinut sanoa sanaakaan.

Kun nyt ajattelen kaikkea mennyttä, se näyttää niin tarpeet — lomalta. Oli monia asioita, joita olisin voinut tehdä, mutta menetin mielenkiintoni kaikkeen. Sanoin itselleni, että minun olisi parasta kuolla, koska en tiennyt, kenen puoleen olisin voinut kääntyä. Lapseni olivat pieniä. Olimme kiinalaisia. Kulttuurimme ei tuntenut avioeroa. Mieheni pahoinpiteli minua ruumiillisesti enkä kestänyt sitä enää. Olin työskennellyt päivällä yhdessä työpaikassa ja jatkanut illalla toisessa hankkiakseni lisää rahaa. Enkä sittenkään kyennyt tyydyttämään häntä. Tulokset olivat niin masentavia. Eräänä päivänä paha henki meni minuun ja sanoin. "Haluan kuolla." Asuimme silloin huoneistossa, joka oli yhdeksännessä kerroksessa — itse asiassa se oli kymmenes kerros, ja talo oli kolmetoista kerrosta korkea. Juoksin talon katolle ja etsin paikkaa josta hypätä alas. Tämä on elämäni murheellisin vaihe. Vanhin poikani Paul, joka oli vain viisi vuotta vanha, näki minun juoksevan talon katolle. Hän juoksi perääni. Hän piti minusta kiinni pienellä kädellään ja rukoili etten hyppäisi.

Kuuntelin poikaani ja palasin takaisin asuntoomme. Kun mieheni sai kuulla tapahtumasta, hän muuttui yhä pahemmaksi. Hän yritti lukita minut huoneeseensa. Hän pakotti minua ottamaan lääkettä, satoi minut kiinni vuoteeseen ja vei minut psykiatrin luo. Minä en ole psykiatreja vastaan, mutta joihinkin lääkäreihin on vaikea luottaa. Koin, että jotakin on minussa vialla, ja niin menin erikoislääkäriin luo. Toivoin, että hän voisi auttaa minua löytämään vastauksen ongelmiani. Halusin itsepintaisesti mennä Hongkongin hallituksen ylläpitämään julkiseen sairaalaan. Luotin noihin lääkäreihin ja ajattelin, että kukaan ei petä minua siellä.

Rakastin lapsiani. Mietin mielessäni, mitä tämä kaikki vaikuttaa heihin. Vauva oli tietysti liian pieni käsittääkseen mitä oli tapahtumassa. Ruth oli myös liian pieni. Mutta Paul tiesi. Hän pelasti minut kuolemalta. Samalla tavalla kuin nuo kädet olivat tarttuneet minuun ei-kenenkään maassa, ne tarttuivat minuun nytkin. Herra oli valmistanut Paulin välittäjäksi etten hyppäisi alas. Jos hän ei olisi ollut silloin paikalla, olisin hypännyt. Mutta Jumala on armollinen. Hän tiesi, että olin kärsinyt suunnattomasti. Kuitenkin Hänellä oli oma tarkoituksensa tällä kaikella. Joskin ymmärsin sen vasta paljon myöhemmin.

Näiden hirvittävien pahoinpitely kuukausien aikana en välittänyt enää elämästäni. En pessyt kasvojani ellei se ollut aivan välttämätöntä. En juonut teetä enkä vettä ennen kuin minut pakotettiin nielemään. Aivoni toimivat normaalisti ja tiesin kaiken, mitä tapahtui ympärilläni. Mutta olin niin surullinen ja maailma näytti niin julmalta, etten välittänyt mistään. Ihmiset nauroivat ja pilkkasivat minua. He muistuttivat minua siitä, että olin adoptiolapsi, ja he olettivat, että oikeassa suvussani esiintyi mielisairautta.

Aloin ymmärtää maailmaa. Kaikki ei ollut sellaista kuin miltä päältä näytti. Monet ihmiset lohduttivat minua samalla tavoin kuin Jobin ystävät lohduttivat häntä.

Tilani paheni niin paljon, että suostuin moniin asioihin. Eräs yksityislääkäri antoi minulle sähköshokkihoitoa kolme kertaa. Hän yritti saada selville, mikä minua oikein vaivasi. Avioeroproessin aikana mieheni ehdotti oikeudelle, että minulta otettaisiin lapset ja väitti, että olin henkisesti sairas. Kun asiat saivat tällaisen käänteen, käsitin miten julma ihmisluonne todellisuudessa on. Miten toiset osoittavat sinua sormella selkäsi takana. En ollut lainkaan henkisesti häiriintynyt.

Kiitän Herraa siitä, että eräs vanhempi erikoislääkäri ei antanut minulle lainkaan lääkkeitä. Hän ajatteli, etten tarvinnut niitä. Tarvitsin sen sijaan hänen mielestään rohkaisua, ja niin pääsin sairaalasta.

Minun oli vaikea hyväksyä ystäväieni tuijotukset ja kasvojen ilmeet. Tiesin, että he kuvittelivat minun olevan mielisairas. Minulla oli hyvin suuri suru sydämessäni, enkä voinut jakaa sitä kenenkään kanssa. Siksi olin niin masentunut. Nyt minä todella ymmärrän mitä masennus on. Olenhan itse kokenut sen. Vihasin maailmaa. Minun oli pakko ottaa lääkettä, joka esti minua ajattelemasta. Taistelin, ettei minun olisi tarvinnut alistua ottamaan lääkemannosta. Silloin mieheni löi minua lujaa ja pakotti lääkkeen alas kurkustani.

Ymmärsin Jumalan Sanasta, että olin taistelussa. Yritin käyttää hengellistä auktoriteettia. Sanoin, "Jeesuksen nimessä, jätä minut yksin." Toivoin jatkuvasti, että Jumala lopettaisi pian tämän hirvittävän kokemuksen. Tiesin, että Hän ei hylkää minua vaan pitää minusta huolen, olinhan Hänen tyttärensä. Ja tiesin, että Hän rakastaa minua aina.

Rukoilin näiden kaikkien asioiden edestä yksinäni. Lopulta Jumala antoi minulle ohjeet, joita seurasin. Tulin Yhdysvaltoihin uskon varassa ja matkustin Itärannikolta Länsirannikolle asti. Löysin lopulta Haywardista, Kaliforniasta asuinpaikan.

Ajattelin, että mieheni olisi tyytyväinen kun olin järjestänyt hänelle kaiken valmiiksi hänen Amerikkaan tuloaan varten. Menin takaisin Hongkongiin syyskuussa 1966 siitäkkin huolimatta, että hän sanoi

jatkuvasti haluavansa erota. Hän joi paljon tuohon aikaan.

Koko perheeni muutti tällä kertaa Yhdysvaltoihin. Siitä lähtien elämäni muuttui jälleen pelkäksi henkiseksi ja ruumiilliseksi kidutukseksi yö toisensa jälkeen. Ajattelin yhä, että saisin hänet muuttumaan tavalla tai toisella. Pyysin hartaasti Jumalaa osoittamaan minulle mitä minun pitäisi tehdä tai minne minun pitäisi mennä.

Pahoinpitelyni jatkuivat yö toisensa jälkeen. Mieheni sanoi, että hän tappaa minut ja ottaa lapset pois. Laihduin niin että olin luuta ja nahkaa, henkisesti katkeamispisteessä. Lopulta eräs lakimies neuvoi minua. Minun pitäisi lähteä mieheni luota. Jumala vahvasti saamani neuvon. Tämä oli elämäni vaikein asia. Pako punaisesta Kiinasta tuntui vähäiseltä sen rinnalla mitä tunsin lähtiessäni mieheni luota. Hain lapset eräänä päivänä koulusta ja nousin heidän kanssaan koneeseen, joka lensi Oaklandista Los Angelesiin. Tämä tapahtui helmikuussa 1967. Vanhin lapseni oli yksitoista, tyttäreni kymmenen ja nuorin kahdeksan ja puoli vuotta. Polvistuin lentokentälle ja huusin Jumalan puoleen, "Mitä vääriä olen tehnyt? En halua, että lapseni joutuvat kärsimään, mutta en tiedä minne mennä. Minulla ei ole yhtään sukulaista eikä tuttaviani. Jumala, minulla on vain Sinut!" Silloin Jumala kehoitti meitä menemään Denveriin. Olin kohdannut erään denveriläisen pariskunnan Hongkongissa vuonna 1958. Yritin tavoittaa heitä.

Denverissä oli paljon lunta kun saavuimme sinne. Hankin huoneen motellista ja yritin löytää tämän pariskunnan. He olivat juuri muuttaneet, sen tiesin. Menin lopulta poliisiasemalle. Siellä saatiin selville ystäväni uusi osoite. Ystävät ottivat meidät vastaan ikään kuin olisimme olleet heidän perheensä jäseniä. Miten monta kertaa olenkaan kiittänyt Jumalaa Fordin perheestä!

En tiennyt mitä tehdä. Mutta tiesin, että Herra pitää huolen! Palasimme pian takaisin Kaliforniaan. Avioero myönnettiin lopulta, ja entinen mieheni lupasi lähettää minulle rahaa lasten ylläpitoa varten. Mutta ainoatakaan shekkiä ei tullut. En käsittänyt miksi, mutta tiesin, että Jeesus kertoo sen minulle silloin, kun kohtaan Hänet kasvoista kasvoihin.

Muutin Las Vegasiin. Lopullinen avioeropäätös tuli voimaan toukokuun 24. päivänä 1967. Aloin uuden elämän evankelistana. Julistin Jumalan hyvyyttä ja armoa.

Matkustin viiden vuoden ajan ja kerroin ihmisille siitä anteeksiannosta, siunauksesta, armosta ja voimasta joka tulee Jumalalta, Isältäni, Jeesukselta, Pelastajaltani ja Pyhältä Hengeltä, Lohduttajaltani.

Hänen voimansa suuruus

Putosin ja satutin itseni tammikuussa 1960 niin pahoin, että jouduin olemaan kipsissä monta kuukautta. Rukoillessani eräänä yönä sain ilmestyksen Jumalalta. Sain sanat jotka kertoisin Jeesuksesta vihreä- ja sinisilmäiselle kuulijakunnalle. Ajattelin mielessäni, *Nämä eivät ole minun kansaani kuuluvia ihmisiä. He ovat maapallon toiselta laidalta.* Näin itseni seisomassa tuhansien ihmisten edessä ja mietin mielessäni, *Tämä ei voi olla näky. Tämä on varmasti vain omaa unennäköäni. Jumala ei voi koskaan käyttää minua tällä tavoin.* Tänä päivänä tiedostan sen, että Herra kutsui minut tuona yönä Hongkongista Yhdysvaltoihin aloittamaan julistustoimintaani.

Olin asunut Hongkongissa vuodesta 1958 vuoteen 1966. Koskaan tuona aikana en ollut saarnannut suuremmalle ihmisryhmälle, enkä edes todistanut julkisesti. Jumala koetteli, tutki ja puhdisti minua kaikkina noina vuosina. Kun Hän myöhemmin kutsui minut todistamaan, saatoin kertoa Hänen voimastaan omassa elämässäni.

Monesti käytin kaikki liikenevät rahani siihen, että kutsuin ihmisiä kotiin tai vein heitä kirkkoon ja kerroin heille Kristuksesta. Mutta en ajatellut koskaan, että Jumala voisi käyttää minua puhujana saarnastuolin takana. Kuuntelin suuria puhujia siihen aikaan, kun olin sihteerinä evankelisessa keskuksessa Hongkongissa. He tulivat jakamaan kanssamme Jumalan Sanaa. Opin heiltä hyvin paljon. Opin, miten voi elää lähellä Jumalaa; opin uskomaan Hänen ihmeisiinsä ja luottamaan Hänen voimaansa. Miten kiitollinen olenkaan siitä, että Hän valmisti minut palvelustyötä varten! Kannoin sydämässäni taakkaa kansani puolesta, rakkaitteni puolesta ja oman synnyinmaani. Kiinan puolesta. Ajattelin, että Kiinassa on yli 300 miljoonaa lasta, jotka eivät ole koskaan kuulleet Jeesuksesta. Melkein kaksi kolmasosaa maapallon väestöstä on keskittynyt Aasiaan.

En tule milloinkaan unohtamaan iltaa, jolloin pastori Bill Thornton pyysi minua tulemaan kirkkoonsa puhumaan. Englanninkielen taitoni ei ollut tuolloin kovin hyvä ja oletin tarvitsevani tulkin apua. Mutta viime minuuteilla hän kuulutti, että olin paikalla ja tulisin puhumaan. "Herra", rukoilin, "mitä minä teen?" Hän vastasi, "Ei ole kysymys siitä, mitä *sinä* teet, vaan mitä *Minä* teen. Nora, luovuta itsesi minulle kokonaan, niin Minä puhun kauttasi." Nousin kuuliaisesti saarnastuoliin. Ensimmäisenä iltana Herra puhui kauttani ja ihmiset liikuttuivat suuresti kuulemastaan. Sitten matkustin Denveriin, Chicagoon, Pittsburghiin ja olin Kathryn Kuhlmanin vieraana neljäkymmentä kuusi päivää. Menin Los Angelesiin ja todistin vapautumisestani hänen televisio-ohjelmassaan.

En vielääkään halunnut olla evankelista. Koko ajan etsin vastauksia: minne asetun asumaan? Millaiseksi elämäni muotoutuu? Missään tapauksessa en halunnut olla mukana julistustyössä. Se ei yksinkertaisesti ollut toivomani elämäntapa. Halusin työskennellä Jumalalle, mutta en halunnut saarnata.

Olin niin hajalla sisäisesti avioeroni jälkeen, että ajattelin mielessäni, *Nyt Jumala ei enää koskaan voi käyttää minua. Olen häpeäksi Hänelle. Silloin tajusin, että Hänen anteeksiantonsa kestää aina. Hän oli kutsunut minut kärsimysten elämään siksi, että voisin nyt jakaa toisillekin anteeksiannon ja vapahduksen tuoman ilon. Aloin julistaa Herran hyvydestä ja matkustin viiden vuoden ajan kaupungista toiseen, kirkosta toiseen. Mitä enemmän olen puhunut, sitä enemmän olen saanut kokea Hänen voiteluaan päälläni.*

Pian Jumala puhui minulle siitä, että minun täytyi palata takaisin kansani luo Taiwanille. Hän puhui minulle siitä hyvin selvällä tavalla. Sanoin Hänelle, "Jumala, pelkään mennä takaisin Taiwanille. En tunne montakaan ihmistä. Kuka pyytää minua puhumaan siellä?" Herra käski uudestaan minua lähtemään sinne. Sanoin, "Herra, jos menen sinne, eikä kukaan pyydä minua puhumaan, voinko silloin unohtaa koko asian ja tulla takaisin kotiin?" Minulla ei ollut muuta vaihtoehtoa kuin totella.

Olin poissa tolaltani ja ajattelin, *Jos en mene sinne, Herra ei ole tyytyväinen minuun.* Minun täytyy lähteä välittömästi. Pyysin, että tyttäreni Ruth lähtisi aikaisemmin koulusta pois ja tulisi auttamaan minua tavaroiden pakkaamisessa. Matka koulusta kotiin kesti autolla vain viisi minuuttia. Olin niin kiireissäni tuona aamuna, että pyysin erästä ystävääni hakemaan tyttäreni koulusta. Jos olisin tajunnut, mitä tuona päivänä tulisi tapahtumaan, en olisi koskaan pyytänyt häntä tulemaan aikaisemmin kotiin.

Puhelin soi noin viisi minuuttia sen jälkeen kun tyttäreni oli lähtenyt koulusta. Odotin heidän juuri saapuvan kotiin. Sairaalasta soitettiin ja kerrottiin, että oli tapahtunut auto-onnettomuus ja tyttäreni makasi tajuttomana. Minua pyydettiin tulemaan välittömästi sairaalaan. Olin aivan typertynyt ja järkyt-

tynyt "Herra, mitä on tapahtunut?" kysyin.

Kun menin sairaalaan, Ruth oli ensiapuhuoneessa. Luokseni tuli mies joka kertoi olevansa poliisilaitokselta. Hän näytti minulle autoa, jossa tyttäreni oli istunut. Auto oli aivan murskana. Sydäntäni kouraisi, kun ajattelin, missä kunnossa tulisin näkemään tyttäreni. Noin kolmen tunnin odotuksen jälkeen pyysin Jumalalta anteeksi sitä, että olin ollut tottelematon. Tämä tottelemattomuus oli aiheuttanut tyttäreni kärsimykset. Jumalan armo on suurempi kuin mitä pystyn koskaan kuvailemaan. Odottaminen oli väsyttävää. Sairaala tuoksui aivan kalatorilta erilaisten lääketuoksujen tähden. Tyttäreni tuotiin ulos lopulta. Sairaanhoidtaja kertoi, että tyttäreni oli tutkittu röntgensäteiden avulla. Ainoakaan luu ei ollut murtunut hänen kehostaan. Kaikkialla hänen ruumiissaan oli särkyneen lasin palasia, mutta mikään kohta ei ollut vahingoittunut.

Tyttäreni puhui minulle kyyneltensä takaa. "Äiti, miten ihmeessä sinä et halua julistaa evankeliumia? Miten ihmeessä et halua mennä? Et pyytänyt Jumalaa varjelemaan meitä, mutta Hän varjeli joka tapauksessa. Sinulla ei ole mitään syytä jäädä kotiin. Jos sinä et tee Herran työtä, Hän ei voi olla tyytyväinen sinuun. Äiti, Hän voi varjella sinut, minne tahansa matkustat. Ole kiltti, matkusta Taiwanille ja saarnaa kiinalaisille."

Minusta oli hirveää, että tyttäreni joutui kokemaan tämän asian kanssani. Olin hyvin häpeissäni siitä, etten ollut luovuttanut itseäni Jumalalle, että en halunnut olla Hänen palvelijansa ja mennä kansani luo! Huolimatta kaikista elämässäni tapahtuneista ihmeistä minulla oli vielä sydäntä olla tottelematta Häntä. Sanoin Herralle sairaalassa, "Herra, minä menen Taiwanille julistamaan evankeliumia. Mitä tahansa pyydät minua tekemään tästä lähtien, teen sen."

Itkin ja rukoilin melkein koko sen illan. Olin kuin lapsi joka tuli takaisin Herran luo. Joskus pyytäsämme lapsiamme tottelemaan annettujen ohjeiden mukaan, he sanovat, "Voi äiti, meillä on kiire." Tämä satuttaa meitä. Olin itse tehnyt juuri saman. Olin satuttanut Jumalaa. Olin ristiinnaulinnut Jeesuksen uudelleen kieltäytymällä. En arvostanut Häntä enkä halunnut, että Hän käyttäisi minua välikappaleenaan.

Menin Taiwanille maaliskuussa. Saarella asuu monia erilaisia ihmisryhmiä. Jonkun verran alku-peräisiä taiwanilaisia; paljon enemmän manner-Kiinasta tulleita.

Minun oli vaikea mennä tähän maahan ja pyytää saada pitää kokouksia. Olin yksinäinen nainen enkä tuntenut ainuttakaan pastoria. Kun Herra pyysi minua tekemään tämän Hänen täytyi mennä edeltä ja valmistaa tietä. Hän muistutti mieleeni, että olin kohdannut kymmenen vuotta aikaisemmin pastori Leen. "Herra, mitä minun pitää tehdä?" kysyin. Hänen vastauksensa oli. "Soitat vain pastori Leelle."

Niinpä soitin pastori Leelle. Hän tuli hotelliini. Kerroin hänelle, miten Herra halusi minun saarnaavan evankeliumia. Hän sanoi, "Mikä luulet olevasi, kun mainostat itseäsi tällä tavoin ja kuvittelet voitvasi julistaa evankeliumia?" Kysyin häneltä, voisimmeko molemmat rukoilla ja kuunnella, mitä Jumala puhuu sydämissämme. Hän alkoi ajatella. *Miten minä voin kieltää tämän häneltä?* Mitä enemmän hän ajatteli asiaa, sitä kummallisemmalta hänestä tuntui se, että käännyin hänen puoleensa. Hän tunsu pakottavaa tarvetta sanoa. "Nora, asia on selvä. Voit aloittaa herätyskokoussarjan ensi viikolla. Pidämme kokoukset tiistaista sunnuntaihin. Meillä on aikaa mainostaa niitä yksi viikonloppu."

Ensimmäisenä tiistai-iltana oli kokouksessa vain noin viisikymmentä kuulijaa. Olin tavallaan pettynyt. Kerroin kuitenkin Herrasta, joka elää tänäkin päivänä. Kerroin paostani punaisesta Kiinasta. Jumalan Hengen voima vaikutti tuona iltana ja kosketti erästä miestä, joka oli orpokodin johdossa. En tiennyt, että hänellä oli suuria vaikeuksia silmiensä kanssa. Niitä oli leikattu monta kertaa. Hän ei pystynyt näkemään. Mutta tuona iltana Jumala palautti hänen silmiensä näkökyvyn ihmeellisellä tavalla. Hän meni lääkäriin seuraavana päivänä ja hänen silmänsä tarkastettiin. Tohtori sanoi, "Niin, en tiedä mitä on tapahtunut. Mutta teillä on melkein täydellinen näkökyky."

Mies, jonka nimi on C. P. Ying, tuli seuraavana iltana takaisin kokoukseen ja todisti parantumisestaan. Torstaina kokouksessa oli läsnä meikein 600 henkilöä. Tuona iltana ihmiset parantuivat kaikenlaisista sairauksista. Monet polvistuivat ja antoivat elämänsä Jeesukselle. Pyhä Henki teki ihmeellisiä asioita.

Silloin Herra sanoi minulle, "Sinä lopetat nyt nämä kokoukset." Kysyin, "Miksi, Herra? Monenlaisia ihmeellisiä asioita tapahtuu. Juuri tämän tähden Sinä lähetit minut tänne, että todistaisin heille." Herra sanoi, "Haluan, että siirryt pitämään kokouksia täältä stadionille." Seuraavat kokoukset oli määrä pitää lauantaina ja sunnuntaina. Oli pääsiäisaika. Ihmiset olivat kummissaan siitä, että tämä ilmeisesti kiinalainen nainen käyttäytyi samalla tapaa kuin puoliksi kiinalainen ja puoliksi amerikkalainen ihminen tekee. Heistä tuntui siltä, että minusta oli tullut riippumaton amerikkalainen nainen, kun olin yhtäkkiä vuokraamassa stadionia ja halusin siirtää kokoukset kirkosta sinne. Herra sanoi, "Minä annoin sinulle ne 600, jotka tulivat tänään kokoukseen, mutta stadionille Minä annan sinulle 6.000. Sinun tarvitsee vain totella minua ja kulkea kanssani."

Epäilin yhä johdatusta. "Mutta Herra, miten minä saan tarvittavan rahamäärän ja miten saan ihmiset tulemaan kuuntelemaan minua? Huomenna on jo lauantai." Hän vastasi minulle. "Minun Henkeni, yksin Minun Henkeni vaikuttaa sen, että paljon ihmisiä tulee stadionille." Kun kuulin tämän Herran sanan, ajat-

telin että joudun pilkan kohteeksi. Tiesin, että tällaisissa suurissa herätyskokouksissa täytyy olla koulutettuja työntekijöitä. Jumala puhui jälleen minulle, "Nora, jos teet tämän minun nimessäni, se onnistuu."

Seuraavana aamuna nautin aamiaista yhdessä pastori Leen ja muutamien toisten seurakunnanjohtajien kanssa. Kaikki yrittivät parhaansa mukaan saada minua luopumaan ajatuksesta. Otin huolestunut herätyskokouksen jatkamisesta ilman ennakkovalmisteluja. Mutta Herra sanoi minulle, etten saanut kuunnella ketään muuta kuin Häntä. Hän sanoi minulle, "Nora, mene ja vuokraa stadion!"

Kun kerroin seurakunnanjohtajille että Herra haluaa minun vuokraavan stadionin, he sanoivat minulle, "Se on täysin mahdotonta. Siellä pelataan jalkapallo-ottelutarja samaan aikaan." Sanoin heille, "Mutta Jumala sanoi minulle, että Hän halusi minun käyttävän tuota paikkaa." Huomasin sen seikan, että kun joku puhuu Jumalan antamalla arvovallalla, toiset kuuntelevat häntä. Stadionin johtaja ei voinut kieltää minulta stadionia, sillä Jumala kosketti hänen sydäntään. Mies sanoi, että voisimme käyttää stadionia lauantai-iltana ja sunnuntaina iltapäivällä. Nuo ajat olivat ehdottomasti parhaat.

Lauantai-illan parantumiskokouksessa ihmisiä parantui — ja rammat ja raajarikkoiset kävelivät. Eräs mies, joka ei edes tuntenut Jumalaa, tuli kokoukseen ja parantui. Hänen nimensä oli Wong. Sydämeni liikuttui suuresti, kun katsoin suurta ihmisjoukkoa, joka oli niin Sanan nälkäinen. Kuuntelin heidän lauluaan ja ylistystään. Miten kaipasinkaan, että nämä ihmiset saisivat palata takaisin manner-Kiinaan. Pyysin Herralta näille ihmisille sanomaa, joka täyttäisi heidän tarpeensa. Kiitän Herraa siitä, että Hän antoi minulle sanoman pääsiäissunnuntaina: Jeesus Kristus elää yhä tänä päivänä. Hän haluaa kohdata jokaisen ihmisen tarpeet. Jumalan Henki on yhä se sama, joka vuodatettiin maailmaan ensimmäisenä helluntaipäivänä.

Ihmisiä pelastui ja parantui. Saatoin tuskin käsittää kaikkien näiden tapahtumien voimaa ja merkitystä. Kun nyt katson ajassa taaksepäin, ymmärrän enemmän. Presidentti Nixon punaisen Kiinan vierailunsa jälkeen sanoi, että Amerikka vähentää tukea ja apua, jota se on antanut Taiwanin kiinalaisille. Taiwan äänestettiin ulos Yhdistyneistä Kansakunnista; Taiwanin paikka annettiin punaiselle Kiinalle. Näiden ihmisparkojen täytyi saada tietää, että elävä Kristus on todellisuus, ja että Pyhä Henki voi antaa heille vallan jatkaa elämää eteenpäin. Tämän odottamattoman ja uskomattoman kriisin ollessa pahimmillaan ihmiset tulivat tuona pääsiäispäivänä ja antoivat elämänsä Jeesukselle. Jumala piti lupauksensa, aivan kuten Hän oli sanonut kaksi päivää aikaisemmin. Perjantai-illan 600:n kuulijakunta kasvoi lauantaina 4.000 hengen kuulijakunnaksi, ja sunnuntaina ihmisiä tuli 6.000 ilman suuria mainostuksia. Evankeliumi kosketti ihmisiä. He olivat nälkäisiä.

Tapahtui vielä toinenkin ihme. Kun olin lopettamassa kokousta pääsiäissunnuntaina, ihmiset tulivat suurina joukkoina luokseni puhumaan kanssani ja koskettamaan minua. He halusivat, että panisin käteni heidän päällensä ja rukoilisin heidän kanssaan. Kokouksen loppuvaiheessa putosin lavalta ihmisten tunkeillessa luokseni. Nilkkani nyrjähti ja muutamat jänteet jalassani vaurioituivat. Saatoin tuskin kävellä. Minut tutkittiin. Minulle kerrottiin, että nilkkani oli nyrjähtänyt ja jänteet olivat vahingoittuneet. Tohtorin mukaan kestäisi viikkoja ennenkuin voisin kävellä jalallani ilman että siihen koskee.

Sanoin, "Herra, aiotko kertoa minulle, että sen jälkeen kun nämä kaikki ihmiset ovat tulleet tänne ja parantuneet, aiot lähettää minut pois rullatuolissa? Se merkitsee sitä, että Sinun kunniasi tulee naurunalaiseksi." Kipu oli sietämätön.

Soitin Yhdysvaltoihin eräälle hyvin rakkaalle veljelle Kristuksessa ja kerroin hänelle, että olin joutunut onnettomuuteen. Hän sanoi, "Nora, minä tiesin sen." Mies oli nähnyt näyssä täsmälleen samalla hetkellä kun olin loukkaantunut miten sadat demonit olivat lyömässä minua. Hän rukoili Jeesuksen nimessä vapautumiseni puolesta. Lopulta viimeinenkin demoni jätti minut ja hän sai rauhan sydämeensä. Hän tiesi, että parantuisin.

Seuraavana aamuna tuli eräs rouva katsomaan minua Taipein kaupungin Grand-hotelliin. Pyysin häntä rukoilemaan parantumiseni puolesta. Hän sanoi ettei hän tiennyt miten se tapahtui. Niinpä sanoin hänelle, "Päni vain kätesi päälleni niin minä rukoilen." Kun hän pani kätensä jalkani päälle, hän avasi suunsa ja sanoi. "Herra, Sinä lähetit Noran tänne tekemään Sinun työtäsi. Ja nyt hänen täytyy lähteä kotiin rullatuolissa. Herra, tämä ei ole oikein. Kirkasta oma nimesi. Kosketa jalkaa."

Jumalan voima tuli taivaasta. Kaikki kipu poistui jalastani. Pystyin välittömästi kävelemään. Miten kiitollinen olinkaan että Jumala kirkasti itsensä minulle oman kansani keskellä Taiwanilla. Sain kokea "Hänen voimansa suuruutta" jälleen kerran.

Kiinan kyöneleet

"Onko herra Dudley puhelimessa? Täällä puhuu Nora Lam. Muistatko vielä minut?"

Vastatessani puhelimeen varhain eräänä aamuna kuulin nämä sanat.

"Tietystikin muistan yhteisen kokouksemme San Bernadinossa. Voinko auttaa sinua jollakin tapaa?" vastasin.

"Herra Dudley, kello on nyt yhdeksän. Olen täysin hereillä. Luulen, että tulet hämmästyämään siitä, mitä aion kertoa sinulle. Mutta haluan sinun tietävän, että olen rukoillut ennen soittoaani. Voin sanoa vain sen, että jos nyt kertomani on Jumalasta, voit uskoa siihen."

Sitten Nora kertoi minulle vanhasta kiinalaisesta miehestä, joka oli tullut katsomaan häntä kun hän oli pieni. Muistat varmastikin mitä tämän kirjan alkusivuilla on hänestä kerrottu.

"Tänä aamuna", Nora jatkoi, "melkein kolmekymmentä vuotta myöhemmin hän tuli jälleen tervehtimään minua. Hän näytti minulle näyssä vapaan Kiinan. Sinä seisoi minun oikealla puolellani. Vasemmalla oli mies, jota en tunne. Hän viittasi meitä kiinalaisten luo. Ja sitten näin miten ovi avautui Taiwanille. Ja sieltä avautui ovi punaisen Kiinan valtavaan maahan. Herra Dudley, me menemme vielä sinne ja kerromme heille Jeesuksesta. Ymmärrätkö tämän?"

"No, en aivan", vastasin. "Mutta rukoilen asian puolesta."

Sitten hän sanoi. "Jumala sinua siunatkoon, kuulemiin", ja sulki puhelimen.

Istuin hetken pöytäni ääressä ja kuvittelin uneksivani. Tuollaista keskustelua en yksinkertaisesti ole voinut käydä! Ja kun asia toisensa jälkeen alkoi askarruttaa mieltäni päivän mittaan, työnsin aamuaisen keskustelun pois mielestäni. Kuvittelin sen olleen vain jonkinlainen uni.

Olin useita kuukausia myöhemmin Kalifornian valtiossa. Menin Dewey Lockmanin luo. Hän antoi minun kuunnella nauhaa, jossa joku julistaja saarnasi Kaliforniassa pidetyssä kokouksessa. Nauha käsitteli Kiinaa, ja siinä kerrottiin, miten bambuesirippu ei ole eristänyt Kiinaa vain kerran, vaan viisi kertaa, ja kerran toisensa jälkeen lähetystyöntekijät ovat joutuneet lähtemään maasta.

Tuo kuulemani nauha liikutti sisintäni enemmän kuin mikään. Sain ensimmäistä kertaa näyn niistä sadoista miljoonista ihmisistä, jotka kuolevat Kiinassa ilman Kristusta.

Päätin silloin, että lähdän San Joseen tapaamaan Nora Lamia. Noustuani lentokoneeseen koin jotakin epätavallista rukoushetkeni aikana. Mieleeni nousi ajatus, että jos nyt rukoilisin ääneen, se olisi kiinan-kielinen rukous. Tukahdutin kuitenkin koko idean enkä sallinut Pyhän Hengen toimia. Kun saavuin myöhemmin Nora Lamin kotiin ja keskustelimme tästä kirjasta, pyysin häntä rukoilemaan kanssani ja etsimään Jumalan johdatusta. Jälleen rukouksessa ollessani mieleeni tuli ajatus, että jos nyt rukoilisin ääneen, voisin rukoilla kiinankielellä. Tukahdutin jälleen Hengen toiminnan sisimmästäni. Noran rukoillessa Pyhä Henki sanoi minulle, "Ellet rukoile ääneen, voit edes kirjoittaa asian paperille." Otin kynän ja kirjoitin foneettisesti neljä lausetta tonaalisilla merkeillä. havaitsin, että vasta nyt käytin ensimmäistä kertaa niitä tietoja, joita olin oppinut Wycliffien Raamatunkääntäjien kesäkielikursseilla. Nämä tiedot olivat odottaneet käyttämättöminä yli kaksikymmentä kaksi vuotta.

Kun Nora Lam oli rukoillut, kysyin häneltä, "Sanovatta nämä merkit sinulle mitään?"

Hänen vastauksensa oli tietysti, "Ei. Mutta voitko kertoa, mitä paperissa lukee?"

"Luulenpa niin." Aloin ääntää hyvin hitaasti sanoja, jotka olin kirjoittanut. Ne kuuluivat: "Ja Jumala on puhunut ja sanonut, 'Kukaan ei sulje sitä ovea, jonka minä olen avannut. Minä menen edellä ja valmistan tien. Mene Sung Neng Yeen kanssa Taianiin, Kaochungiin ja Taitungiin'." (Sung Neng Yee oli Nora Lamin kiinalainen nimi, jota en ollut koskaan kuullut.)

Perhe oli hämmästyksestä mykkänä. Olin puhunut mandariinikiinaa. Varmistuakseni asiasta toistin nämä sanat eräälle toiselle kiinalaiselle henkilölle. Hän vahvisti.

Sydämeni oli entistä liikuttuneempi. Ehkäpä puhelinkeskustelu oli sittenkin *totta*, ja Jumala valmistaisi meille tien Tainaniin ja myöhemmin punaiseen Kiinaan.

Kuukaudet kuluivat. Aloin työskennellä tämän kirjan kanssa. Hämmästykseni sain eräänä päivänä postin mukana edestakaisen lipun Chicagosta Taipeihin, Taiwanille. Nora Lam oli jo aloittanut siellä kokoussarjan. Liityin hänen ryhmäänsä Khaochungin kaupungissa.

Todistimme Jeesuksesta Kristuksesta ja lauloimme Jumalan kunniaksi. Tapasimme siellä pappeja, joille kerroimme Pyhän Hengen täyteydestä ja Jumalan voimasta, joka toimii tänäkin päivänä. Oli jännit-

tävää nähdä, miten Jumala alkoi toimia. En ollut kokenut mitään sellaista koko elämäni aikana.

Olin liikuttunut ja samalla levoton Tainanin kaupungissa. Tässä kaupungissa oli paljon epäjumalien temppeleitä. Kun kuljimme katua, näin kaksi suunnattoman suurta, kultaista Budhan patsasta kumitehtaan sisäänkäynnin luona. Kulkiessamme edelleen katua näimme yhä uusia epäjumalia ja niiden temppeleitä. Mitä lähemmäksi kaupunkia pääsimme, sitä masentuneemmiksi ja huonovointisemmiksi tulimme. Tajusin ensimmäistä kertaa elämässäni saatanan hirvittävän voiman ja hirmuvallan.

Kokoussarjan alussa oli kuulijoita vaatimattomasti vain viitisensataa. Mutta kun sarja jatkui, ja Jumalan voima laskeutui kuulijoiden päälle, määrä nousi jatkuvasti — kunnes lopulta jouduimme vuokraamaan Tainanin kaupungissa olevan suunnattoman suuren stadionin. Nora Lam luotti jälleen siihen, että Jumala lähettää ihmiset paikalle. Ja he tulivat. Pyhä Henki teki heissä työtä niin että tuhannet tulivat eteen. Näin itse omin silmin, miten ihmiset parantuivat taudeistaan, jalat kasvoivat, kuurot korvat avautuivat, demonien riivaamat vapautuivat. Sain nähdä omin silmin, millainen muutos tapahtui eräässä budhalaisessa papissa, joka oli ollut vuosia saatanan kahleissa. Hän ei ollut kyennyt nukkumaan kunnolla yli seitsemään vuoteen häntä vaivaavien demonien tähden. Kuulin miten hän todisti, että Jeesus on Jumalan Poika, elävä Kristus, hänen Lunastajansa, ja että hän oli päässyt vapaaksi demonien voimasta.

Monet ihmiset ajattelevat tänään, että Jumalan voima on rajoitettu. He sanovat, että emme voi odottaa ihmeitä emmekä suurten ihmisjoukkojen vapautumista. Kiitän Jumalaa siitä, että Hän salli minun nähdä ja tallettaa filmille Pyhän Hengen mahtavan vuodatuksen Taiwanilla.

Jatkoimme matkaa Taitungiin ja näimme myös siellä Jumalan mahtavan voiman. Kohtasin myös muutamia Jumalan uskollisia, jotka ovat saarnanneet siellä vuosien ajan. Muistan erään Hue Man Shih -nimisen miehen. Taitungin mandariinikirkon pastorin, noin kahdeksankymmentä vuotta vanhan. Hänestä loisti Jumalan kirkkaus. Hän kantoi suurta taakkaa omasta kansastaan. Hän uhrautui tavalla, jota en ole koskaan aikaisemmin nähnyt. Hänen poikansa oli erittäin rikas mies ja sen tähden hän olisi voinut elää hyvin mukavasti. Mutta hän eli mieluummin köyhyydessä voidakseen kertoa Jeesuksesta Taitungin kaupungin asukkaille.

Monet Khaochungin kaupungin pastorit tulivat kanssamme vuorten yli Taitungiin. Heidän joukossaan oli pastori Andrew Chen helluntaiseurakunnasta, pastori Tsay Kai Tarng, pastori Pan Chung Chiey ja pastori Yuan Tak Hui, kaikki presbyteerejä. Saimme kokea ihmeellistä yhteyttä. Iloitsin nähdessäni miten heidän sydämensä vahvistuivat kun Jumala teki valtavia ihmeitä. Oli suurenmoista nähdä, miten nämä Jumalan miehet panivat kätensä sairaiden päälle ja rukoilivat riivattujen puolesta.

Jumala elää ja toimii. Olen hyvin kiitollinen siitä, että voin todistaa kirjoittamani asioiden olevan totta. Lukijoiden joukossa on monia, jotka epäilevät. Mutta rukoilkaa, että Jumala avaisi teidän sydämenne näkemään ja ymmärtämään, että Jumalan Henki elää ja toimii maan päällä väkevän tuulispään tavoin. Hänen ääntään ei voida vaientaa.

Rukoilemme, että ne kärsimykset, joita Nora Lam on kokenut elämässään, voisivat olla siunauksena monille.